

Dr. Kuti László

Tudósítások

az érdekegyeztetés egy másik „hadszínteréről”

Lektorálta: Pető Kálmán
Az Országos Érdekegyeztető Tanács
munkavállalói oldalának
titkára

Felelős szerkesztő: dr. Dura László

Készült az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés (ÉSZT), Munkaerő piaci Alap Irányító Testület (MAT) és a Magyar Szakszervezetek Integrációs Bizottsága (MSZEIB) támogatásával.

Kiadó: dr. Bánk Gábor

© dr. Kuti László

2003.

**Kuti László (Q-ti) tíz éve vesz részt az
ÉT és az Országos Munkaügyi Tanács
munkájában, és küldi tudósításait a
Szószólónak.**

(Dura László, 1999)

1999. július

Az Érdekegyeztető Tanács (ÉT) utolsó ülése óta folyamatosan azon törem a fejem, hogy milyen rovatfej alatt adjam közre tudósításaimat az érdekegyeztetés legújabb eseményeiről. Végül is úgy döntöttem, nem sokat változtatok, maradok a már megszokottnál. A rovat elnevezésének szóösszetételéből elhagyom annak első felét, s az új rovatcím ezután pusztán „Tudósítások” lesz. A kissé militáns ízű „haditudósítás” jelzős szóösszetételének megszüntetésével azt szerettem volna érzékeltetni, hogy manapság nem igen beszélhetünk valóságos érdekütközetekről. Magam részéről viszont remélem, hogy nálunk újból működőképes lesz az a nyugat-európai értékre épülő tripartit modell, amely közel tíz esztendőn keresztül több-kevesebb eredményt már felmutatott Magyarországon. Azonnal jelezni fogom, ha a szociális partnerek közötti tényleges érdekegyeztetési „hadi” eseményekről ismét tudósíthatok. (Q-ti)

1999. június 18.

Alig telt el néhány hét az április 21-i utolsó ÉT plenáris ülés óta, s június 18-án már össze is ült az Országos Munkaügyi Tanács (OMT) első ülése. Igaz, hogy a két „hadszínter” közötti „hosszú vonulás” nem mirajtunk múlt. Az OMT megalakulása után ugyanis nyomban jeleztük: tárgyalni szeretnénk a Munka Törvénykönyve módosításairól.

*„Büntetésből” nem az egyeztetett változat került
az Országgyűlés elé...*

Kezdeményezésünkre azt a válaszolták, hogy ez a törvénymódosítás olyan parlamenti fázisban van már (gyakorlatilag végszavazás előtt), hogy erről nem lehet (nem érdemes) tárgyalni, mert azzal úgysem érnének el semmit. S ez így is volt. Nehéz úgy eredményt elérni, ha a tárgyaló felek egyike nem óhajtja azt a megállapodást, amelyben korábban mind a hárman már meg-
egyeztek.

Talán emlékeznek még rá, kedves olvasóim, hogy a Munka Törvénykönyve módosításairól (még április első napjaiban, éppen nagypénteken), megállapodtunk. Csak éppen „büntetésből” nem az egyeztetett változat került az Országgyűlés elé, ugyanis nem akartuk (nem tudtuk) elfogadni a kormány jövő évi bérekről szóló – számításokkal alá nem támasztott – bérajánlatát. Tudomásul kellett vennünk végre, hogy aki nem paríroz, azt büntetni kell. Maradt tehát az eredeti tervezet, és az az ígéret, hogy a munkajogi törvények későbbi átfogó áttekintésekor (kb. két év múlva) visszatérhetünk a téma újbóli tárgyalására.

A kormány a társadalmi kapcsolatait szûkíteni akarja?

Az OMT júniusi ülésének összehívását mi is szorgalmaztuk, hiszen aktuálissá vált a minimálbérek esetleges évközi emelésével kapcsolatos decemberi ÉT-megállapodás, és a Munkaügyi Közvetítő és Döntőbírói Szolgálat (MKDSZ) kapcsolatban is volt némi megoldandó feladatunk. Ennek eredményeként ültünk össze június 18-án, pénteken 10 órakor a SzoCsa¹ épületének (Spenót-ház) egyik tanácstermében. Láthatóvá lett tehát, hogy nemcsak a név, hanem a helyszín is megváltozott. A „fehér házból” a „zöld házba” költöztünk, de ennek legalább van épkezláb magyarázata. Ugyanis akármilyen hihetetlen, a korábbi helyszínen, a képviselői irodaházban fizetni kellett a tárgyalóteremért, a minisztérium épületében viszont nem. Tehát a helyszín olcsóbb, s ez még akkor is érv, ha kevésbé alkalmas, mint a korábbi. Ezt kormányzati tárgyaló feleink is tudják (már többször említettük nekik), s ígéretükhöz híven keresik a megfelelő helyszínt. (Előbb-utóbb biztosan megleglik, s akkor majd onnan fogok tudósítani.)

A tárgyalás elején oldalunk képviselője mindenekelőtt megkérdezte: az eredetileg tervezett három napirendi pontból hogyan lett csak kettő, s miért nem szerepel a második fél évi ülések rendjének megtárgyalása a jelenlegi

¹ Szociális és Családügyi Minisztérium

programban. Kérdésünkre azonnal meg is kaptuk a választ: július 16-án és szeptember 2-án lenne egy-egy OMT-ülés, miután ezeknek van előkészített anyaga, s majd akkor állapodunk meg a további ütemezésben. Ezek után már el kezdődhetett a munka, amelyet oldalunk napirend előtti hozzászólással nyitott meg.

A munkavállalói oldal nevében a megszokott napirend előtti hozzászólónk kifogásolta: a Munka Törvénykönyve újratárgyalására benyújtott indítványunkat indok nélkül utasította el a kormány, és az eredeti javaslatot fogadtatta el a parlamenttel. Ebből arra lehet következtetni, hogy a kormány, a társadalmi kapcsolatait szűkíteni akarja, amit mi természetesen elutasítunk. Javasolta továbbá, hogy az OMT szükség szerint, de legalább havonta ülésezzen. Kijelentette, hogy a tárgyalásoknak nincsen alternatívája.

A kormányoldal illetékes képviselője válaszában természetesen azt hangoztatta, hogy voltak előzetes tárgyalások.

A minimálbérekről alkotott fogalmakat egyértelműsíteni kellene

Ezután még mindketten visszareagáltak egymásnak, majd elkezdtek az első napirendi pont „Javaslat a legkisebb munkabér évközi emelésére” című előterjesztés megvitatását, amit oldalunk szóvivője „vezetett fel”, miután, a minimálbér nagyságának meghatározása hagyományosan mi kompetenciánk.

Oldalunk képviselője szóbeli kiegészítését azzal kezdte: az előkészületek nem alapozzák meg tökéletesen az eredményességet, de mi eredményes tárgyalásokra törekszünk.

Decemberben azt is elhatároztuk, mondta, hogy egyidejűleg az európai bérekhez való felzárkóztatással is foglalkozunk, és nem szerencsés, hogy ez a napirend ma elmarad. Kiemelte még, hogy mindent meg kell tenni a lemaradás csökkentéért. Ezek után javasolta, hogy július elsejétől emeljük a minimálbért. Megemlítette továbbá, hogy oldalunk bármilyen emelést elfogadhatónak tart, tehát nem ragaszkodik mereven a 25 000 forintos eredeti javaslathoz. Továbbra is a célkitűzéseink között szerepel, hogy a minimálbérekről alkotott fogalmakat tisztázzuk, megkönnyítve a jövő évi bértárgyalásokat, mondta.

Végezetül felelevenítette a miniszterelnök minapi kijelentését: ami szerint az 1999. évi minimálbéremelés az eddigi legnagyobb volt. Szóvivőnk ezzel szemben azt állította, hogy az 1995-ös év kivételével a minimálberek most veszítettek a legtöbbet a reálértékükből. Véleménye szerint az ideai 628 forintos nettó növekedés nem lehet a legnagyobb. Az esztendő végén sem lesznek kedvezőbbek a feltételek, mint most. Jobban segítené a megoldást egy úgynevezett kétlépcsős rendszer bevezetése, amelynek most lenne az első szakasza,

majd decemberben pedig a második. Ezek után a partnerekhez, de főképp a kormányoldalhoz intézett néhány kérdést:

1. Változtatni kíván-e a kormány a minimálbérékkel kapcsolatban az 1999-es tendencián a 2000-es adórendszerrel?
2. Fenntartják-e, hogy a jövőben is egységes minimálbér legyen?
3. Fenntartja-e a kormány az eddigi álláspontját, hogy a minimálbér növekedése meghaladja az átlagbér növekedését?

A gazdasági folyamatok alapján most „nem indokolt” a minimálbér emelése

A munkáltatók képviselője válaszában kijelentette, hogy ma más hangzott el, mint amiről az előkészítő bizottsági tárgyaláson szó volt. Majd az ülés előkészítéséről beszélt.

A kormány képviselője megnyugtatót mindenkit, hogy az ülés szabály szerint lett előkészítve, majd hangsúlyozta a helyzet nehézségét. Ezután arról beszélt, hogy a jövő évi költségvetés – amiről egyébként a kormány tárgyalni kíván az oldalakkal – tervezése folyik, tehát elsietett dolog megelégedni azt, hogy jövőre romlanak a pozíciók.

Később arról szólt, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozással kapcsolatban illúziók tapasztalhatók. A csatlakozás a gazdasági törvényeket nem változtatja meg, s azzal automatikusan nem változik a minimálbér-átlagbér arány. A lényeg az, hogy a minimálbér növekedése haladja meg az átlagkereset növekedését. Egyébként az inflációs prognózis decemberre alacsonyabb, azaz 9 százalékos inflációt jósol. Ezért a gazdasági folyamatok alapján most nem indokolt a minimálbér emelése, ugyanakkor, ha a munkavállalók a munkáltatókkal megegyeznének, akkor azt a kormány tudomásul venné.

Az ezt követő, úgynevezett részletes vitában először a mi oldalunk képviselője kifogásolta, hogy a feltett kérdéseinkre nem kaptunk választ, és javasolta, hogy a munkáltatók is mondjanak véleményt a minimálbér felemeléséről. Ezek után – többen hozzászólva a témához – erről folyt a vita. De ebben nem sok köszönet volt. A munkáltatók ugyanis csak azokat az érveket sorakoztatták fel, amelyek arról szóltak, hogy miért fölválhatatlan évközben az emelés. Nem ők tehetnek róla, hogy olyan adórendszer került bevezetésre, amelyik a legelesettebbeket sújtja, s így a megoldást sem tudják átvállalni. Ekörül folytatódott a további vita még több körön keresztül. Végül is szövivőnk felszólította a munkáltatói oldal képviselőit, mérlegeljék javaslatunkat, fogadjanak el egy névleges, 1000 forintos emelésről szóló megállapodást.

A kormányoldal képviselőitől pedig azt kérdezte, hogy tudunk-e tárgyalni a minimálbér reálértékét befolyásoló tényezőkről. Végül indítványozta: ne zárjuk le, hanem függesszük fel a tárgyalást. A munkáltatók jelezték, hogy a mai tárgyalásokat lezártak tekintik, de átgondolják a javaslatunkat. A kormányoldal képviselője pedig kijelentette, nem zárkoznak el a tárgyalástól, ha az oldalak igénylik a folytatást.

Beszámolt a Munkaügyi Közvetítő és Döntőbírói Szolgálat (MKDSZ)

A második napirendi pontban meghallgattuk a Munkaügyi Közvetítő és Döntőbírói Szolgálat (MKDSZ) igazgatójának a beszámolóját, amelyet teljes egyetértésben el is fogadtunk, s hozzájárultunk azokhoz a szükséges határidő-módosításokhoz is, amelyek a folyamatos működéshez kellenek, s végül egyetértettünk, hogy a szakmai részletekkel a Munkajogi bizottság foglalkozzon.

A napirendeket követően megállapodtunk a következő két ülés napirendi pontjaiban. Eközben komoly vita alakult ki arról, hogy tulajdonképpen mikor is kezdjük el – egy korábbi megállapodásnak megfelelően – a korengedményes nyugdíjakkal kapcsolatos tárgyalásokat, s elegendő lesz-e hozzá a hátralévő idő, vagy ebben a témakörben is egyéves halasztás kell.

Azonosságok és különbségek

Itt talán zárhatnám is a beszámolót, de nem lenne teljes a tudósításom, ha most nem vetném össze a régi és az új rendszert, az azonosságok és különbségek „kibogarászását” a nyájas olvasóra bízva.

Az Érdekegyeztető Tanács ülésein a munka világával kapcsolatos kérdésekről tárgyaltak a munkáltatók, a munkavállalók és a kormány oldalakba tömörült képviselői. Ezzel szemben az Országos Munkaügyi Tanács ülésein a munka világával kapcsolatos kérdésekről tárgyaltak a munkáltatók, a munkavállalók és a kormány oldalakba tömörült képviselői.

Az ÉT-n voltak napirend előtti hozzászólások, és a vita során az első, általános körben csak a szóvivők beszélhetnek, az ezt követő részletes körökben pedig az asztalnál ülők közül bárki, ha az oldalánál van a szó. Ezzel szemben az OMT-n vannak napirend előtti hozzászólások, és a vita során az első, általános körben csak a szóvivők beszélhetnek, az ezt követő részletes körökben pedig az asztalnál ülők közül bárki, ha az oldalánál van a szó.

És folytathatnám a sort, de nem teszem. Végül is mire volt jó akkor ez az egész. Szerintem csak egyre. A kormány időt nyert, hiszen közel egy év gyakorlatilag úgy telt el, hogy alig voltak érdemi tárgyalások, megállapodá-

sok meg még kevésbé, és ez nagy szó. Mindent el lehetett ütni azzal: majd ha föláll a társadalmi párbeszéd új rendszere!

Mostanra viszont fölállt! Tehát...

1999. szeptember

1999. július 16

Kedves Olvasóim, úgy tûnik, hogy a kormány az elmúlt hetekben akarta pótolni mindazt, amit a megelőző majdnem egy évben „kihagyott”. Ugyanis július közepe óta szinte folyamatosan ülésezünk.

Először július 16-án ültünk össze, három téma megtárgyalására. Ezek a következők voltak:

1. A magyar kereseti viszonyok az európai uniós felzárkózásunk szempontjából,
2. A munkaügyi ellenőrzés 1998. évi tapasztalatai,
3. Az Országos Munkaügyi Tanács (OMT) második féléves munkaterve.

Mielőtt azonban nekikezdtünk volna e napirendi pontok tárgyalásának, meghallgattuk a kormány napirend előtti felszólalását, amelyben a Gazdasági Minisztérium helyettes államtitkára tájékoztatott minket, hogy július 1–2-án volt a Gazdasági és Szociális Tanácsok 6. világtalálkozója. Megtudtuk, hogy e szervezetnek most holland elnöke és francia főtitkára van, s mi nem vagyunk tagjai az ügyvezető elnökségnek. Megtudtuk azt is, hogy e szervezetnek a tanácsok a tagjai, s a magyar fél a Gazdasági Tanácsot, az Országos Munkaügyi Tanácsot és a Szociális Tanácsot jelentette be. Megtudtuk továbbá, hogy a szervezetnek főként európai, illetve afrikai tagjai vannak, és hogy két évünk van a szabályok kidolgozására.

A magyar bérek és az EU-csatlakozás

Ezek után már rá is térhettünk első napirendi pontunk tárgyalására. Maga a téma már átesett egy előzetes bizottsági egyeztetésen, s meglehetősen bőseges háttéranyag is a rendelkezésünkre állt.

A téma megnyitásként a kormányoldal szóvivője elmondta, hogy a magyarországi keresetek színvonala jelentős mértékben elmarad az európaiktól (a kormánytól kapott háttéranyag szerint: még a leggyengébb európai ország, Portugália bérei és a magyarországi bérek között is egy nagyságrendnyi különbség van). Kérdés, hogy a csatlakozást követően hogyan tudunk ezen változtatni? (Óhatatlanul fölmerül az emberben egy másik kérdés: előtte nem is akarunk?). Megtudtuk, hogy tartós gazdasági növekedéssel számolhatunk, s

ha a munkaerőpiacok is összekapcsolódnak, az a kereseti arányokat is megváltoztatja. Bizonyos szakmák (különösen a nagyon kvalifikált, nyelvtudást igénylő szakmák) föl mások leértékelődnek.

A kormánynak tehát olyan gazdasági politikát kell folytatnia, hogy ez az esély megteremtődjön.

Megjegyezte még, hogy a versenyszférában nincs közvetlen állami beavatkozásra szükség, s hogy a költségvetési szférában a kormány munkáltatóként van jelen.

Ezek után szövivőink (az utóbbi időben több is van, az egyik a politikai szöveget mondja el, a másik pedig a szakmai észrevételeket) jutottak szóhoz.

A kormányzati felvezetésre először a politikai szöveg elmondásáért felelős szövivőnk válaszolt. Megjegyezve, hogy egy olyan kérdéstről tárgyalunk, amelyet a szakszervezeti oldal régóta folyamatosan figyelemmel kísér, hiszen a magyar társadalom bérből és fizetésből élő része mindig is nyugatra tekintett (hová is tekinthetett volna). Örömet fejezte ki, hogy egy ilyen jó előterjesztés készült el, amely különféle szempontok szerint mutatja be a magyarországi bérhelyzetet. Megjegyezte, hogy nemcsak az európai átlaghoz viszonyítva óriási a lemaradásunk, hanem önmagunk gazdasági fejlettségéhez is. Beszélt arról, hogy a minimális bérekben is jelentős a lemaradásunk, s hogy oldalunk érdekelt azok az átlagkeresetet meghaladó ütemű növekedésében. Azt tudomásul vesszük, hogy nem lehet direkt bérutasítás – nem is kívánunk ilyet –, de a növekedési ütem fokozásában érdekelt vagyunk. Végül kijelentette, hogy a közszféra béreinek alakulásában a kormánynak közvetlen felelősége is van.

Ezt követően a szakmai ügyekért felelős szövivőnk szólt, aki megjegyezte, hogy az előterjesztést a bérbizottság elfogadta, így nem annak tartalma az érdekes, hanem az, hogy milyen következtetést vonunk le belőle. A kérdés az, hogy gazdasági fejlettségünk, szociális helyzetünk, termelékenységünk mennyire indokolja a bérek lemaradását. Szerintünk nincs ilyen indok, mondta, majd megjegyezte, hogy a szociális költségek alakulásáról és az európai felzárkózásról kellene tárgyalnunk.

Utánunk a munkáltatók szövivője is az utóbbi évek egyik legszínvonalasabb előterjesztésének nevezte a kormányzati összeállítást. Elmondta: egyet-értének azzal, hogy a csatlakozás nem állít fel kötelező követelményt a bérszínvonal és a bérstruktúra tekintetében. Azzal is, hogy önmagában a magyarországi bérszínvonal jelentősen elmarad az Európai Unió bármelyik országától. De az is igaz, mondta, hogy a magyarországi termelékenységgel, a GDP-vel összevetve a béreket már árnyaltabb a kép. A magyarországi munkabérek költségei ugyanis elérik az uniós országok átlagát. Szerintük az

egyéb költségeket (adó-, járulékkerhek stb.) kell csökkenteni, ha meg akarjuk oldani a közeledést. A minimálbér színvonala valóban eltér az európai-tól, de a bérstruktúrában az átlagkeresetekhez képest nem üt el.

A kormány képviselője egyetértett a szociális partnerek felvetéseivel, megjegyezve, hogy a két oldal véleménye közötti különbség a minimálbér-átlagbér viszonyának megítélésében van. Elmondta azt is, hogy a kormány álláspontja kissé közelebb van a szakszervezetei véleményéhez, s szerinte magyar viszonyok között a minimálbér kissé nagyobb arányú emelése még nem veszélyezteti a munkaviszonyokat. Ugyanakkor fölhívta a figyelmet, hogy a közgazdasági törvényeket be kell tartani, s az 1996 évi adatok alapján készült tábla az 1998–99. évi adatok alapján már másként nézne ki.

Oldalunkhoz kerülve a szó, a SZEF képviselője mondta el – az előterjesztés szövegének dicsérete után – a közszféra nevében, hogy az általános helyzetképen belül a közszféra bérhelyzete lényegesen rosszabb. A magyar közalkalmazott az európai átlagnak mindössze 10 százalékát keresi. Ez a helyzet több évtizede a bérpolitika hatásaként alakult ki, amelyen nem lehet pillanatok alatt változtatni, de nem lehet közömbösen sem elmenni mellette. Itt a kormány nem csak munkáltatóként felelős. Javasolta, hogy mielőbb tekintsük át közösen a kormánnyal ezt a helyzetet, s megismételte egy korábbi javaslatunkat, hogy a helyzet megoldását segítő kössünk egy hosszabb távú megállapodást. Beszélt arról is, hogy a közszféra bérhelyzete az idei évben romlott. Megállt, sőt visszafordult a korábbi évek kedvező folyamata, ami a bérek-keresetek reálértékének a növekedését jelentette.

Ezek után még több körben részletesen megvitattuk a javaslatot, a vita során érintve többek között a szociális kiadásokat, a kollektív szerződések kötését, illetve kiterjesztésüknek lehetőségét is. A vita végén oldalunk egy nyilatkozatban foglalta össze a tárgyalás főbb pontjait. A másik két oldal nem kívánt nyilatkozatot tenni.

A munkaügyi ellenőrzés tapasztalatairól szóló napirendi pontot viszonylagos egyetértésben tárgyaltuk meg. Még az is elhangzott, hogy nemcsak a munkavállalók kiszolgáltatottak a munkáltatókkal szemben, hanem a regisztrált munkáltatók is a regisztrálatlanokkal szemben. A vita során a munkaügyi ellenőrzés intézményének szükségességét – ha más-más indokok alapján is – mindhárom oldal elismerte és szükségesnek tartotta.

Az OMT második félévi programjával kapcsolatban a munkáltatók szóvivője megjegyezte, hogy amíg nem látjuk a kormány és a parlament második féléves programját, viszonylag nehéz azzal harmonizáló OMT-programot elfogadni. Végül is megállapodtunk abban, hogy amint megismerjük e programokat, rugalmasan változtatunk a miénken, egyébként pedig elfogadtuk

azokat a tárgyalási javaslatokat, amelyekkel a kormányoldal ősz elejéig elkészítette a nyári programunkat.

1999. augusztus 6.

Augusztus 6-án volt a következő plenáris ülés, amelyen ismét három témát tárgyaltunk. Először a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény módosításáról és a munkaügyi felügyelőségek egységes irányításának megteremtéséről hallgattuk meg a kormány előterjesztését a SzoCsa helyettes államtitkárának a fölvezetésében. Akitől megtudtuk, hogy a héten már a bizottság megtárgyalta a javaslatot, de OMT-egyetértés kell hozzá, mert csak így vihető a parlament elé.

Az általános körben kiderült, hogy az előterjesztést a szociális partnerek egyaránt támogatták. Sőt oldalunknak az a javaslata is gyakorlatilag zöld jelzést kapott, hogy a befizetett munkaügyi bírság egy részét szakszervezeti oktatásra lehessen fordítani. Mivel a pénzt a Munkaerőpiaci Alapba kell befizetni, így elvi akadály nincs a képzési célokra való fölhasználásnak, tudtuk meg a helyettes államtitkártól.

Ezek után nekiálltunk szakaszonként megtárgyalni a módosító indítványt, amelynek eredményeként a kormány több elképzelésétől – döntően a munkáltatók javaslatára – elállt. Partnereink pedig nem támogatták azon javaslatunkat, hogy fogadjunk el egy erős ajánlást a MAT felé, hogy hozzon létre a befolyó bírságokból egy alapot a képzés támogatására.

A következő napirendi pontban az alkalmi munkavállalói könyv bevezetésnek tapasztalatairól és továbbfejlesztési irányairól szóló előterjesztést tárgyaltuk meg.

A kormány képviselője kifejtette, hogy fontosnak tartják megteremteni azokat a feltételeket, amelyek nem igazán illeszkednek a klasszikus foglalkoztatási lehetőségek körébe. Ezért a jogszabály hatályának a kiszélesítését javasolják.

Az előterjesztéssel mi is egyetértettünk, mivel úgy véljük, hogy a kormány a lehetőségek kiterjesztésével a foglalkoztatások legalitását akarja erősíteni, mondta a szóvivőnk az általános körben. Ugyanakkor féltő, hogy egyes esetekben visszaélhetnek a jogszabály adta lehetőségekkel, és főállású dolgozók helyet alkalmi munkavállalókat foglalkoztatnak. Ezért további garanciák beépítését javasolta a jogszabályba.

A munkáltatók képviselője is örömet fejezte ki, hogy a teljes munkáltatói körre kiterjesztődik e foglalkoztatási lehetőség. De aggodalmát fejezte ki a megnövekedett költségek miatt, ami érdektelenné teszi a munkáltatókat ezen foglalkoztatási forma alkalmazásában. Javaslatunkat, hogy a szakszerveze-

teknek legyen valamilyen ellenőrzési lehetősége, mind a munkáltatói, mind a kormányzati oldal elutasította. A fő indok az volt, hogy a jogszabályok szerint a szakszervezeteknek így is van ellenőrzési lehetősége, tehát fölösleges itt bármit is megfogalmazni. Élni kell a meglévő lehetőségekkel. Azon javaslatunkat – amelyet én kezdeményeztem az ÉSZT nevében –, hogy terjedjen ki a lehetőség a központi költségvetés területére is elfogadták. A megállapodás értelmében az OMT-ülést követően egy külön egyeztetésen fogalmaztuk meg a megfelelő formulát.

Mi lesz a szakszervezetek vagyonával?

A harmadik napirendi pont látszólag egyszerűnek tűnt, de gyorsan kiderült, hogy a szakszervezetek szempontjából alapvető fontosságú, s a munkáltatók számára sem közömbös. A napirend témája a társadalmi szervezetek által használt állami tulajdonú ingatlanok jogi helyzetének rendezéséről szóló 1997. évi CXLII. törvény módosítása előterjesztésének megbeszélése volt. Mi a téma fontosságára való tekintettel engedélyt kértünk – és kaptunk –, hogy a vitában a VIKSZ igazgatótanácsának a képviselője is részt vegyen.

A téma háttérének ismeretéhez tartozik, hogy a hatályos jogszabályok szerint a szakszervezetek többsége korábban már megállapodott a szakszervezeti vagyon megosztásában, s el is indították a szükséges bejegyzési folyamatokat, de a kormány nem sokkal hatalomba kerülése után leállította ezt a folyamatot, azzal hogy megtiltotta Kincstári Vagyonkezelő Irodának az ingatlanok tulajdonba adását.

A téma fölvezetőjében megtudtuk, hogy a kormány a törvénymódosítási javaslatával a szervezetek működési feltételeit akarja javítani, s esélyegyenlőséget kíván teremteni a szervezetek között. A jogszabálytervezet azokra az esetekre is kitér, ahol a kezelő és a tulajdonos személye eltér egymástól.

A vita során szóvivőnk kifejtette, hogy a szakszervezeti vagyon egy 150 éves folyamat során halmozódott fel, amelyet a szakszervezeti tagok sokszor fillérenként adtak össze. A tulajdonjogukat az 1970-es években született jogszabály változtatta kezelői joggá, majd az 1990-be született LXX-es törvény a kezelői jogot kártérítés nélkül elvette, és használati joggá minősítette át. A későbbiekben a szakszervezeti vagyon védelméről külön jogszabály rendelkezett, amely kiterjedt a volt SZOT-vagyonra és az ágazati vagyonra is. A későbbi jogszabályok a tulajdonba adást, illetve visszaadást segítették. A szakszervezetek folyamatosan költöttek ezekre az ingatlanokra. A tervezet ezt a folyamatot, azaz a szakszervezeti vagyon ismételt szakszervezeti tulajdonba kerülését akadályozza meg. Végül megállapította, hogy

a javaslat szakszervezet-ellenes. A törvény célja, hogy a szakszervezetek akcióképességét gyengítse. Ezért elutasítjuk a törvénytervezetet, de hajlandók vagyunk a vagyon egyes elemeiről, pl. a volt SZOT-tulajdonú művelődési intézményekről (ezeket már úgyis szépen kicsúszatták a szakszervezeti tulajdonból) tárgyalni. Megjegyezte azt is, hogy a javaslat változatlan továbbfutása esetén föl fogunk lépni ellene.

A munkáltatók képviselője is arról beszélt, hogy az eddigi javaslatok hátrányosan érintették őket. Pl. közel 100 éves szervezetek veszíthetik el esélyüket az ingatlanvagyonhoz jutásra.

Ezután hosszasan vitatkoztunk a témáról. A vita során külön említést érdemel a VIKSZ igazgatótanácsának jelenlévő képviselője, aki briliáns jogi okfejtéssel bizonyította igazunkat, s döntötte meg a kormány képviselőinek érveit, de hiába. A hosszas vita eredménye csak az lett, hogy megállapodtunk: hétfőre készítünk egy új javaslatot, amely végre lezárná az szakszervezeti vagyon ügyét és megszüntetné a VIKSZ-et, majd csütörtökön folytatjuk a tárgyalást.

1999. augusztus 12.

Csütörtökön, 12-én aztán folytattuk ezzel az egy napirenddel. Mi előzetesen elkészítettük az ígért előterjesztést, és még hétfőn el is jutattuk a partnereinkhez.

A kormányoldal szóvivője meg is említette, hogy időben megkapták, áttanulmányozták, és pozitívnak tekintik, de továbbra sem tudják elfogadni, hogy a szakszervezeti vagyont külön rendezzék a többi társadalmi szervezetétől. Jogtechnikai problémákat okoz, hogy párhuzamos szolgáltatásról van szó. Most nem lenne célszerű részletes szakértői egyeztetésbe fogni, mert a kormánynak kell állást foglalni.

Ezek után szóvivőnk indokolta meg álláspontunkat, majd a munkáltatók képviselője kért választ arra, hogy a kormányzati egyeztetés után visszakerül-e a tervezet az OMT elé újabb tárgyalásra.

Ekkor észleltük az első gyanús jelet. A kormány képviselője (a miniszterelnöki hivatal munkatársa) kijelentette, hogy szerinte az OMT-nek csak véleményezési joga van. Ők pedig már megismerték a véleményünket, és...

Még hosszasan vitatkoztunk több szünettel, gyakorlatilag eredmény nélkül. A munkáltatók és mi tárgyalni szerettünk volna. Azaz értelmesen ütköztetni a véleményeket, hogy aztán kialakulhasson valami, mindhárom fél számára elfogadható megoldás. Kiderült, hogy a kormányoldal egészen mást akart (illetve szerintem azt sem olyan nagyon). Végighallgatni, hogy mi elmondjuk a mondanivalónkat, aztán mint aki jól végezte dolgát elmenni, ab-

ban a hitben, hogy szabad kezet kaptak, mert megvolt a véleménykérés. (Kérdés, hogy ez az 1945–90 közötti évek politikai értelemben vett Kelet-Európájára jellemző megoldás tartható e mai viszonyaink között és meddig?)

Ezt mi nem hagytuk annyiban, s egy szünetkérés után erősködve, hogy a kormánnyal tárgyalunk, ezért kíváncsiak vagyunk a kormányzati tárgyaló-csoport véleményére, kormányzati partnerünk végül is beadta derekát, és felsorolta, mely javaslatainkkal értenek egyet és melyiket nem tudják elfogadni. Becsületére váljon nem mondott egy összefoglaló általános nemet. Tételesen felsorolta minden egyes paragrafusra tett javaslatunkat, és külön-külön mondott nemet mindegyikre.

Ezek után már az is egyértelművé vált, hogy hiába érvelünk, hiába egyértelmű a jogszabályok szerint az igazunk, hiába szeretnénk lezárni minél előbb a szakszervezeti vagyon elosztását, nem lehet igazunk. Ugyanis a kormány a szakszervezeti vagyon terhére, a szakszervezetek kárára óhajtja az egyéb társadalmi szervezeteket vagyonhoz juttatni.

Ezt követően eredménytelenül és ebéd nélkül (senki sem számított rá, hogy egy kb. órára tervezett tárgyalás a délutánba is belenyúlhat) lezártuk az ülést.

*1999. augusztus 27.
„Segély helyett munkát”*

A tárgyalássorozatot augusztus 27-én, pénteken folytattuk. Most is csak egyetlen napirendi pont miatt ültünk össze. Ez pedig „A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény, valamint a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosításáról” című előterjesztés véleményezése volt.

A kormányoldal részéről a témát a SzoCsa illetékes helyettes államtitkára vezette elő, megemlítve, hogy a vonatkozó törvény (1991. IV.) már sok változtatást megért, ezért koherenciáját elvesztette. Elszállt fölötte az idő, ezért hozzá kell nyúlni. Meg azért is, hogy a „segély helyett munkát” kormányzati jelszó szolgálatába lehessen állítani. Elmondta azt is, hogy passzív eszközök helyett az aktívakkal kívánnal élni.

Szóvivőnk arról beszélt, hogy haladunk Európa felé, de mintha nem lenne súlya a foglalkoztatási problémáknak. Nem a munkahelykről, hanem a munkanélküliekről beszélünk, és az előterjesztés is erről szól. A „segély helyett munkát” szlogennel egyetértünk, csak az a baj, hogy nem látjuk a munkát. Sokkal szívesebben látnánk egy olyan koncepciót, amely erről szólna. Emiatt még áldozatokat is lehetne hozni. Megjegyezte, hogy együtt kéne látni a foglalkoztatási jogszabályokat (egészen a költségvetésig), és örömmel ven-

nénk, ha a tárgyalás itt nem szakadna meg, hanem lehetőség nyílna az egész témát együtt tárgyalni a maga komolyságában. Ezek után elmondta javaslatainkat, amelyek általános jellegűek voltak.

A munkáltatók képviselője is egyetértett a kérdéskör koncepcionális áttekintésével, de szerinte előtte a foglalkoztatáspolitikát mint olyat, tisztázni kell mondta. Szükségesnek látta a ellátórendszer finomítását is. Beszél arról, hogy az utóbbi időben jelentős tartalmi változás következett be a munkanélküliség kérdésében. Úgy tűnik a munkanélküliség „beállt”. A belső struktúrában elgondolkoztató folyamat a tartós munkanélküliek és az életkoruk miatt munkanélkülivé váltak problémája. Ezért változtatni kell a prioritásokon. A jelenlegi eszközök ugyanis nem hoznak áttörést, ha most nem akumulálunk további forrást, majd kitért a kérdéskör részletes taglalására.

Ezek után még hosszasan vitatkoztunk az előterjesztés egészéről és részleteiről különösebb eredmény nélkül.

Mélysegesen felháborít minket az a cinizmus, ahogy 350 000 ember sorsáról beszél az előterjesztés, különösen úgy, hogy nem lehet bevárni az egyéb előterjesztéseket, mondta szóvivőnk záró hozzászólásában. Felháborító, hogy válogatás nélkül mindenki csalónak van titulálva, folytatta. Majd sajnálatát fejezte ki, hogy egyetlen javaslatunkat sem fogadták el. A magyar gazdaságpolitikában a foglalkoztatáspolitikának kiemelt helyen kellene állnia, fejezte be hozzászólását.

A munkáltatók szóvivője kifejtette, azt hitték, elfogadták javaslatukat, de tévedtek. Így ők sem tudják támogatni a kormány előterjesztését.

L'art pour l'art vita

Ezt követően soros elnökünk kért szót, oldalunk teljes egyetértése alapján kifejtve, hogy az OMT nem jó irányba halad. A konzultálásnak európai értelemben lehetőség szerint megállapodással kell végződni, s ehhez ragaszkodunk. Amennyiben nem következik be változás a kormány hozzáállásában, oldalunk megfontolja, hogy a jövőben hogyan, miként vagy egyáltalán részt vegyünk az OMT munkájában. Javasolta egy rendkívüli soros elnöki egyeztetés összehívását.

Ez utóbbival a munkáltatók is egyetértettek.

Az SZCSM politikai államtitkára utolsóként szólva megjegyezte: érdemi, tartalmas vita volt, csak semmiben sem értettünk egyet.

Szerintem meg pont ez a baj, ha nem a cél, hanem az eszköz szépül meg egy eredménytelen vita során, különösen akkor, ha ez a megszépült eszköz válik céllá.

1999. november

1999. november 5.

Alig több mint két hónap telt el, s ott folytattuk, ahol abbahagytuk augusztus 27-én, viszont új helyszínen. Ugyanis most nem a „Spenót-ház” megszokott falai között jöttünk össze, hanem a Gazdasági Minisztérium Margit körúti épületében (lévén nagy minisztérium több is van neki). Persze ez a hely sem volt teljesen ismeretlen, mivel a Gazdasági Tanács üléseit már itt tartottuk, sőt néhányan már korábban is jártunk ide, az Ipari és Kereskedelmi Érdekegyeztető Tanács (IKÉT) üléseire. Megjegyzem: ez a fórum ma már ugyanúgy nem létezik, mint a nevét adó minisztérium. De, amíg az utóbbi helyett van másik, az új ágazati érdekegyeztető fórum sehogyan sem akar összejönni. Biztosan azért, mert a létrehozásáért felelős minisztériumhoz tartozik az érdekegyeztetés is.

Az augusztus 27-e óta eltelt időszak egyetlen OMT (Országos Munkaügyi Tanács) ülésének a témája ismét a foglalkoztatási törvény módosításának (pontos címén: A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény módosítása) a tárgyalása volt.

A két plenáris ülés közötti időszak azonban nem telhetett el úgy, hogy csak egyetlen téma kerüljön napirendre. Hiszen közeledvén az év vége, a költségvetés elfogadása és az adótörvények módosítása, valamint a jövő évi bérajánlások és minimálbér meghatározásának az időszaka a korábbi évek gyakorlatából következően több probléma megtárgyalását is kívánta. Nem is maradtunk meg kizárólag a már említett, s korábban már tárgyalt témáknál, hanem másik napirendi pontként szóbeli tájékoztatót kaptunk „a 2000. évi dátumváltáshoz kapcsolódó informatikai problémákról”. És ez így volt rendjén...

Az új felállás szerint az OMT már nem tárgyal olyan munkáltatókat és munkavállalókat érintő kérdéseket, mint a költségvetés, vagy az adótörvények, amelyek egyébként még hatással is lehetnének a bérekre, illetve a jövedelmekre. Ezekről külön fórumokon hallhatunk kinyilatkoztatásokat, és mondhatunk el velük kapcsolatos észrevételeket – kímélve magunkat – érdemi vita és eredmény nélkül (ez egyébként megtörtént az eltelt időben). Más fontos kérdések megtárgyalására viszont több idő maradt.

A plenáris ülés, annak ellenére, hogy ily hosszú idő állt rendelkezésünkre, teljesen szokatlan módon, napirend előtti felszólalások nélkül kezdődött. Természetesen az is lehet, hogy a megrögzött napirend előtti felszólalók most nem látták szükségét vagy értelmét egy ilyen megnyilatkozásnak. Azt azért nem merem feltételezni, hogy a munka világa az utóbbi időben abszolút

problémamentes volna. No, nem baj, így mindjárt belevághattunk az első napirendi pontba. Amikor is megtudtuk, hogy a 2000. évre való informatikai átállás nemcsak nálunk, hanem szerte a világon problémákat okozhat a számítástechnika világában, és ebből következően a gazdaság, sőt az élet más területén is gondok támadhatnak. Megtudtuk továbbá, hogy a probléma megoldásának cselekvési köre hármas aspektusú: szakmai, informatikai aspektus; védelmi, biztonsági aspektus; tájékoztatási aspektus. A költségvetés egyébként 325 millió forintot szán a dátumváltásból adódó informatikai gondok elhesegetésére, és már – eleget téve a tájékoztatási kötelezettségnek – egy könyvet is kiadtak ebben az ügyben. A kérdés jogi oldalát bemutató anyag pedig november végére fog elkészülni, viszont augusztus elseje óta él az az ingyenes telefonszám, amelyen tájékoztatást lehet kérni. A dátumváltásból adódó gondok biztosabb elkerülése érdekében január 3-a banki szünnap lesz. Ezzel kapcsolatban a SzoCsa munkaügyi kérdésekkel foglalkozó helyettes államtitkára jelezte a munkáltatóknak, hogy a pihenőnapot akár január 3-ra is tehetik.

Nem nagy várakozással vágtunk neki a második napirendi pontnak, ugyanis az eltelt idő alatt gyakorlatilag nem változott semmi. A kormány ugyanúgy nem vette figyelembe a szociális partnerek igencsak súlyos érveit, az augusztusi plenáris ülésen. Gyakorlatilag a mostani ülésen is ugyanaz hangzott el mindhárom partner részéről, mint a két hónappal ezelőttin. A kormány bizonygatta: mennyire kiváló megoldás a munkahelyteremtés helyett, a munkára kényszerítés, a segítyezés idejének a lerövidítése, a problémának a települési önkormányzatok nyakába szórása stb. A szociális partnerek viszont aggályaikat fejezték ki. Hiányolták a hatástanulmányokat, felhívták a figyelmet a regisztrálási különbözőségekre (pályakezdők, idősek, tartósan munkanélküliek), a biztosítási és szociális elvű rendszerek különbözőségére és szükségességére stb. Oldalunk kategorikusan elutasította azt a kormányzati felfogást, miszerint minden munkanélküli egyben munkakerülő is, aki visszaél a rendszerrel, és nem akar elhelyezkedni.

Végül is a két konzultáció összesített eredményeként mind a munkavállalók mind a munkáltatók elutasították a módosítási javaslatot. „A szociális partnerek véleménye szerint a változtatások súlyosan hátrányos helyzetbe hoznak több százezer (számításaink szerint 350 ezer) munkanélkülit és azok családját. Aggályosnak tartják, hogy a törvényjavaslatban szereplő számos előírás munkajogi vonatkozása, finanszírozási összefüggései nincsenek kidolgozva. Úgy ítélték meg, hogy a bevezetendő rendszerben összekeverednek a biztosítási és szociális funkciók, valamint alkotmányos aggályokat fogalmaztak meg, a Munkaerőpiaci Alap egyes alaprészeinek felhasználási célját szabályozó rendelkezéseivel kapcsolatban, mert azok célzott források más célra történő

felhasználását teszik lehetővé. Emellett korlátozzák a Munkaerőpiaci Alap irányító testületének kontrollját a befizetések felhasználására. A fentiek alapján a szociális partnerek nem értettek egyet az előterjesztéssel és a szakmai megalapozatlansága miatt annak visszavonását javasolták...” – tartalmazza a plenáris ülés e napirendi pontjáról kiadott tájékoztató.

Oldalunk ezek után bejelentette: élve az ideiglenes alapszabály adta lehetőségekkel 1-2 napon belül megfogalmazza véleményét, hogy a parlamentet megfelelően lehessen tájékoztatni. Ez meg is történt, a határidő letelte előtt véleményünket levélben juttattuk el a parlamenti képviselőkhez, amelyben többek között az alábbi érvekkel alátámasztva kértük, hogy ne szavazzák meg a törvénymódosítást: „...A tervezet példátlan módon szűkítené az ellátórendszert, megrendíti ezzel közel 350 ezer munkanélküli és családja létbiztonságát.

A megélhetéshez szükséges szociális segély kényszermunkához kötése veszélyezteti a jogbiztonságot, és lehetetlenné teszi az emberi méltósághoz való alkotmányos jog érvényesülését.

A javaslatcsomagban nyoma sincs a munkanélkülieknek igazi segítséget jelentő, a regionális problémákat is kezelő, munkahelyteremtést elősegítő intézkedéseknek.

A tervezett változtatások képzett középosztálybeli munkanélkülieket és munkavállalókat szorítanak a társadalom peremére, növelik a szegénységet és hozzájárulnak a társadalom végleges kettészakításához.

A törvénymódosítás gyökeresen ellentétes az Európai Unió gyakorlatával és törekvéseivel...”

Az egyoldalas levélhez részletes szakmai indoklást is mellékelünk.

2000. január

Hihetetlen gyorsasággal követik egymást az események, kedves olvasóim, hiszen a november eleji plenáris ülést már december 8-án követte az Országos Munkaügyi Tanács (OMT) egy újabb plenáris ülése, majd – mivel ez eredménytelen volt – december 17-én ismét összeültünk tárgyalni, még-hozzá váltott helyszínekkel. Először a Gazdasági Minisztérium Margit körúti épületében, később pedig a „Spenót-házban”.

1999. december 8.

A december 8-i összejövetel minden szempontból megfelelt egy plenáris ülés követelményeinek, ugyanis napirend előtti felszólalásokkal kezdődött. Először a munkáltatók kifogásolták, hogy a területfejlesztésről szóló tör-

vény módosítása szerint a megyei munkaügyi tanácsok munkáltatói és munkavállalói képviselői a jövőben nem vehetnek részt – még tanácskozási joggal sem – a megyei területfejlesztési tanácsok munkájában (megjegyzem: az újonnan alakuló regionális területfejlesztési tanácsokba viszont már eleve be sem akarják engedni a szociális partnerek képviselőit). A munkáltatók e számukra (és számunkra is) rendkívül hátrányos döntést sérelmesnek találták. Hangsúlyozták, hogy a helyi szervezetek részvétele e tanácsok munkájában rendkívül fontos, mivel ők rendelkeznek a megfelelő helyi ismeretekkel. Ezért kérik az eredeti helyzet visszaállítását, és javasolják, hogy a kormány addig is hozzon valami elfogadható átmeneti szabályozást.

A munkáltatók tiltakozásához oldalunk természetesen azonnal csatlakozott. A kormányzati oldal képviselője a változtatást a tanácsok működési feltételeinek javításával indokolta (és ebben igaza is volt, hiszen mennyivel jobban tud működni egy akármilyen területi tanács, és mennyivel tetszetősebb döntéseket tud hozni, ha nincsenek vagy csak alig vannak benne helyi képviselők). A kormány képviselője hozzátette még azt is, hogy a törvény módosításával szabályozva lettek a megyei munkaügyi tanácsok és a megyei területfejlesztési tanácsok közötti együttműködési feltételek is. Oldalunk soros elnöke erre megjegyezte: a módosított törvény nem biztosítja ugyanazokat a jogokat, amelyek korábban már megvoltak. A kérdést előterjesztő munkáltatók pedig nem fogadták el a kormányzati oldal válaszát, amit annak képviselője sajnálkozással vett tudomásul.

Ezek után a mi napirend előtti hozzászólásunk következett. Oldalunk tiltakozást jelentett be „az orvosi igazolás nélküli háromnapos betegszabadság jogintézményének egyoldalú megszüntetése ellen”. Véleményünk szerint ez súlyosan sérti a munkavállalói érdekeket. Ez az egyoldalú döntés sem formájában, sem tartalmában nem megfelelő intézkedés. Ütközik az alkotmánnyal és a jogalkotásról szóló törvény rendelkezéseivel, mivel az OMT nem tárgyalt erről a témáról. A Gazdasági Tanács (GT) pedig, ahol e kérdés óhajszerűen került csak szóba, információközlő, és nem érdekegyeztető fórum, így ott érdemben nem is lehetett megtárgyalni és elfogadni. A kormányzati oldal képviselőjének válaszát, miszerint ők kezdeményezték a tárgyalást, de mi azt nem fogadtuk el, csak eredmény nélküli indulatos vita követte.

Ezt követően végre rátérhettünk az első hivatalos napirendi pontra: „Előterjesztés a Munkaügyi Közvetítő és Döntőbírói Szolgálat (MKDSZ) listája megújulását szolgáló pályázat kiírásáról”. Az előterjesztést megtárgyaltuk, és kisebb módosításokkal elfogadtuk. Vita csak a várható létszám körül alakult ki. Mi ugyanis a moderátorok számának csökkentését javasoltuk, 25–50 főben maximálva a keretet (az eddigi 99 fő létszám képzését és mozga-

tását nem tartva indokoltnak). Egyes kormányzati képviselők (GM) szerint viszont egy kialakult, kiképzett „csapat” keretén indokolatlan változtatni, mások szerint (SZCSM) viszont a pályázatok beérkezése után kellene megállapodni a létszámban. Az eltérő kormányzati véleményeket hallva oldalunk szóvivője megjegyezte: a Munkaügyi Közvetítő és Döntőbírói Szolgálat intézményének sorsa végül is azon múlik, hogy a munkavállalók és a munkáltatók igénybe veszik-e.

Végezetül meghoztuk a szükséges döntéseket. E szerint a pályázatok benyújtásának határideje 2000. január 20-a, az MKDSZ tagjainak a mandátumát viszont 2000. március 31-ig meghosszabbítjuk (miután az december 31-vel lejárt volna), és a tagok megbízatása öt évre szól. Megállapodtunk még abban is, hogy 2000 februárjában az OMT napirendjére tűzzük az MKDSZ továbbfejlesztésének kérdéseit, és a bírálóbizottság javaslata után döntünk a végleges létszámról.

Második napirendi pontként az „Előterjesztés a megváltozott munkaképességű dolgozók foglalkoztatásáról és a szociális ellátásról szóló 8/1983. (VI. 29.) EüM–PM rendelet módosításáról szóló SZCSM–PM együttes rendeletről” című kormányzati előterjesztést tárgyaltuk. Könnyű dolgunk volt, mert elfogadtuk a kormányzati oldal szóvivőjének a javaslatát, hogy a témát a szociális bizottság emlékeztetője szerint tekintsük át. A vita során egybehangzó volt a szociális partnerek véleménye, hogy kiemelt társadalompolitikai és foglalkoztatáspolitikai kérdésről van szó, s ezért a jelenlegi módosítás nem helyettesítheti a rendelet átfogó felülvizsgálatát. Ezzel a kormányzati oldal is egyetértett, s vállalta, hogy a szociális partnerek azon igényét, miszerint e kérdést a rokkantsági nyugdíjrendszer korszerűsítésével kapcsolatba koncepcionálisan át kívánják tekinteni, megfontolják, és az illetékes kormányzati szervek elé terjesztik. A későbbi vita során a kormányzati oldal képviselője ismertette, hogy melyek azok a munkáltatói és munkavállalói illetve közös javaslatok, amelyekkel a kormány egyetért, s melyek azok, amelyeket nem támogat. A szociális partnerek pedig tudomásul vették ezeket a kormányzati elképzeléseket.

Ezek után áttértünk a harmadik, s számunkra talán legjelentősebb és leg sürgetőbb napirendi pontra, a 2000. évi bértárgyalásokra, melyben a vállalkozói szférában történő keresetnövekedés 2000. évi mértékére a kormány, a minimálbérekre a munkáltatói oldal tett javaslatot.

Az elmúlt tíz év tapasztalata sejtetni engedte, hogy e téma első tárgyalása nem hoz eredményt, de a mostani előjelek a vártnál is rosszabbak voltak.

Hónapokkal ezelőtt a kormány – a szociális partnerekkel történő egyeztetés nélkül – bejelentette, hogy a 2000. évi minimálbér 25 000 forint lesz. A bérajánlások mértékével kapcsolatos kormányzati elképzelésre pedig a köz-

alkalmazotti illetménytábla 87,25 százalékos növekedésére tett költségvetési javaslatból lehetett következtetni (a bértömeg 5 százalékáig megfinanszírozott táblakorrekció csak azoknál hoz 8,25 százalékos illetménynövekedést, ahol a táblapontokon állnak, tehát 1999-ben nem részesültek illetményemelésben, a többieknél viszont csak 2-3 százalékos illetménynövekedés prognosztizálható).

A vita megkezdésekor a munkáltatókkal egybehangzóan kijelentettük: a megállapodás szándékával ültünk le tárgyalni. A kormányoldal ilyen kijelentést nem tett, és eszerint is viselkedett. Mereven ragaszkodott korábban bejelentett álláspontjához. A megállapodást gyorsítandó, már a tárgyalás elején szünetet kértünk, s a munkáltatókkal visszavonultunk, hátha meg tudunk állapodni. Mint kiderült, sikerült is, hiszen a nagyon eltérő kezdeti számok ellenére a 25 500 forintos minimálbért értéket mind a két oldal elfogadhatónak tartotta. A korábbi évek tapasztalatai alapján joggal feltételezhettük, hogy a kormány is egyet fog érteni velünk. De nem ez történt, a kormányoldal képviselői mereven ragaszkodtak az eredetileg bejelentett 25 000 forinthez, ami a tárgyalások végét is jelentette.

Előtte azonban még éles kritikák hangzottak el e rendkívüli merev kormányzati állásponttal kapcsolatban. Szóvivőnk például kijelentette: a kormány eddig mediátori szerepet játszott, elfogadta a szociális partnerek megállapodását, nem gátolva azt. Oldalunk egy másik tagja szerint: a kormány diktátumot gyakorol, s ha nem lesz január 1-jétől minimálbér, őt terheli a felelősség. Végezetül a kormányzati oldal szóvivője bejelentette, hogy jövő hét második felében visszatérünk a kérdésre, s ezzel berekesztettük az ülést.

1999. december 17.

December 17-én aztán egy újabb plenáris üléssel folytattuk a bértárgyalásokat, amely napirend előtti hozzászólások nélkül a kormányzati oldal bejelentésével indult: a kabinet is elfogadja a 25 500 forintos minimálbért 2000-re. Ezek után, már csak az agrárszféra szokásos problémája jelentett gondot: be tudják-e (akarják-e) vezetni január 1-jétől ők is az országos minimálbért vagy csak egy későbbi időpontban. Kijelentették: ha a reorganizációs programot a kormány meghirdeti, akkor a mezőgazdaságban is január 1-jétől lehet bevezetni a minimálbért, ha nem, akkor csak július 1-jétől. Ajánlatuk némi vitát váltott ki, mert a kormányzati képviselők szerint így nem lehet a rendeletet kiadni. Még az FVM-től is átkértek valakit, hogy segítsen a problémát megoldani. Mint később kiderült, kevés sikerrel, ugyanis a megjelent szakértő sem tudott érdemi választ adni erre a kérdésre. Megállapodtunk abban, hogy a rendelet a „rosszabb változatban” (a júliusi bevezetésben) fogalmazódik meg, s

ha úgy alakul, akkor menet közben azt soron kívül módosítják. (A későbbiekben a sajtóból kiderült, hogy az FVM és a MOSZ képviselői megállapodtak a reorganizációs program végrehajtásában, s így még decemberben megnyílt a lehetőség a rendelet eredeti szövegének módosítására.)

A minimálbér nagysága tehát „elrendeződött”, de megmaradt a bérajánlás problémája. Ebben a témában ugyanis jelentősen eltért a három oldal álláspontja. A kormány 7,5-8,5 százalékot javasolt, a munkáltatók 8-10 százalékot tartottak elképzelhetőnek, mi viszont 10-13 százalékot tudunk volna elfogadni. A „menetrend” ezúttal is a szokásos volt. A kiindulópont ismertetése után szünetet kértünk, majd visszavonultunk, előbb magunk közt értékelni a helyzetet, azután pedig a munkáltatókkal egyeztetni álláspontunkat. Végül is csak abban tudunk megegyezni, hogy a kormánytól új, reálisabb előterjesztést kérünk. Fölmerült annak a lehetősége is, ha a kormánnyal nem tudunk megegyezni, a szakszervezetek és a munkáltatók képviselői kötnek kétoldalú megállapodást, és ezt ajánlják a versenyszférában a munkahelyi és ágazati tárgyalásokhoz. Igaz, abban is egyetértettünk, hogy ez csak kényszermegoldás lehet, és még januárban meg kell kísérelni a háromoldalú megállapodást.

A szünet után mind a két oldal ismertette az álláspontját, amelyre a kormány úgy reagált, hogy ők a háromoldalú bérajánlás megszületésében érdekeltek, viszont újabb előterjesztést nem hajlandók készíteni. Ezek után szóvivőnk sajnálkozását fejezte ki, hogy a kormánynak nincs új előterjesztése, ami a háromoldalú megállapodás megszületését veszélyezteti, majd ismételten bizonygatta igazunkat, miszerint a kívánt reálbér-emelkedéshez a mi számaink vezetnek. A kormány magatartásáról megjegyezte, hogy ilyen formában (mereven ragaszkodva eredeti álláspontjukhoz, mozgástér nélküli tárgyalóküldöttségekkel) a tripartit érdekegyeztetés működése forog veszélyben. Oldalunk képviselőjében még elhangzott az is, ha a kormány föladja azt, hogy a háromoldalú bérajánlás fontos szerepet játszik, akkor valami alapvető baj van a rendszerben.

A munkáltatók lényegében egyetértettek azzal, amit a mi képviselőink mondtak el. Ezután még néhány körön keresztül elvitatkoztunk a reálbérek várható alakulásáról. Természetesen továbbra is áthidalhatatlanul mély szakadék tátongott a kormányzati és szakszervezeti javaslatok között.

Végül is abban maradtunk: januárban folytatjuk...

2000. február

Az már egyáltalán nem meglepő kedves olvasóim, hogy december 17-e óta nem volt plenáris ülése (hiszen hûnek kell maradnunk új nevünkhöz,) az Országos Munkaügyi Tanácsnak (OMT). E testület névben pedig a „tanács”,

azaz a tanácskozás domináns, a korábbi „elavult” érdekegyeztetés kifejezés helyett. Korábban, ameddig az „érdekegyeztetésen” volt a hangsúly, nemcsak beszéltünk a dolgokról, hanem kísérletet is tettünk a megállapodásra, és mindaddig folytattuk a tárgyalásokat, amíg egyezsége nem jutottunk. De ez mára már elmúlt. Most már tudjuk, hogy ilyesmire semmi szükség. Elég, ha mindenki elmondja a magáét, a döntések a tárgyalástól függetlenül történnek (érdekes, mintha ilyen szisztéma már kipróbáltatott egykoron Magyarországon, de erre már csak a „legöregebbek” emlékeznek), fölöslegesen nem szabad megzavarni a felső döntések rendjét.

Az idén már csak a munkavállalói és a munkáltatói oldalon lett úrrá az érdekegyeztetés kényszerképzetének érzése. A kormányzati oldalon nem. Így a decemberben háromoldalúan megkezdett egyeztető tárgyalásokat, amikor az országos minimálberről még meg tudtunk állapodni, de a versenyszférának javasolt bérajánlásról szóló egyezkedést (ami egy nagyon fontos orientáló érték az év eleji bértárgyalások során) már csak ketten folytattuk. Ugyanis mind mi, mind a munkáltatók képviselői túl „kicsinynek” találtuk a kormány 7,5–8,5 százalékos ajánlatát, és szerettünk volna erről tovább egyeztetni, mivel még kettőnk álláspontja között is jelentős eltérés volt. A kormány viszont meg volt elégedve a saját számaival, így részéről fel sem merült a változtatás igénye, föltehetőleg azt gondolta az egyeztető tárgyalások során a szociális partnerek meggyőzik egymást, hogy az ő számai az egyedüli jók.

Az új esztendőben először január 20-án ültünk le a „SzoCsa” (Szociális és Családügyi Minisztérium) épületében, ahol az OMT-oldalak titkárságai is működnek, a munkáltatók képviselőivel a tárgyalóasztalhoz, s egyetértettünk abban, hogy még januárban meg kellene állapodni a bérajánlás 2000. évi mértékéről. Ezek után elvitatkoztunk arról, hogy csak egy centrum értéket mondjunk ki, sávós ajánlást tegyünk, vagy minimum-, maximum-, illetve középértékben állapodjunk meg. A vita eredményeként a sávós ajánlás látszott a legelfogadhatóbbnak, bár a centrumértéket sem vetettük még el. Ezután mindkét oldal ismertette a pillanatnyi számait. A munkáltatók javaslata 8–10 százalék volt (ekkor még ugyanaz volt az ajánlatuk, mint decemberben!), mi egy „két számjegyű” centrumértéket javasoltunk (de ennek a nagyságát még nem hoztuk nyilvánosságra, lényegében a decemberi 10–13 százalékos elképzelésünk körül próbáltunk maradni). Volt ugyan még egy óvatos puhatolózó kérdésünk, hogy 9–11,5 százalékra a munkáltatók miként reagálnak, de mivel a válasz egyértelműen nemleges volt, úgy döntöttünk, hogy néhány nap múlva folytatjuk a vitát.

Január 26-án annak rendje-módja szerint ismét leültünk tárgyalni, úgyszintén a SzoCsa-ban, ahol a munkáltatók bejelentették: „elmozdultak” az egy héttel korábbi ajánlatuktól, és elfogadnának egy 8–11 százalékos sá-

vot fogadni. Mi a felső értékünkől valamit elengedve 10–11 százalékot javasoltunk (megjegyezve, hogy akár egy 10 százalékos, azaz egy számjegyű centrum értéket is tárgyalási alapnak tudnánk elfogadni). Némi vita után, tapasztalva, hogy a munkáltatók nem engednek, a 8–11 százalékból, javaslatot tettünk egy 9–11 százalék közötti sávra, de ezzel sem arattunk sikert. Így ismét csak abban tudtunk megállapodni, hogy amint lehet, folytatjuk a béregyeztető tárgyalásokat. E lehetőség viszont kicsit távolinak tűnt, ugyanis a munkáltatók jelezték, hogy különböző belső problémáik miatt csak február vége felé tudnak tárgyalóasztalhoz ülni. Mi kértük: amennyire lehet rövidítsék le ezt az időt. Erre a munkáltatók nemcsak ígéretet tettek, hanem azt be is tartották, s február 7-én ismét tárgyalóasztalhoz tudtunk ülni velük. Elhatározott szándékunk az volt, hogy ekkor már megállapodásra kell jutnunk. Mivel a 11 százalékos felső határt már mindkétten kimondtuk, csak az volt a kérdés, hogy az ajánlat alsó mértékében találunk-e mindkettőnk számára elfogadható számot. Találtunk, s így a két oldal soros elnöke az alábbi „Megállapodás”-t írhatta alá:

„Az OMT munkaadói és munkavállalói oldala megállapodott abban, hogy 2000. évre 8,5–11 százalékos átlagkereset-növekedési mértéket ajánl a versenyszférában.

Ugyanakkor felhívják tagszervezeteiket, hogy:

– A 2000. évi keresetek meghatározásakor fordítsanak kiemelt figyelmet az átlag alatti keresetek növelésére.

– A természetbeni és egyéb juttatások (pl. étkezési hozzájárulás, önszegélyző biztosítások, üdülési támogatás) kedvezményes adózási feltételeivel a vállalkozások lehetőségeik szerint éljenek.

– Lehetőség szerint mindenütt szülessen középszintű (szakmai, ágazati, területi) kollektív szerződés. Segítsék, ösztönözzék a munkahelyi kollektív szerződések megkötését is. A középszintű, illetve munkahelyi kollektív szerződésekben, bérmegállapodásokban juttassák érvényre az adott terület speciális körülményeit, teljesítménnyel megalapozott feltételeit.

– A keresetek emelésére csak teljesítménnyel megalapozott mértékben kerüljön sor.

– A keresetnövelés mértékének meghatározásakor tekintettel kell lenni a tevékenység jövedelmezőségének, piaci feltételeinek alakulására.

– A konkrét vállalati bérmegállapodások vegyék figyelembe a cég foglalkoztatási, fejlesztési szempontjait is.

A szociális partnerek kérik a kormányt, csatlakozzon jelen megállapodáshoz.”

Egyetértettünk továbbá abban is, hogy levélben felkérjük a kormányt, harmadik félként csatlakozzon e bérmegállapodáshoz, s annak szövegét a Magyar Közlönybe hozza le.

A levelet nyomban el is küldtük a gazdasági miniszternek. Választ viszont azóta sem kaptunk rá...

2000. május

Száguld az idő kedves olvasóim. Hiszen alig telt el három és fél hónap az Országos Munkaügyi Tanács (OMT) legutóbbi, 1999. december 17-i ülése óta, s március 31-én reggel 9 órára már ismét összehívta a kormány a tárgyaló feleket. A 2000. évben az első plenáris ülésre. Ahol a meghívóban mindjárt öt kemény téma megtárgyalására tett javaslat szerepelt. Őszintén szólva egy kicsit meg is lepődtünk, mikor hírért vettük, hogy a kormány OMT-ülésre hív minket, hiszen az utóbbi időben leginkább magunk közt, esetleg a munkáltatókkal tárgyaltunk. De legyőzve döbbenetünket, kezdtünk fölkeszűlni, ki tudja mikor lesz lehetőségünk legközelebb egy ilyen részt venni.

Az előkészületek hűen tükrözték a hosszú kihagyást. Tonnányi tárgyalási anyagot, azt összefoglaló és kiegészítő dokumentációt kaptunk, s volt olyan téma, amelynél még bizottsági ülés is megelőzte a tárgyalást.

A plenáris ülésre a szokásoknak megfelelően oldalegyeztetésen készülünk föl, s itt határoztuk el azt is, hogy szóvá tesszük a meglehetősen hosszúra nyúlt téli-tavaszi szünetet. Ehhez szerettük volna a munkáltatókat is megnyerni, mivel a közös föllépés hatásosabb, de ők az utolsó pillanatban visszaléptek. Döntésüket tudomásul véve, azért úgy határoztunk, hogy az ülésen mi mégis elmondjuk – igaz már csak a saját nevünkben – helyzetértékelő észrevételeinket.

2000. március 31.

Március 31-én, pénteken az új megszokott helyünkön, a Szociális és Családügyi Minisztériumban ültük össze a 2000. év első OMT plenáris ülésére. Az ülés kezdetéig abban a naiv hitben ringattuk magunkat, hogy a plenáris ülésen bemutatkozik a Gazdasági Minisztérium új politikai államtitkára, aki január elseje óta felelős az érdekegyeztetés zavartalan és eredményes működéséért. Nos, nem jött el. Megkérte elődjét, az azóta már a Miniszterelnöki Hivatalba államtitkárnak kinevezett Fónagy Jánost, hogy helyettesítse. Ez problémamentesen meg is történt, de mindkét oldal megjegyezte: az új államtitkárnak illetett volna megjelennie a szociális partnerek képviselői előtt.

Az ülés, mint ezt sejtették, most is napirend előtti felszólalásokkal indult. Először mi mondtuk el észrevételeinket a túl hosszúra sikeredett téli szünettel kapcsolatban. Gyakorlatilag az érdekegyeztetés kiüresedéséről beszél-

tünk. Arról, hogy már hosszú hetek (sőt hónapok) óta nem volt OMT-ülés, pedig jó néhány témának csak időpontot kellett volna találni.

A napirend előtti hozzászólás fölvezetése azonban nem volt egyszerű. Ugyanis a mindnyájunk nevében megszólaló oldalelnökünknek fel kellett olvasni az előző nap összeállított nyilatkozatot. Ez sikerült is neki, de bevalotta, hogy amíg a beszéd nem igazán okoz neki gondot, addig egy előre megírt szöveg felolvasása már nem igen szokott sikerülni neki. Most sikerült.

A munkáltatók lényegében szó nélkül hagyták a hozzászólásunkat, a kormányoldal egyik képviselője viszont a felszólalásunkat deklaratívnak és politikai tartalmúnak nevezte. Majd megemlítette, hogy ez idáig egyik szociális partner sem kezdeményezte az OMT összehívását, holott megtehette volna. Pl. ezt az OMT-ülést jóval korábban is meg lehetett volna tartani. Beszélt arról is, hogy a Széchenyi-program – aminek hiányát is megemlégtünk – kidolgozása egy több hónapos folyamat lesz, amelyhez természetesen hozzáadódhat a mi véleményünk is.

A kormányoldalon ülő másik helyettes államtitkár megjegyezte, hogy érdeklődve és megdöbbenően hallgatta az elhangzó hozzászólást. Szerinte ugyanis az a baj, hogy a szakszervezetek képviselői nem vesznek részt az ún. kodifikációs bizottság munkájában. Elmondta azt is, hogy a munka törvénykönyvének módosítása viszont nem szerepel a megtárgyalásra előkészített anyagok között.

A kormányoldalt vezető államtitkár megjegyezte, hogy az OMT nem egyedi és kizárólagos formája az érdekegyeztetésnek, csak annak a csúcsszerve. A munkáltatókkal közösen kidolgozott bérajánlás-tárgyalásokon tudatosan nem vettek részt.

Ezek után a kormányoldal kért szót, s napirend előtti hozzászólásában megjegyezte, hogy a kormány nevében átad a szociális partnereknek egy füzetkét, amelyben világosan le vannak írva a vállalkozókat segítő pályázati lehetőségek is. Át is adták.

Az első napirendi pontként a parlament emberi jogi bizottságának egy, az esélyegyenlőséggel (lényegében, hogy a nőket a férfiakkal azonos módon és feltételekkel lehessen nyugállományba helyezni) foglalkozó törvény módosító javaslatát tekintettük át, látszólag a legnagyobb egyetértésben.

A következő napirend tárgyalás során az MKDSZ beszámolóját hallgattuk és vitattuk meg, majd jóváhagytuk az új egyeztetők és bírák névsorát. A vita során, amelyben szóvivőként én képviseltem a munkavállalói oldalt, megemlégtünk: a tapasztalatok azt mutatják, hogy érdemes és szükséges volt a szolgálat létrehozása és fenntartása. Annak ellenére, hogy viszonylag kevésszer foglalkoztatták őket. Legalább is kevesebb-szer, mint

ténylegesen lehetett volna. De az emberek még nem ismerik eléggé a szolgálatot, s így nem is tudják kérni a segítségüket. A beszámolóval nem is volt problémánk, viszont az egy időben előterjesztett alapszabály-módosítással kapcsolatban több kifogásunk is volt. A nézetkülönbségek tisztázására még egy szünetet is kellett kérnünk, s csak ott tudtuk összehozni az eltérő álláspontokat.

A harmadik és negyedik napirendi pontként a magyar foglalkoztatáspolitikai középtávú prioritásairól szóló EU–magyar közös értékelésről, illetve a Magyar Köztársaság 2000. évi Nemzeti Foglalkoztatási Akciótervéről szóló előterjesztéseket vitattuk meg. A vita bevezetőjében azt is megtudtuk, hogy két, most alakuló dokumentumról van szó, amelyek több tárca közös munkái, s tárcaegyeztetése az OMT-vitával párhuzamosan folyik.

Szóvivőnk a két előterjesztéssel együttesen foglalkozva kijelentette, hogy számunkra fontos: minél gyorsabban készüljön el a kormány középtávú stratégiai programja, amelytől a regionális és ágazati problémák tudatos kezelését is várjuk. Fölvetette azt is, hogy tisztáznunk kell: az EU-s csatlakozás milyen következményekkel jár. El kell kezdeni az ezzel kapcsolatos munkát, amelyben ígéretünk szerint a szakszervezetek együttműködő partnerek lesznek. Megjegyezte azt is, hogy az előterjesztésekből kiolvasható: a következő években százezres nagyságrenddel bővül a munkaerő-kínálat. Kérdés, hogy a kormány mit tesz e nagy mennyiségű pluszmunkahely megteremtéséért. Szólt arról is, hogy a jelenlegi statisztikai rendszerben vannak anomáliák, melyekről a későbbiekben érdemes lenne egy külön vitát lefolytatni. Fontos, hogy a közeljövőben az OMT elé kerüljön a munkahelyi egészségügy és biztonság koncepciója is. Foglalkozni kell a magyarországi rendkívül alacsony bérek problémakörével, s azok foglalkoztatási összefüggéseivel is.

A munkáltatók döntően hasonló véleményének elhangzása után a kormányoldal szóvivője megköszönte az észrevételeket, megjegyezve: a legtöbbször egyet is értenek.

A következő körben szóvivőnk konkrét megjegyzéseket is tett:

- szerencsés lenne, ha ismételten létrejönne a Munkaügyi Minisztérium,
- vegyék vissza a területfejlesztési tanácsokba a szociális partnereket,
- rugalmas munkaerőpiacra van szükség,
- fontos szerepet tulajdonítunk a kollektív szerződéseknek. Majd kijelentette, hogy ezekről a kérdéskörökről a közeljövőben egy komplex vitát kellene lefolytatni az OMT-ben.

A javaslataink többségéhez a munkáltatók is csatlakoztak, miközben elmondták saját észrevételeiket is.

A kormány képviselője ezek után kijelentette, hogy az elhangzottak egy

jelentős részét beépítik a formálódó dokumentumokba, a többről pedig tájékoztatják a kormányt, s az dönt a további sorsukról.

Ezzel be is fejeztük e napirend vitáját. Azt azonban megjegyezném, hogy a 2000. évi akciótervbe sokkal nehezebbnek látszik a javaslataink beépítése, mint az általánosabb szövegbe.

Végül néhány praktikus módosítással elfogadtuk az első félévi munka-programot, megállapítva: annak egyharmadát már ezzel az üléssel teljesítettük is.

2000. augusztus

Augusztus van, kedves olvasóim, amikor e tudósításomat írom. Nem kell aggódniuk, nem töltök meg oldalakat az újságban, hiszen a korábbi jelentkezésem óta eltelt három, s a legutolsó Országos Munkaügyi Tanács (OMT) plenáris ülése óta eltelt öt hónap alatt csak annyi minden történt, mint régebben – mikor még „érdekegyeztetünk” – egy-másfél hónap alatt szokott. Pedig akkor sem szeretett minket mindenki, csak fontosnak tartották a tárgyalásokat és a megállapodásokat.

Döntés – egyeztetés nélkül!?
2000. május 25.

A márciusi ülés után május 25-én jöttünk össze a legközelebb, méghozzá a legnagyobb titokban. Ez az ún. „informális OMT-ülés” nem volt nyilvános, így csak az érintettek és a sajtó tudott róla, de a média képviselői nem lehettek bent a teremben. A találkozó célja a meghívó szerint: „a jövő évi minimálbér-tárgyalások időbeni és megalapozott előkészítése, a szociális partnerek véleményének megismerése a minimális bér emelésével összefüggő kormányzati elképzelésekről”. Azaz mégiscsak hozzászólhattunk a témához, így *utólag*. Gondolom azért, hogy könnyebb legyen az átállás az új módra.

Korábban – mint azt több tudósításomban olvashatták – a munkavállalók tettek egy javaslatot a következő évi minimálbér összegére, amit a másik két oldal természetesen nem fogadott el. Lehetett vitatkozni, alkudozni, majd megegyezni. Leginkább a szociális partnerek vitatkoztak, míg a kormány képviselői, kényelmesen hátradőlve székükbe figyelték a fejleményeket (időnként azért beszóltak, hogy ne menjen simán a dolog), mondván: egyezzen meg a másik két partner, amelynek eredményét ők elfogadják. El is fogadták. Talán nem is fogtuk fel, hogy ennek van egy egyszerűbb módja is. Az idén a miniszterelnök úr a szokásos szerdai ígehirdetésekor bejelentette:

2001-ben 40 000 forint, 2002-ben pedig 50 000 forint lesz a minimálbér. Csak így egyszerûen, s nekünk már vitatkozni sem kell rajta. Hát nem nagy-szerû? Pedig a szociális partnereknek voltak problémáik a bejelentéssel kap-csolatban. Természetesen más indíttatásúak nekünk, és mások a munkálta-tóknak. A nagyobb minimálbér bevezetése régi szakszervezeti követelést valósít meg, ezért nem elleneztük, de felhívtuk rá a figyelmet, hogy a teljes bérrendszer arányos emelése nélkül a minimálbér drasztikus emelése ko-moly problémákat okozhat. A munkáltatók a jelentős költségnövekedésük érdemi ellentételezését tartották fontosnak.

Hosszú vita a minimálbérről

Ilyen előzmények után került sor a Pénzügyminisztérium tárgyalótermé-ben megtartott informális OMT-re, amely a kormány napirend előtti felszó-lalásával kezdődött. Először Glattfelder Béla, a Gazdasági Minisztérium új politikai államtitkárának szimpatikus bemutatkozását hallgattuk meg. Az ő feladatkörébe tartoznak a munkaügyi kapcsolatok. Később Herczog László helyettes államtitkár ismertette a kormányzati új munkamegosztás követ-kezményeit. Bejelentése szerint a foglalkoztatáspolitikai feladatok teljes egészében a Gazdasági Minisztérium feladatkörébe kerültek át abból a meg-fontolásból, hogy a foglalkoztatás növelésének a kulcsa a gazdaságpolitiká-ban rejlik.

Ezt követően a mi soros oldalelnökünk megkérdezte, mi lesz a sorsa a megyei munkaügyi központoknak, miután lejárt a mandátumuk. „Még nincs döntés” – hangzott el az egyszerû válasz.

A napirendet a Pénzügyminisztérium politikai államtitkára, Varga Mihály vezette föl, ismertetve a kormány javaslatának indokait és pénzügyi-gazdasá-gi háttérét. „A gazdaság teljesítése és a lakosság életszínvonala nincs össz-hangban, s az életszínvonal javításának egy fontos eleme a minimálbér növe-lése” – mondta többek között.

A részletes bevezetés után a munkáltatók, majd mi jutottunk szóhoz. Kér-dezhettünk. A munkáltatók oldalelnöke jelezte, hogy előzetes anyag hiányá-ban nem választottak szóvivőt, így mindnyájan szólni fognak. Nekünk volt szóvivőnk, de mi is átvettük ezt a módszert, így rövid időn belül tizenöt sze-mélytől hangzott el alig több mint 15–20 kérdés. Ezek mindegyike – annak rendje-módja szerint – meg is kapta a választ, majd sor kerülhetett a vitára. Ami inkább hosszú volt, mint nagy és éles, de talán nem eredménytelen. Azt mindenesetre sikerült leszögezni, hogy a minimálbér mértékében való megál-lapodásra – megfelelően előkészített plenáris ülésen – az OMT hivatott. Egyet értettünk abban is, hogy szeptember elején kerül sor erre a találkozóra.

*Egyetértés a munkavédelmi témában
2000. július 6.*

A következő OMT plenáris ülés napja július 6-a volt. Két fontos témának megvitatására ültünk össze a már-már megszokott új helyünkön, a SzoCsa tárgyalótermében. Egyik vitapont a munkavédelem országos programjáról szóló országgyűlési határozattervezetéről szóló előterjesztés volt. Második kérdésként egy tájékoztató hangzott el a kollektív szerződések nyilvántartási rendszerének tapasztalatairól, valamint a nyilvántartásba vett kollektív szerződések adatlapjainak értékeléséről.

No de ne vágjunk a dolgok elébe, ugyanis a munkáltatóknak volt napirend előtti hozzászólásuk. Képviselőjük kifogásolta, hogy a PM ígérete ellenére nem adott háttérszámításokat a 40 000 forintos minimálbér-számításhoz. Kaptak ugyan egy anyagot, de nem szakági bontásban, ezért ismételten kérik.

A GM politikai államtitkára válaszában közölte: az adatok nyilvánosak és bárki rendelkezésére állnak, gyakorlatilag biztosított a feltétele annak, hogy a szükséges adatok az őszi OMT-re a rendelkezésünkre álljanak. Javasolta, hogy a PM illetékeseitől kérjük el azokat.

A kör végén ránk került a sor. Oldalelnökünk jelezte, hogy ennek ellenére mi is kérjük a részletes hatásvizsgálatot. A munkáltatók egyetértettek a kérelmünkkel.

A munkavédelemmel kapcsolatos első napirendi témát az OMMF elnöke vezette elő a kormány részéről. Elmondta, hogy az írásban átadott előterjesztésben minden benne van, s nehezen tudná azt bármi érdemi dologgal kiegészíteni. A munkavédelem országos programjáról szóló országgyűlési határozattervezet hosszas, konfliktusoktól sem mentes előkészítő munka során alakult ki. Nagy erénye, hogy az OMT munkavédelmi bizottsága teljes egyetértésben elfogadta, és szükségesnek tartja, hogy mielőbb a parlament elé kerüljön. Egybehangzó véleményük szerint a program végrehajtása hozzájárulhat az uniós tagság e területen jelentkező követelményeinek teljesítéséhez.

Oldalunk képviselője kiemelte a javaslat pozitívumait, és szorgalmazta minél előbbi parlamenti vitára bocsátását, hogy a tervezett 2002. évi életbelépési határidő tartható legyen. Megjegyezte, hogy ez az előterjesztés felhívhatja a figyelmet az elmúlt tíz évben háttérbe szorult munkavédelemre, munkaegészségügyre stb., majd oldalunk nevében javasolta, hogy a munkabiztonság és foglalkozás-egészségügy ellenőrzését végző hatóságok között javuljon a szervezett együttműködés. Továbbá, hogy a munkavédelem állami tájékoztató rendszerének kialakítása helyett állam által fi-

nanszírozott és az ellenőrző hatóságoktól független tájékoztatási rendszert hozunk létre.

A munkáltatói oldal egyetértett az előterjesztéssel, csak néhány részletkérdésben volt kisebb észrevételük. A mi első javaslatunkkal kapcsolatban viszont megjegyezték, hogy az információszolgáltatási rendszer működtetése állami feladat. Részben egyetértettek az önálló balesetbiztosítási-ágra tett kormányzati javaslattal is, de csak abban az esetben, ha az nem növeli az élőmunka költségeit és létrehozása, működtetése során biztosított a szociális partnerek aktív közreműködése.

A vita során az első javaslatunkat a partnereink elfogadták, a második javaslatunkat viszont egyetértés hiányában visszavontuk. Hasonlóképp tettek a munkáltatók is az ő javaslatukkal.

Eltérő vélemények – új javaslat

A második napirendi pontot a Gazdasági Minisztérium helyettes államtitkára ismertette. Elmondta többek között, hogy a feldolgozást a meglehetősen nagy számú, hibásan kitöltött adatlap ellenére is sikerült elkészíteni.

Oldalunk támogatta a kollektív szerződések általános letétbe helyezése kötelezettségének előírását, valamint azt, hogy ennek teljesítése a munkaügyi ellenőrzések tárgya legyen. Megjegyeztük, hogy az országos szintű megegyezések hiánya rontja az alsóbb szintű megállapodások létrejöttének esélyét. Ezért képviselőnk szorgalmazta a kormányzat mértékadó és példamutató magatartását.

A munkáltatói oldal nem támogatta az előterjesztésben szereplő javaslatokat, mert azok további adminisztratív kötelezettségeket rónának a gazdálkodó szervezetekre, ugyanakkor szerintük a kilátásba helyezett szankciók gyengíthetik a szerződéskötelezettségi hajlandóságot.

Az eltérő vélemények hatására a kormányzati oldal visszavonta az eredeti javaslatait, viszont kezdeményezte egy tripartit bizottság létrehozását. A bizottság feladata az eddigi adatgyűjtés tapasztalatainak áttekintése, és a 2001. évi felmérés adatlapjának korrekciójára való javaslattétel lenne. További feladata azoknak a lehetőségeknek az áttekintése, amelyekkel ösztönözhető a kollektív szerződések számának növelése, rendszerének kiterjesztése, megerősítése. Ezt a kormányzati javaslatot mind a munkáltatók, mind mi elfogadtuk.

*Izgalmas téma – általános ellentétek
2000. augusztus 8.*

Az OMT következő plenáris ülése augusztus 8-án, kedden volt. Ekkor ismét a „Spenót-ház” kies tárgyalótermében jöttünk össze, hogy az egyetlen (de nagyon súlyos) napirendi kérdésről, a Munka Törvénykönyve módosítási javaslatairól tárgyaljunk.

A nem mindennapos előzmények miatt a téma nagy izgalmakat sejtetett. Ugyanis az előzetesen megkapott tervezetből szinte süttött a munkavállaló-ellenesség. Pedig az indoklás szerint csak az volt a célja, hogy a magyarországi törvényt harmonizálják az uniós jogszabályokkal. Azonban ezen egy kicsit túlterjeszkedett, s ezzel rendkívüli módon fölháborította oldalunk tagjait, amint ezt a tárgyalást megelőző oldalüléseken meg is állapítottuk. Egyetértettünk abban, hogy itt és most vagy keményen lépünk fel, vagy elfelejthetjük, hogy munkavállalói érdekképviselők vagyunk. De nem felejtettük el! Hanem elhatároztuk, hogy az OMT-n szóvá tesszük a javaslat hiányosságait, hogy

- a javaslattevők az EU-jogharmonizáció címén nem kívánják a munkavállalók helyzetét javítani – ami az irányelvek eredeti célja –, hanem inkább tovább rontják,

- a hagyományos, klasszikus munkaviszonyt kívánják gyengíteni a flexibilitásra hivatkozva, de az atipikus munkákat ugyanakkor nem kodifikálják,
- nincs előkészítve a Munka Törvénykönyve módosító csomagja, szakmailag kapkodó az anyag.

Elfogadtuk azokat a főbb témaköröket is, melyekben ismertetnünk kell a véleményünket (munkaszerződés; munkaidő megszervezése, átirányítás, kirendelés, munkaerő-kölcsönzés; helyettesítés és díjazása; csoportos létszámleépítés; diszkrimináció tilalma, nők és fiatalok bérezése; EU Üzemi Tanács). Elhatároztuk, hogy a vita során említést kell tenni arról, hogy megállapodás, kompromisszum hiányában az EU Bizottsághoz és más nemzetközi szervezetekhez fordulunk.

A plenáris ülés most is napirend előtti felszólalással kezdődött. A kormány képviselői jelezték, hogy a kormány a kormányzati egyeztetési munka elkészülése után a végleges kormányzati döntés előtt tárgyalni kíván a szociális partnerekkel az adó- és járuléktörvényekről. Oldalunk jelezte, hogy részt kíván venni e tárgyalásokon.

Ezek után neki is foghattunk az érdemi munkának, amely a kormány munkajogi törvényekért felelős tisztviselőjének felvezetésével kezdődött. Megtudtuk tőle (ismét), hogy több szakértői egyeztetés előzte meg a plenáris ülést, amelyek során a kormány javaslata már több helyen módosult. Ugyanakkor sürget a jogharmonizáció megteremtése, amivel még 2000-ben el kell

készülnünk. Ezek után hosszasan ecsetelte a javaslat lényegét, hogy hol változott, hol tettek már engedményeket és mire jutottak a bizottságban, majd kijelentette: a kormány vállalni fogja a beterjesztés felelősségét.

Oldalelnökünk tartott egy dörgeelmet arról, hogy mik az általános kifogásaink az előttünk fekvő tervszel szemben, és miért tartjuk munkavállaló-ellenesnek, miért ítéljük meg úgy, hogy túlnyúlt a jogharmonizációs kötelezettség határain.

Őt követően oldalunk szóvivője fejtette ki rendkívül részletesen és hosszadalmasan (pedig még csak az általános körben voltunk, mint ahogy ezt a munkáltatók szóvá is tették) oldalunk álláspontját. Majd a munkáltatók képviselői beszéltek valamivel rövidebben, és már meg is kezdődhetett a részletes vita. Ennek eredményeként több kérdésben közeledtek a felek álláspontjai, sőt, olyan témák is voltak, amelyekben mindhárman egyetértettünk. De a három oldal között tátongó szakadékrendszer még nagyon széles és mély volt, ezért – többkörnyi vita után – elhatároztuk: mindnyájan hazamegyünk, átgondoljuk a dolgokat, egyeztetünk a minket küldőkkel, s pénteken folytatjuk a tárgyalást.

*Halogató kormányoldal
2000. augusztus 11.*

Úgy is történt, s 11-e péntek már ismét a „Spenót-házban” talált minket, hogy folytassuk a kedden félbemaradtakat. Munkánkat segítette, hogy a kormány képviselői a fennmaradt vitás kérdéseket egy tájékoztatóban foglalták össze.

A napirend előtti hozzászólás természetesen most sem marad el. Csak éppen mi jöttünk. Oldalelnökünk elmondta, hogy az Európa felé haladás közben még mindig vannak középkori jelenségek. Dunaújvárosban például 12 sztrájkban lévő dolgozót bocsátottak el erre való hivatkozással. Jelezte azt is, hogy bejelentésünkkel csak a figyelmet akartuk felhívni, s kérte a partnereket: tiltakozzunk közösen e jelenség ellen.

A munkáltatói oldal információ hiányára hivatkozva először nem nyilatkozott, a kormányoldal elnöke pedig jelezte, hogy az MKDSZ foglalkozott e kérdéssel. Az MKDSZ vezetőjétől megtudtuk, valóban fölverték a kapcsolatot a dunaújvárosiakkal, de csak a munkavállalók igényelték a szolgáltatásokat, a cég vezetése nem. A hatályos jogszabályok szerint így nem tehetek semmit. A kapott, illetve nem kapott válaszokra oldalunkon többen meglehetősen ingerülten, s egyértelműen reagáltak. Aminek eredményeként a munkáltatók oldalelnöke kijelentette, hogy általában elítélik az ilyen cselekedeteket, de ennél többet nem mondhatnak, amíg nem tudnak semmi konk-

rétumot. A kormányoldal képviselői viszont megerősítették, hogy szerintük e téma az MKDSZ hatáskörébe tartozik.

E „békés” bevezető után áttérhettünk a napirend tárgyalására, amelyet a kormány képviselője nyitott meg, jelezve, hogy a tájékoztatóban minden benne van, s ezzel ők már letették a véleményüket, így nem kívánnak többet szólni.

Ezek után oldalunkról először a SZEF képviselője fejtette ki előzetesen egyeztetett véleményünket: mivel a módosító javaslat több helyen is érinti a közsférára vonatkozó jogszabályokat, javasolta, hogy működő érdekegyeztető fórum hiányában valamilyen formában tárgyaljuk meg ezeket. A kormány képviselője nem zárkózott el ettől, s így 18-án, pénteken létre is jön e találkozó. Ezután rövid, általános bevezető következett, amelyben szóvivőnk közölte, hogy hamarosan szünetet fogunk kérni, s visszavonulunk a munkáltatók képviselőivel kísérletet tenni egy kétoldalú egyeztetésen történő megállapodásra. Javaslatunkat minkét partnerünk elfogadta. Így a bevezető körök után megkezdődött egy két és fél órás rövid szünet, ahol a szociális partnerek szóvivői és néhány képviselőjük megkísérelt alkudozni a vitás kérdésekről. Meglehetősen sikerrel, mert – kölcsönösen engedve eredeti álláspontjainkból – nagyon sok mindenben meg tudtunk egyezni. Viszont néhány nagyon fontos kérdésben nem. De ebben nincs semmi szokatlan, ez korábban is így történt, hiszen több ponton a munkavállalóknak és a munkáltatóknak annyira eltérők az érdekei, hogy a jelenlegi körülmények között itt képtelenség a megegyezés, tehát a kormánynak kell majd eldönteni, hogy miként foglal állást.

Visszamenve a tárgyalóterembe, elővezettük az egyezkedés eredményét, amit a kormányoldal is elfogadott, s tudomásul vette azt, hogy miben nem tudtunk megállapodni. Ezek után a kormány képviselője közölte, hogy szerinte csak a mai tárgyalást zártuk le, s nem a téma vitáját. Van még lehetőség mindhárom oldal számára egyaránt elfogadható megállapodások kötésére, s azok elfogadtatására a parlamenttel, mindaddig, amíg a téma általános vitája le nem zárul. E kormányzati zárszó után még a másik két oldal képviselői is elmondták a maguk zárszavát, majd a levezető elnök majdnem lezárta az ülést. De e tevékenységében megszakítottuk, ugyanis közben megszereztük és lesokszorosítottuk azokat a bizonyítékokat, amelyek alátámasztották a napirend előtti felszólalásunkat. Átadtuk őket a partnereinknek, várva, hogy azonnal reagáljanak rá. Tették is, de nem úgy, ahogy szeretnénk volna, ugyanis újfent közölték, hogy tanulmányozzák a leírtakat, s csak azután adnak választ. Nem volt mit tenni, ezt tudomásul vettük, s ténylegesen is berekesztettük az ülést, átadva a főszeplőket (szóvivők) a meglepetésre még ott lévő televízió kameráinak.

2000. december

Alig négy hónap telt el a legutóbbi jelentkezésem óta kedves olvasóim, s máris OMT (Országos Munkaügyi Tanács) plenáris ülésről, sőt ülésekről (!) tudok beszámolni önöknek. Ugyanis októberben és novemberben is volt egy-egy plenáris ülésnek nevezhető összejövetel, ami nem csoda, hiszen az elmúlt évek tapasztalata alapján az ősz és a tél eleje az érdekegyeztetés legaktívabb időszaka. Ekkor indultak a bértárgyalások a minimálbérrel és a következő évi bérajánlásokról, ekkor tekintettük át a költségvetési törvényt és az adótörvények tervezetét, megkísérelve valamilyen megállapodásra jutni. És ekkor tárgyaltunk számos kisebb-nagyobb problémáról, amelyek egy része a következő év előkészítését szolgálta. A kormánynak hála, az idén sokkal racionálisabban tudtunk az időnkkel gazdálkodni, ugyanis most – föltehetőleg minket, mint partnereit kímélendően – csak a minimálbér került terítékre. Igaz, az két alkalommal is.

De kezdjük az elejéről. Mint bizonyára emlékeznek, augusztusban úgy zártuk le a Munka Törvénykönyve vitáját, hogy nem zártuk le, mivel a kormány képviselője zárszavában közölte: „Van még lehetőség mindhárom oldal számára egyaránt elfogadható megállapodások kötésére, s azok elfogadtatására a parlamenttel, mindaddig, amíg a téma általános vitája le nem zárul.” S ez a lehetőség – amely egyébként még mindig megvan, mivel legújabb információk szerint csak tavasszal kerül sor a téma parlamenti tárgyalására – nem várt gondokat okozott, amelyek oldalunk egységét is megbontották. A „mindent tárgyaljunk előlről”-től a „tartsuk meg, amit elértünk”-ig hangzottak az eltérő vélemények. Mindez ott kezdődött, hogy a plenáris ülést követően a szociális partnerek soros elnökei és szóvivői kétoldalú tárgyaláson áttekintették a történeteket, s kölcsönös engedményt téve még egy újabb pontban megállapodtak. Ezt a megállapodást, bár a szóvivőnk hite szerint megszerezte minden konföderáció hozzájárulását, utólag ketten (a Liga és az MSZOSZ) nem fogadták el, hivatkozva arra, hogy elnöki hozzájárulást nem adtak (a szóvivő valóban nem az elnökökkel beszélt). Így minden majdnem előlről kezdődhetett. Újra elkezdtünk tárgyalni a munkáltatók képviselőivel, ismét bizottsági ülés elé került a tervezet, s valamikor még plenáris ülés is lesz róla. A téma súlyosságát bizonyítja, hogy szakszervezeti körökben azóta is napirenden van, s – nem véletlenül – a november 11-i Nemzeti Sportcsarnokbeli hat konföderációs rendezvény egyik indoka is volt.

Plenáris ülés – a miniszterelnökkel

No de legalább ilyen fontos az is, hogy az OMT-ben megállapodjunk a következő év minimálbéréről, és a versenyszféra bérajánlásáról is. A téma az idén sem volt események nélküli, mivel a miniszterelnökünk, már valamelyik év eleji szerdai „igehirdetésében” bejelentette, hogy 2001 minimálbére 40 000 forint lesz, s mint emlékeznek rá, egy informális OMT-t is tartottunk ez ügyben. Azóta is sok vélemény elhangzott vele kapcsolatban, ellene és mellette is szóltak észrevételek, de a kritikák részünkről nem az összeg mértékét, hanem a bevezetésnek azt a szándékát érték, amely nem akarta összefüggéseiben kezelni e kérdést. Csak a minimálbérrel foglalkozott és a bérrendszer egészével nem.

2000. október 11.

Ilyen előzmények után hívta össze a kormány, többszöri időpont-módosítás után október 11-re, szerdára az OMT plenáris ülését, jelezvén, hogy a miniszterelnök úr személyesen is jelen lesz a kormányoldalon. Ott is volt, ami arra készítette a munkáltatói és munkavállalói oldalon ülő szervezeteket, hogy őket is első számú vezetőik képviseljék.

A tárgyalás érdekes megalapozója volt az is, hogy a miniszterelnök szokásos szerda reggeli beszédében elhangzott: be van nyújtva egy képviselői indítvány, mely módosítaná a Munka Törvénykönyvét, miszerint, ha az OMT-ben nincs megállapodás meghatározott (rövid) ideig, a kormány saját hatáskörében eldöntheti a következő év minimálbérének mértékét.

Ötvenezer lehetett volna

Nem véletlen, hogy ilyen előzmények után hatalmas érdeklődés előtt (ott volt több tv, rengeteg újságíró és fotós) kezdődött meg a ma már megszokott helyre, a „Spenót-házba” összehívott plenáris ülés, amelynek csak egy napirendi témája volt: Előterjesztés az Országos Munkaügyi Tanács részére a minimálbér 2001. és 2002. január 1-jétől érvényes összegére. A téma előterjesztője a megszokottól eltérően a kormányzati oldal volt. Mind ez ideig ugyanis ezt a feladatot a munkavállalói oldal látta el, s a szereposztás szerint a másik két oldal faragta le vállalva az általunk javasolt összeget, mindaddig, a míg meg nem állapodtunk. Az elmúlt évben például 35 000 forintról indítottunk, de a kormány akkor csak 25 000 forintos minimálbért tartott indokoltnak, s a munkáltatók által elfogadhatónak tartott 25 500 forintot is alig akarta elfogadni. Pedig ha akkor mellénk áll, akkor a mostani százalé-

kos arányú béremeléssel jövőre akár 50 000 forint is lehetett volna a minimálbér. De hát ez már a múlt, és az érdekegyeztetésben sincs ha!

Egyedül a kormány dönt?

A plenáris ülés napirend előtti hozzászólások nélkül, mindjárt a kijelölt téma felvezetésével kezdődött. A kormányzati oldal nevében szóló miniszterelnök hatalmas lendülettel elmondott, hosszú szövegében történelmi pillanatnak nevezte a minimálbér ilyen irányú emelését, amellyel lezárul az 1990-től mostanáig tartó korszak (talán ezért nem volt elfogadható tavaly a 35 000 Ft).

A miniszterelnöki bevezető után az ülés levezető elnöke javasolta, hogy ne válasszuk szét az általános és részletes vitát, majd oldalunk képviselőjének adta meg a szót. Aki szerint a miniszterelnöki beszéd logikája teljesen olyan volt, mint ami a szakszervezetek logikája, s örömet fejezte ki, hogy a miniszterelnök egy régi szakszervezeti követelésnek ad hangot. Ezután hosszas gazdaságpolitikai érvelésbe kezdett a minimálberről és általában a bérekről. Beszéde végén ismertette a javaslatainkat:

1. A minimálbér növelésének meg kell haladnia az átlagkeresetek növekedését.
2. Január 1-jétől érvényes egységes minimálbért tartunk elfogadhatónak.
3. Az idei bértárgyalások alacsony keretek között indultak, ezt még az idén módosítani kell.
4. A következő évi bértárgyalásokat megalapozza költségvetés és az adórendszer, ezért a kormányzat e feltételrendszer javításával alapozza meg azokat. Pl. adóteher-csökkentés kell.
5. 2001-re 40 000 Ft-ot, 2002-re 55 000 Ft-ot javaslunk minimálbérnek.

Majd beszélt a létminimum és a minimálbér arányának a fontosságáról. Megemlítette, hogy foglalkozni kell azzal, hogy a minimálbér ilyen arányú emelése milyen hatással van a foglalkoztatásra. Fölhívta a figyelmet, ha csak a minimálbér emelésre szorítkozunk a „bérösszenyomódás” jelentős problémát okozhat. S hasonlóképpen félni lehet a feketemunka növekedésének a veszélyétől, a (látszólagos) részmunkaidős foglalkoztatás növekedéséről, a munkaviszony helyett polgári jogviszonyba történő átkényszerítés veszélyéről. Végül megemlítette, hogy megdöbbenett minket a rádióban elhangzott reggeli bejelentés, miszerint, ha három fordulón keresztül eredménytelenek a tárgyalások, a kormány dönt a minimálbér mértékéről. Ez olyan fenyegetés, amellyel az OMT legfontosabb jogosítványa szűnne meg. (Azóta ez már nem fenyegetés, hanem valóság.) Végül javaslatot tett egy országos bértarifa-megállapodás létrehozására, melyben a segédmunkás legkisebb bére 40 000, a betanított munkásé 50 400, a szakmunkásé 59 200, a középiskolai

végzettségű alkalmazotté 70 400, a főiskolai végzettségűé 100 000, az egyetemét végzetté pedig 116 000 forint lenne.

Nőhet az infláció

A munkáltatói oldal soros elnöke is örömét fejezte ki a miniszterelnök jelenléte miatt, hiszen most az egész ország szempontjából fontos dolgok dőlhetnek el. Elmondta azt is, hogy a megegyezés szándékával jöttek, de a 40 000 forintban csak akkor tudnak megállapodni, ha a kormány a megnövekedő terheket jelentősen kompenzálja. A terheket a kormánynak és nekik közösen kell vállalni. Szóvivőjük elmondta, ők vannak a legnehezebb helyzetben, mivel ők ülnek a fizető oldalon. Beszélt arról, hogy ők a bért munkapiaci kategóriaként közelítik meg, s ezért mértéktartó növekedésben kell megállapodni. Fölvetette: képes lesz-e a teljes nemzetgazdaság a minimálbér kifizetésére? Szerinte a sikereseknek ez nem lesz gond, de mi lesz a nem sikeresekkel? Az államnak viszont itt nyeresége lesz, tehát kéri, hogy azon osztozzanak. Erre konkrét javaslatot is tett. Kijelentette, hogy nem akarnak elindulni a feketemunka felé, s megjegyezte, hogy a minimálbér ilyen arányú emelése inflációnövelő lehet, ami – hasonlóan a szakszervezeti oldalhoz – nekik sem érdekük. Majd szólt a problémás helyzetben lévő ágazatokról, mint az agrárszféra vagy a ruházati ipar.

Őt követően még többen hozzászóltak az oldalról ecsetelve a gondjaikat.

A kör bezárultával visszazállt a szó a kormányzati oldalra, ahol a miniszterelnök bejelentve, hogy hamarosan el kell mennie (egyébként jóval tovább maradt, mint eredetileg tervezte) válaszolt a felvetésekre.

Először magyarázkodott az „önálló” képviselői indítvány miatt, majd megerősítette, amit korábban mondott. Javaslataink közül az 55 000 Ft-ot elfogadhatatlannak tartotta, de jelezte, hogy tárgyalhatunk róla. Szerinte a minimálbér emelése fölfelé fogja tolni a többi bért is (erre a közsférában azért kíváncsi leszek), s két-három év múlva beáll az egyensúly. A bértarifa bevezetése és alkalmazása szerinte a munkáltatói és a munkavállalói oldal megállapodásán múlik, de ő nem szereti a sokelemes rendszert.

Válasza után elment. Mi, rövid szünet után, már a jóval kevésbé zsúfolt teremben folytattuk a tárgyalást, azaz még néhány eredménytelen körrel múltunk az időt, majd lezártuk az ülést.

Hiába várnak támogatásra

Ezek után vártuk, hogy mi történik. Először is realizálódott az „önálló” képviselői indítvány. Igaz, hogy az eredetihez képest jelentősen módosulva.

A jogszabály már nem ragaszkodik a három tárgyalási fordulóhoz, hanem határidőt (november 25.) ír elő, s ez jelentős változás. Ugyanis ezek után nem kell bajlódni az ülések összehívásával. Elég a megfelelő időt kivárni, s máris lehet dönteni. Ehhez még a szociális partnerek sem kellenek.

Úgy is nézett ki, hogy ez fog történni. Elmúlt az október, s közeledett a november vége, anélkül, hogy újabb OMT-ülés összehívásáról hírt hallottunk volna. Aztán megtört a jég. November 21-én kaptuk egy gyors telefont, miszerint 23-ra összehívták az OMT bérbizottságát, 24-re pedig a plenáris ülését a következő évi minimálbérek tárgyalásának lefolytatására.

Hogy mi volt e nagy változás oka, nem tudjuk. Nem valószínű november 11-i hatkonföderációs nagygyűlés, mert akkor már korábban értesítést kaptunk volna. Elképzelhető az is, hogy a november 21-i e témával foglalkozó rádió és tv-műsorok lendítették ki holtpontjáról a már elült ügyet. De az is lehet, hogy szebb a látszata egy utolsó pillanatban megkísérelt tárgyalásnak.

2000. november 24.

Mindenesetre 24-én 9 órakor ismét a SzoCsa tárgyalótermében találkoztunk megkísérelni a lehetetlent.

A téma előterjesztője ezúttal is a kormányoldal volt, ahol a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkára, mint az oldal szóvivője mondta el, hogy még néhány kérdés nyitva maradt, amire választ kíván adni. Ezek:

1. Lát-e a kormány lehetőséget a kompenzációra a munkáltatók felé?

A válasz: Nem!

2. El kívánja-e kezdeni a kormány a tárgyalást a 2001. évi bérnövekedésről (bérajánlás)?

A válasz: Kezdjék meg a szociális partnerek a tárgyalást, tájékoztassák folyamatosan a kormányt, az a megállapodások állásától függően majd bekapcsolódik. (Az idej megállapodást a mai napig nem fogadta el.)

3. Az állami vállalatok korlátozásától el tud-e a kormány szakadni?

A válasz: Igen. Az idej 8–9 % helyett már lehetőség van 11,5–12%-ban megállapodni.

Oldalunk szóvivője elmondta, hogy a megállapodás szándékával jöttünk. Kiemelte, hogy mi 40 000 Ft-ra javasoltuk megemelni a 2001. évi minimálbért, ami véletlenül megegyezik a kormány javaslatával. Majd sajnálatát fejezte ki, hogy a jövő évi bérajánlásokról nem indul meg tárgyalás az OMT-ben. Javasolta, hogy a 11,5–12%-os emelést ne csak az állami vállalatokra, hanem a versenyszféra egészére és a közszférára is terjesszék ki. Hangsúlyozta, hogy szerintünk az átlagkereset növeléséről az OMT-

ben kell tárgyalni, ezért induljanak el a tripartit tárgyalások, s a kormány (a hagyományoknak megfelelően) tegyen javaslatot.

A munkáltatói oldal szóvivője rövid kronologikus áttekintésben mondta el az eddigi tárgyalások és javaslatlétélek sorrendjét, majd megjegyezte: a kormány a javaslataikat nem vette komolyan. Pedig ők első perctől kezdve azonosultak a céllal, de várták a kormány segítségét a realizáláshoz, azaz az egészségügyi hozzájárulás jelentős csökkentését, és szükség szerint kompenzációs összeghez jutás lehetőségét a Munkaerőpiaci Alapból. Ez azonban elmaradt, tehát a kormányzati oldal nem támogatja őket.

Véleménye szerint a kormány egy tízéves tradíciót próbál megváltoztatni azzal, hogy a bérajánlásról szóló tárgyalást kétoldalúvá teszi. Megjegyezte azt is, ha a kormány ilyen aktív a minimálbérekben, ne szálljon ki a bértárgyalásokból sem. Kijelentette továbbá, hogy az állami vállalatokkal kapcsolatos kormányzati döntést tudomásul veszik, de a mi béremelési javaslatunkat elutasítják.

Az érdemi vita lehetetlensége

A kormányzati oldal szóvivője miután megerősítette, hogy OMT van és lesz is, elmondta, hogy ma a nyitott kérdések miatt kellett összejönni, egyébként bizonyos kompenzációk már történtek.

Oldalunk szóvivője ezt követően tett még egy kísérletet a megállapodásra, de megemlítette, hogy ma fenyegetés alatt tárgyalunk. Megjegyezte, hogy oldalunk támogatja a munkáltatói oldal kompenzációs kéréseit, mert ellenkező esetben a nagyobb minimálbérnek olyan foglalkoztatáspolitikai következményei lehetnek, amit el kívánnánk kerülni. Ezért javasolja, hogy állítsunk fel egy monitoringrendszert, amely figyeli az eseményeket, a 40 000 Ft-os minimálbér következményeit és negatív hatásait. Figyelmeztetett arra, hogy veszélyes a reálbér-növekedés és a családi kedvezmény együttes kezelése, mivel az utóbbi szociális elem.

Kihhasználva oldalunk szólási lehetőségét, a SZEF képviselője még említést tett – a közsférát képviselő konföderációk nevében – a szféra sanyarú béreiről is. Arról, hogy mi messze alatta maradunk az átlagnak. Ezért elfogadhatatlannak tartjuk a csak februárra tervezett ez évi bérkorrekciót. Már most korrigálni kell a béreket ott, ahol csak 8,25%-os táblaemelkedés volt. Kérte a kormányt, hogy legyen e feszültségekre figyelemmel.

Ezután még néhány hozzászólás hangzott el az oldalunkon, majd a munkáltatók képviselője kapott szót. Hangsúlyozta, hogy nem adták nevüket a minimálbérhez, mivel nekik alapkövetelményük volt, ami nem teljesült, de ebben az alkufolyamatban végig partnerek voltak, csak az üzlet nem jött össze.

A kör végén a kormányzati oldal szóvivője megállapította a végeredményt: a munkáltatói oldal nem fogadta el a kormány javaslatát, a munkavállalói oldal elfogadta. Javasolta ennek rögzítését a jegyzőkönyvbe. Megjegyezte még, hogy sok minden elhangzott, amiről a következő OMT-üléseken kell majd tárgyalni. Majd kijelentette: nem kell külön monitor, mert a hatásokat már most figyelik.

Ezután oldalunkról még elhangzott: a 40 000 forintos minimálbérrel nem volt tárgyalásos helyzet, ezért mára sok feladat nem maradt, következménye a kormány felelőssége lesz, és az is, hogy szerintünk fontosabb a MAT-pénzeket munkahelyek megtartására, mint segélyre fordítani. Majd érzékelve az érdemi vita és a megállapodás lehetetlenségét, javasoltuk a napirend lezárását.

A munkáltatók hasonlóan lezárták tekintették a tárgyalást, mivel világos érveik ismételten nem találtak meghallgatásra.

Így a levezető elnöknek nem maradt más választása, mint e napirendi pont lezárása, amit meg is tett.

A következőkben még egyetértettünk a 2001 évi munkaszüneti napok körüli munkarendről szóló bérbizottsági javaslattal, majd jóváhagytuk az OMT ez évi munkatervét (jobb későn mint soha).

Oldalunk megjegyezte, hogy a bérajánlásról az OMT keretében tárgyaljunk. Ezt a másik két oldal is elfogadta.

Más téma nem lévén a levezető elnök 10.30-kor befejezettnek nyilvánította a plenáris ülést.

A kormány egyébként a november 25-i ülése kezdetekor néhány másodperc alatt elfogadta a 2001. évi minimálbér 40 000 forintos összegét, s ezt a döntését azonnal ki is hirdette, hadd tudják meg a dolgozók: jó apaként gondoskodik róluk!

2001. február-március

Őszintén bevallom, kedves olvasóim, hogy a legmerészebb álmaimban sem mertem arra gondolni, hogy már januárban OMT (Országos Munkaügyi Tanács) plenáris ülésről tudósíthatom önöket. Pedig így történt. A tavalyi szemérmes kormányzati távolmaradás és az ideai minimálbérrel történő meg nem egyezés arra engedtek következtetni, hogy most is kettesben maradunk a munkáltatókkal.

Talán emlékeznek rá kedves olvasóim a legutóbbi, november 24-i plenáris ülésen, amikor a minimálbér vitája folyt azon kérdésünkre, hogy „El kívánja-e kezdeni a kormány a tárgyalást a 2001. évi bérnövekedésről (bérajánlás)?” a következő választ kaptuk „Kezdjék meg a szociális partnerek a tár-

gyalást, tájékoztassák folyamatosan a kormányt, az a megállapodások állásától függően majd bekapcsolódik”. Ez sem a munkáltatókat, sem minket nem elégített ki, ugyanis a 2000. évi megállapodást sem fogadta el a kormány. A munkáltatói oldal szóvivője meg is jegyezte: „a kormány egy tízéves tradíciót próbál megváltoztatni azzal, hogy a bérajánlásról szóló tárgyalást kétoldalúvá teszi.”

E baljós előjelek ellenére bizakodva vágtunk neki az új évezrednek, s a munkáltatókkal egyetértésben január elején elkezdjük a kétoldalú tárgyalásokat, amelyeknek helyszínéül természetesen a „Spenót-házat” választottuk, hogy legalább ebben hûek maradjunk az OMT szelleméhez.

Mivel az idő meglehetősen sürgetett minket – több helyen elkezdődtek a bértárgyalások – már január 4-én leültünk a munkáltatókkal a versenyszféra 2001. évi bérajánlásainak megbeszélésére. Az mindkét fél számára egyértelmű volt, hogy ez csak a kezdet, hiszen a korábbi évek tapasztalatai alapján most is többfordulós tárgyalássorozatnak néztünk elébe, de mindketten hangsúlyoztuk, hogy a megegyezés szándékával ültünk asztalhoz. Sõt, ezt nemcsak hangsúlyoztuk, hanem – harmadik partnerünktől eltérően – így is gondoltuk.

Kompromisszum elnapolva

A téma előterjesztésére oldalunk vállalkozott, s bevezető ajánlatunk, a 14-16% ha nem is lepte meg partnerünket, osztatlan egyetértést sem vívott ki. Szóvivőjük jelezte is, hogy ez a mérték egy prognosztizált 6% körüli inflációnál (ha még van, aki elhiszi) elképzelhetetlen, és a kormányt sem valószínű, hogy megnyerjük vele. Ezért – javasolta – próbáljunk meg valamilyen kompromisszumos megoldás felé közeledni. Válasszunk olyan sávós megoldást, amelyet a versenyszféra munkáltatóinak egésze el tud fogadni, felelte erre a mi szóvivőnk. Ebben egyetértés volt, és meg is kaptuk az ellenjavaslatot: 9-11%-ban. Ezt – mind a javasolt alsó, mind a felső értéket – viszont mi keveselltük. Ezek után, még munkáltatói oldalról egy 8–12 százalékos javaslat is elhangzott, de ez egyik oldalon sem váltott ki elismerést. Így végül is abban maradtunk, hogy mindkét fél visszavonul átgondolni a helyzetet, az adatok ismeretében szabadabb mandátumot szerezni, és a lehető legrövidebb időn belül folytatjuk, mert van esély a megegyezésre.

Tizenegy nap múlva, január 15-én aztán újból összeültünk – változatlan helyszínnel – a tárgyalás folytatására. Ekkor természetesen már mindkét oldal túl volt a szükséges egyeztetéseken, s mindketten bíztunk abban, hogy a másik fél megfelelően rugalmas mandátumot kapott.

Szóvivőnk a vita kezdetekor meg is kérdezte: hajlandók-e a munkáltatók felfelé elmozdulni a javasolt alsó és felső értékükön, mert mi hajlandók vagyunk.

Erre a munkáltatók azonnal szünetet kértek, majd öt perc után megemlítették: nem tudnak a kérdésre egyértelműen válaszolni, mert nem tudják milyen a sáv.

Szóvivőnk viszontválaszában megjegyezte: ha a munkáltatói oldal mindkét értéktől elmozdul felfelé, mi nem ragaszkodunk az arányos sávhoz.

Lehet az is, hogy sem irányában sem arányában nem ugyanúgy változik a sáv, felelték a munkáltatók. Majd elhangzott részükről az aznapi első konkrét javaslat: a centrum 10% legyen.

Ezt viszont mi keveselltük, és 12%-os centrumot javasoltunk.

Sok, válaszolták a munkáltatók, de a 10 százaléknál azért feljebb tudnak lépni.

Mennyivel?, hangzott a rákérdezés tőlünk, mondjatok valamit.

10,5%-t még el tudunk képzelni, válaszolta a munkáltatók szóvivője, miközben letette a nagyesküt, hogy ennél többet képtelenek elfogadni, hozzáteve: ez sem működik minden sávban.

Ekkor mi kértünk szünetet, mert úgy éreztük: közeledünk a végső megoldáshoz.

A megoldás

A szünet után szóvivőnk kijelentette: hatalmas engedményt adunk (az is volt, mert 14-16%-ról indultunk), és az új javaslatunk 10–13%. Szóvivőnk még azt is megjegyezte: nagyon közel vagyunk egymáshoz, próbáljuk meg áthidalni az űrt.

Megpróbáltuk egy újabb szünettel, amely után a munkáltatóknál volt a válasz. Meg is kaptuk. 9,5–12% (a centrum 10,75%).

Most a mi visszavonulásunk következett, természetesen szünettel, melynek eredményeként kialakult a „legvégső” javaslatunk: 10-12,5% (a centrum 11,25%).

Nem!, hangzott a kategorikus válasz, de a vita nem szakadt meg, csak ismét egy szünet következett. Ekkor az oldalak soros elnökei és szóvivői visszavonultak egy utolsó egyeztetésre. Mint kiderült, nem eredménytelenül. A mindkét fél számára elfogadhatónak tűnő kompromisszumos javaslatuk 9,75-12,5% (a centrum 11,25%) volt, amely már majdnem megfelelt mindkét fél kemény sarokpontjának. A munkáltatók nem mentek a minimummal 10% fölé, mi nem mentünk a maximummal 12% alá, és a centrum is több lett, mint 11%. Ezek után már nem kellett mást csinálni, csak mind-

két elnöknek meggyőzni saját oldalának tagjait: fogadják el ezt az utolsó javaslatot. Ez alig kívánt sokkal több időt, mint az elnökök és szóvivők tárgyalása. Ugyanis mindkét oldalon voltak olyan képviselők, akiknek a „bebetonozott” mandátuma eltért a kialakult javaslattól. De végül is sikerült őket meggyőzni, hogy nincs tovább, vagy ez, vagy semmi. E meggyőző akció szerencsére mind nálunk, mind a munkáltatóknál sikerrel járt, és mindenki fel merete vállalni az engedélyezett határértékektől való eltérés lehetőségét (ami véleményem szerint nem is kellett, hogy túl nehéz legyen, mert egy jó kompromisszumos megoldás született), és megszületett a megállapodás.

Ekkor még megállapodtunk abban, hogy minden különös cifrázás nélkül egy mondatban – amely a szükséges számokat tartalmazza – leírjuk a megállapodást, és felkérjük a kormányt, hogy hivatalos OMT-ülés keretében csatlakozzon hozzá.

*Rövid OMT-ülés
2001. január 24.*

Javaslatunkat a kormány elfogadta, és január 24-re össze is hívták az OMT ez évi első plenáris ülését egyetlen napirendi ponttal, amely az ez évi bérajánlásokról történő megállapodás volt. A 14 órakor kezdődő plenáris ülést ugyanabban a teremben tartottuk meg, ahol a korábbi két megbeszélés lezajlott, ami nem éppen az OMT fölértékelését jelentette, de legalább az az érzetünk lehetett, hogy itt már voltunk eredményesek.

Az ülésen a vitát mi nyitottuk. Soros elnökünk gyönyörű szóvirágokkal ecsetelte a megállapodás jelentőségét, és annak fontosságát, hogy az háromoldalú legyen. Beszéde végén kérte a kormányt: csatlakozzon!

A munkáltatói oldal sörös elnöke hasonló szépségű beszédben lényegében ugyanezt tette.

Ezek után a kormányoldal sörös elnökéé volt a szó. Aki – a kormány nevében – üdvözölte a megállapodást, és különösen azt, hogy mögötte egy optimista helyzetértékelés búvik meg. Reményét fejezte ki, hogy ezek az optimista várakozások beépülnek a gazdaság fejlődésébe. Majd arról beszélt: először a munkáltatóknak és a munkavállalóknak kell megállapodni, s a kormány majd csatlakozik, ha ez a megállapodás megegyezik a szándékával (ha nem, akkor az állami tulajdonú vállalatoknál azért gond lehet). Reményét fejezte ki, hogy hamarosan a Munka Törvénykönyve módosításáról is megegyezünk, majd bejelentette: a kormány csatlakozik a megállapodáshoz. Ezt aláírásával meg is erősítette, így háromoldalúvá vált a bérajánlás, amelynek hivatalos szövege a Magyar Közlönybe

fog megjelenni, de eredetiben elolvasható a www.konfoderaciok.hu honlapon is.

Ezek után még mind a munkavállalói, mind a munkáltatói oldal képviselői kifejezték örömüket a kormány pozitív hozzáállásával kapcsolatban, amely reményeik szerint a megállapodások sorát indíthatja el (majd meglátjuk), majd a levezető elnök berekesztette az érdekegyeztetés történetének legrövidebb, eredményes plenáris ülését. Mindösszesen 25 percig tartott.

A megegyezés örömétől függetlenül azért mind bennem, mind a SZEF mellett ülő képviselőjében elkezdett motoszkálni egy gondolat: a 9,75 százalékos minimum a kormány fejében hogyan fér össze a közalkalmazotti bértábla 8,75 százalékos emelésével.

2001. május.

Őszintén bevallom önöknek, kedves olvasóim, nem mertem volna hinni, hogy az Országos Munkaügyi Tanács (OMT) január 24-i plenáris ülése után, már február 23-án ismét összeülünk, és március 2-án is tartunk egy plenáris értekezletet. Viszont, úgy tűnik, az érintetteken vagy legalább is egy részükön úrrá lett a tavaszi fáradtság, mert azóta sem volt érdemi összejövétel (másmilyen sem). Ez azért gond, mert lenne miről tárgyalni, s az nem abszolút mentség, hogy a kormány nem akar tárgyalni, s ezért nem kezdeményez üléseket, mert az alapszabály szerint, a munkáltatók és mi is élhetnénk a kezdeményezési jogunkkal. De nem igazán éltünk.

Mi a szerepünk?

Oldalunk aktivitásának igazából az sem kedvezett, hogy a nagy konföderációs együttműködés jegyében tavaly Mátraházán létrehoztuk az Együttműködési Tanácsot (ET), amelyben meglehetősen rendszerességgel összeülve a konföderációelnökök (már amikor ők vannak ott) tárgyalják meg ügyesbajos dolgainkat. Így a témák egy része elkerült az oldalról, ami nem tett jót az aktivitásunknak. Jelenleg tehát úgy tűnik, hogy a két intézmény nem erősíti, hanem gyengíti egymást. Ami nem jó, s sürgősen változtatni kell rajta, mert mindkettőnek nagyon fontos szerepe van a konföderációk életében, csak ezt meg kell találni. Véleményem szerint az ET a stratégiai döntést hozó szervezetünk, amelynek viszonylag ritkábban kellene üléseznie, viszont súlyos, a hat konföderációra kiterjedő, hosszú távú döntéseket kell hoznia. Az oldal pedig az operatív testület, amely a napi ügyekkel foglalkozik, ebből következően sokkal rendszeresebben (akár hetente) kellene összejönnie megtárgyalni közös dolgainkat, s dönteni közös ügye-

inkben. Az viszont végképp nem lenne jó, ha az oldal – egyes részvevői-nek döntéstől való ódzkodása miatt – rendszeresen felnyomná a döntéseket az ET-hez, annak ellenére, hogy tagjai felelős, döntési jogosultsággal felhatalmazott vezetők.

*A Spenót-házban felvetett kérdések
2001. február 23.*

No de térjünk vissza az OMT-hez, amelynek ez évi második plenáris ülését február 23-án 9 órára hívták össze, hogy tárgyaljon és döntsön a következő kérdésekről:

1. A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény legutóbbi módosításainak munkaerő-piaci hatásairól
2. A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény módosításáról.
3. Beszámoló a MAT 2000. évi tevékenységéről
4. „Az autonóm társadalmi párbeszéd erősítése” c. PHARE-projekt-tervezet.
5. Az OMT 2001. I. félévi munkaterve.

A kijelölt napon annak rendje és módja szerint össze is ültünk a Spenót-ház egy kisebb tárgyalójában (úgy tûnik a kormányzati megítélés szerint már csak itt a helyünk), ahol azonban még elég jól elfértünk, ugyanis volt mindenkinek ülőhelye.

Azért, hogy valami megszokott is legyen, mielőtt elkezdtük volna a napirendi pontok tárgyalását, napirend előtti felszólalások hangzottak el. A sort a munkáltatók kezdték egy ügyrendi javaslattal, mely szerint vegyük ki a 4. témát a tárgyalási sorból, és halasszuk a megtárgyalását későbbre, ugyanis túl későn kapták meg. A mi szóvivőnk is megjegyezte: „mi természetesnek vettük, hogy ma e kérdést nem tárgyaljuk”. A kormányoldal képviselője megjegyezte, hogy a kérdés összefügg a többi napirendi ponttal, ezért nem ártana tárgyalni róla, de ha ezt ma nem tudjuk megtenni, akkor egy hét múlva, csütörtökön pótoljuk. Szóvivőnk viszont a pénteket javasolta, s azt, hogy a hét elején az illetékes bizottság készítse elő. E javaslatot végül is mindenki elfogadta. Ezek után a mi napirend előtti hozzászólásaink jöttek. Először oldalelnökünk említette meg, hogy a Munka Törvénykönyve tervezett módosításaival kapcsolatban még koránt sincs egyetértés az oldalak között, annak ellenére, hogy már kétoldalú tárgyalást is folytattunk a munkáltatókkal. Javasoltuk nekik, hogy a módosítási csomag tervezett kilenc pontja kö-

² Ez a pont foglalkozik a munkarend és a munkaidő kérdésével. Azóta már a parlament e ponttal együtt elfogadta az Mt. módosítását.

zül nyolcban készek vagyunk a kompromisszumra, viszont kértük, hogy értsenek egyet a kilencedik² kivételével, és egy későbbi időpontban történő tárgyalásával. Ezt azért látjuk szükségesnek, mert e tárgyalási pont nyomán nagyon komoly változtatások lépnek be, melyeket alaposan meg kell tárgyalni. Sajnos a munkáltatók e kérésünket nem akceptálták. Most a kormányt is kértük e pont kivételére, és egy későbbi időpontban történő megvitatására.

A minimálbér problémái

Másik napirend előtti hozzászólásunk az új minimálbérrel volt kapcsolatos. A témával foglalkozó szövegünk megjegyezte, hogy az eltelt két hónapban – felmérés alapján is – elemeztük a minimálbér hatását. A tapasztalatok jórészt pozitívak, de több ágazatban (pl. ruházati ipar, kiskereskedelem, mezőgazdaság, kommunális ágazat) vannak problémák is. A tb-járulék kétszázalékos csökkentése nem pótolta teljes mértékben a költségeket. Munkaügyi problémák is jelentkeztek, és gondot okoz, hogy a bérek összenyomódtak (ez a közszférában is komoly gond). Kérjük a kormánytól, hogy állítsunk fel egy monitoringrendszert a problémák vizsgálatára. Továbbá azt is javasolta, hogy az OMT márciusban napirenden foglalkozzon a témával. A kompenzációs mechanizmus kialakításában pedig a szociális partnereknek is legyen szerepe.

A munkáltatók közölték, hogy az Mt.-vel kapcsolatos témát nem kívánják részletesen kommentálni, ugyanis ők úgy álltak fel az asztaltól, hogy hajlandók tovább tárgyalni. A minimálbérrel kapcsolatban pedig egy nyilatkozatot olvasott fel a képviselőjük.

A kormányoldal elnöke az elhangzottakra úgy válaszolt, hogy gyakorlatilag nem válaszolt. Megköszönte az elhangzottakat, jelezte, hogy figyelembe veszik azokat, és amit lehet, megpróbálnak megvalósítani belőlük.

Oldalelnökünk ezután konkrétabb választ kért a kormányoldaltól.

A napirend előtti témák lezárásával aztán elkezdtük a napirend tárgyalását az első ponttal. A kormányoldal képviselője csak röviden egészítette ki az írásban előzetesen kiadott előterjesztést, amelyről megjegyezte, hogy egy-két hónappal ezelőtti, decemberi állapotot tükröz, de azóta újabb eredmények nincsenek, így ez a legfrissebb. A közben készülő 5 000 fős adatfelvétel információinak a feldolgozása még tart, s így nem állhat a rendelkezésünkre.

Szövegünk hozzászólásában örömet fejezte ki, hogy elindult ez a hatásvizsgálat, de sokkal jobb lett volna, ha már a rendszer bevezetése előtt elindult volna. Majd kérte: ha a vizsgálat befejeződik, ne csak tudományos pub-

likáció készüljön belőle, hanem kerüljön az OMT plenáris ülése elé is.

A munkáltatók véleménye tartalmában a miénkhez volt hasonló.

A regionalizációs változtatások

A második napirendi pont bevezetéseként a témáért felelős államtitkár kijelentette, hogy az OMT azt a verziót kapta meg, amelyet már több testület megtárgyalt, és már túl van egy tárcakörözésen is. Az OMT elé még két változatban került a javaslat. Az egyik változat tartalmazta a regionalizációra való átállást, a másik nem. A közben lefolytatott tárgyalások eredményeként a kormány úgy döntött, hogy nem lemondva a munkapiaci szervezet korszerűsítéséről, most kiveszi a regionális szervezetek bevezetését a javaslatból, mert ennek bevezetése csak 2003-tól látszik reálisnak. Megemlítette azt is, hogy a javaslat szerint a szociális segélyen lévők kötelező kapcsolattartása megszűnne.

Szóvivőnk megköszönte a kiegészítést, és örömét fejezte ki, hogy a szociális partnerek véleményét is figyelembe véve a regionalizáció kérdése halasztásra került. Majd hosszasan kifejtve véleményünket, kijelentette, hogy támogatjuk a kormány által javasolt változtatásokat.

A munkáltatók úgyszintén örültek a regionalizáció halasztásának, és annak, hogy a kormány most hallgatott a különböző testületek véleményére.

A kormányoldal képviselője megállapította, hogy nem maradtak fenn nyitott kérdések, majd megköszönte az oldalak közreműködését.

A MAT-titkárság által előterjesztett harmadik napirendi ponthoz nem hangzott el szóbeli kiegészítés. Sőt különösen hosszadalmas hozzászólás sem.

Oldalunk elnöke nevünkben megköszönte a MAT 2000. évi munkáját, és mást nem szólt. (A dolog lényegéhez tartozik, hogy a MAT-ot gyakorlatilag az oldalak képviselői alkotják, így magunkat kellett volna hosszadalmasan dicsérni, amit viszont nem akartunk.)

A munkáltatók képviselői is megköszönték a munkát, de ők még néhány mondatot is hozzáfűztek a köszönethez.

Az új projekt

A 4. napirendi pontnál ugyan abban maradtunk, hogy most nem döntünk, mert még alaposabban tanulmányoznunk kell a javaslatot, de azért meghallgattuk az előterjesztést, és néhány kört futottunk is vele. A kormány képviselője elmondta, hogy magyar és uniós igények is szólnak a projekt beindítása mellett, és most van lehetőség pályázni. A téma az uniós ágazati bizottságokba való bekapcsolódás lehetőségét is magában hordozza. A pályázat futamideje két év, azaz 2003 áprilisáig tart. A végrehajtását egy operatív

bizottság segítené, és kulcsfontosságú lenne egy előcsatlakozási szakértő részvétele benne (ezt már ismerjük a tudományos gyakorlatból, mikor a PHARE-pénzek egy jelentős részét az EU-s szakértők nyúlják le).

Szóvivőnk elmondta, hogy a célkitűzések elvi részéhez való hozzáállásunk pozitív. Véleményünk szerint növelni kell a középszintű kollektív szerződések számát, és meg kell oldani a kiterjesztésüket. Ugyanakkor gátolja a folyamatot a partnerkapcsolatok hiánya: ha nincs partner, nincs érdekegyeztetés, nincs kollektív szerződés. De ahol van partner, ott sincs mindig felhatalmazottság a szerződés megkötésére. Elmondta azt is, hogy nem szerencsés dolog, ha egy mechanizmusnak csak egyetlen elemét változtatjuk meg. Ezután részletesen kifejtette az előző napi oldalegyeztetésen kialakult véleményünket, majd javasolta, hogy a korábbi elhatározás szerint felállítandó bizottság foglalkozzon a programmal.

A munkáltatók képviselője is konkrét javaslatokat tett az előterjesztéshez.

A kormány képviselője válaszában kifejtette, hogy nem áll szándékukban előre dönteni, majd a bizottság kidolgozza a javaslatot. Majd arról beszélt, hogy a témával kapcsolatban van némi különbség a PHARE felfogása és az övé között. Azt kell csinálni, amit az EU előír, de a munka során fog kialakulni a megvalósítás konkrét formája.

Ezek után hosszas stilisztikai vita alakult ki a három szóvivő között, amit a kormányoldalon elnöklő államtitkár végül is azzal zárt le, hogy a bizottság fogalmazzon, és majd mi arról vitatkozzunk és döntsünk.

Egyetértettünk

Az 5. napirendi pontként az OMT első félévi munkatervét vitattuk meg. Az amúgy is terjedelmes javaslatához, mi még újabb témák csatlakozását tartottuk szükségesnek. Javasoltuk, hogy a 40 000 forintos minimálbér bevezetésének első negyedévi tapasztalatait tekintsük át plenáris ülésen, tárgyaljunk Magyarország integrációs csatlakozásának állásáról, és foglalkozunk a Nemzeti Foglalkoztatási Akciótervvel is.

A munkáltatók hozzánk hasonlóan elfogadták az eredeti javaslatot, és a mi kiegészítéseinkkel is egyetértettek. Ez utóbbival a kormányoldal is egyetértett, így 11.40-kor már eredményesen be is rekesztettük az ülést.

A tárgyalások folytatása 2001. március 2.

Megállapodásunk szerint egy hét múlva, március 2-án ugyanabban a teremben folytattuk a PHARE-projekt megtárgyalását, de a teljesség kedvé-

ért még egy másik témát is sikerült napirendre tűzni. Ez pedig „A szakképzési hozzájárulás és az emberi erőforrás fejlesztési alapról szóló törvénytervezet” megtárgyalása volt.

A munkáltatói oldal javaslatára az előzetes tervekhez képest megcseréltük a napirendek sorrendjét, azaz elhatároztuk, hogy a PHARE-projektrel kezdünk. De előtte még elhangzott a szokásosnak mondható napirend előtti felszólalásunk. Oldalelnökünk ebben megemlítette, hogy az előző ülésen kérdést tettünk fel az Mt.-vel kapcsolatban a kormány képviselőinek, amelyre akkor nem kaptunk választ, de talán most már kaphatnánk. Kérdésére kedvenc államtitkárunk válaszolt a Miniszterelnöki Hivataltól, megjegyezve: nem lát okot arra, hogy újat mondjon. A kormány kitart a beterjesztett szöveg mellett, de ha a szociális partnerek megállapodnak, azt elfogadják. Ennek körülbelül annyi esélye volt, mint csigának a Formula 1-en, de azért a munkáltatókkal kölcsönösen kifejtettük tárgyalási és megállapodási szándékunkat.

E rövid, de eredménytelen bevezető után belevágtunk a PHARE-projektbe.

Megalakulhatott a bizottság

Oldalelnökünk – hivatkozva az előző tárgyalásra – elmondta, hogy támogatjuk a célkitűzéseket, és részt kívánunk venni a munkában. Konföderációnként egy főt javasolunk az operatív bizottságba, amely akár azonnal meg tudja kezdeni a munkát. Kijelentette, hogy a pályázat tripartit módon készült, és megkérdezte: hol tart a pályázat elbírálása. Megjegyezte, hogy szükség lenne az ágazatok és alágazatok megfelelő definiálására.

A munkáltatók képviselője, csak annyit tett ehhez hozzá, hogy az OMT megfelelő bizottsága (BMB) felhatalmazást kapott arra is, hogy döntsön, mely ágazatokra terjedjen ki a pályázat.

A kormány szóvivője megjegyezte, hogy egy héttel ezelőtt cél volt a bizottság fölállítása és az ágazatok megnevezése. Ez megtörtént. Elmondta azt is, hogy az EU várja a javaslatot.

Ezek után hosszas – parlamenti stílusú – vita kezdődött az operatív bizottság felállításának szükségességéről, majd egy rövid szünet után megtörtént a megegyezés, amelynek eredményeként – javaslatunknak megfelelően – a bizottság, megkapva a teljes mandátumot, megalakulhatott, és azonnal meg is kezdhette a munkát.

Tárgyaljunk vagy sem?

A következő napirend tárgyalása az előterjesztő kiegészítésével indult, ami nem váltott ki osztatlan elismerést a szociális partnereknél (igaz a javaslat sem).

A munkáltatók képviselője meg is kérdezte: ez az előterjesztés van a kormány előtt? Téma-e a mai kormányülésen? És ha téma, a két ülés hogyan fog találkozni?

Mivel részünkről nem hangzott el újabb kérdés, a kormányoldal képviselője válaszolt. Az anyag természetesen téma a mai kormányülésen. Az OMT-n elhangzottak természetesen átvezetésre kerülnek. Módosított szöveggel számol a kormány.

A munkáltatók ezután szünetet kértek, majd annak eltelte után bejelentették: az előterjesztéssel alapvetően nem értenek egyet. Korábban abban a hitben voltak, hogy befolyásolni tudják a javaslatot, de ha velünk egy időben tárgyalja a kormány, akkor erre semmi lehetőség nincs. Ezért az a véleményük, hogy ne is tárgyaljunk a témáról.

A kormányoldal jelezte, hogy számolt ezzel a megoldással. Ezek után hosszas ügyrendi és eljárási vita kezdődött, amelynek lényege akörül domborodott, hogy a szociális partnerek a megátalkodottak, akik csak a bajt keresik, nem értékelve megfelelően a kormány szándékát, vagy a kormány veszi semmibe az érdekegyeztetést, illetve tárgyaló feleiket. Végül is a vita hevében elhangzott egy ügyrendi javaslat, miszerint a kormányülésen kialakult változat kerüljön vissza az OMT elé tárgyalásra, amibe végül is egyetértettünk, s így a levezető elnök berekeszthette a vitát.

A téma tovább tárgyalására azóta is várunk, ugyanúgy, mint a közösen elfogadott OMT-munkaterv témáinak időarányos tárgyalására.

2001. július

A nyár közepén járunk, kedves olvasóim, eltérően a korábbi kettőtől, most bőségesen van beszámolni valóm. Igaz, ez annak is köszönhető, hogy nem kapkodtam a tudósítás megírásával, hanem türelemmel kivártam a nyári szabadságok előtti utolsó OMT (Országos Munkaügyi Tanács) plenáris ülést is. Az biztos, hogy ez volt az utolsó, mert e tudósításomat már a megkezdett szabadságom alatt írom.

No, de lássuk időrendi sorrendben, hogy mi is történt az előző tudósításom óta.

*Költözés?
2001. június 1.*

A mai viszonyok között nem is hosszú idő, alig két hónap telt el az előző OMT-ülés óta, s már ismét összeültünk tárgyalni immár megszokott helyünkön, a szeretett Spenót-házban (hogy meddig itt, azt még nem tudom, mert

hamarosan más funkciója lesz az épületnek). Az ülés programján két téma megtárgyalása is szerepelt. Ezek:

1. Előterjesztés a Bérgarancia Alapról szóló 1994. évi LXVI. törvény, a csődeljárásról, felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. II. törvény, valamint a foglalkoztatás elősegítéséről szóló 1991. évi IV. törvény módosításáról, valamint a kapcsolódó jogalkotási feladatokról (előterjesztő: a kormányzati oldal).

2. Beszámoló a Munkaügyi Közvetítő és Döntőbírói Szolgálat 2000. évi munkájáról (előterjesztő: az MKDSZ igazgatója).

A június 1-jei ülés a szokásos időben (reggel 9-kor) és a szokásos módon, napirend előtti felszólalással kezdődött. Most is, mint az esetek döntő többségében, a mi oldalunk volt ebben a kezdeményező. A hivatalos program megkezdése előtt az OMT-titkárság elhelyezésére és munkafeltételei biztosításának fontosságára kérdeztünk rá. Ugyanis a Szociális és Családügyi Minisztériumnak (SZCSM) és egyben az OMT-oldalak titkárságainak egyaránt helyet adó épületet (hivatalos nevén Lánchíd Irodaházat, vagyis a Spenót-házat) információink szerint más célra kívánják hasznosítani. Így előbb-utóbb ki kell üríteni. Nekünk viszont alapvetően fontos, hogy titkárságunk a költözködés után is megfelelő helyen, megfelelő munkakörülmények között dolgozzon.

A munkáltatók azonnal mellénk álltak, hiszen nekik is érdekük a megfelelő munkafeltételek biztosítása titkárságuk számára.

A kormányoldal, mint várható volt, nem tudott egyértelmű választ adni, ugyanis nekik sem volt több információjuk. Csak annyit tudtak, hogy év végéig el kell hagyni az épületet. A GM szervezeti és működési szabálya alapján a titkárság szerves része a Gazdasági Minisztériumnak, így természetesen az ő elhelyezésüket is meg fogja oldani.

Kis vita: lehet gyorsítani?

Túljutva ezen az igen fontos problémán, hozzákezdünk az első napirendi pont megtárgyalásához. Amely természetesen az előterjesztő kiegészítésével kezdődött. Ez meglehetősen rövidre sikeredett, ugyanis a téma nagyon jól elő volt készítve, s az illetékes bizottság is megtárgyalta. Ott a munkavállalók támogatták, a munkáltatók viszont több pontban kifogásolták.

Szövivőnk bevezetőjében kifejtette: az előterjesztés vizsgálatakor arra figyeltük, hogy benne vannak-e a szakszervezeti célok vagy sem. Azaz ha egy munkáltató nem tudja kifizetni a munkavállaló járandóságát, minél nagyobb rész legyen kifizetve. Minél többen részesüljenek a kifizetésből és minél gyorsabban. Megjegyezte azt is, hogy a tervezet több ponton teljesít régi szakszervezeti követeléseket. Jónak nevezte azt az elképzelést, hogy a

felszámolóknak ne legyen szabad döntése abban, hogy az alaphoz fordul-e vagy sem. Kiemelte, hogy valóban sor került azokra a változtatásokra, amelyek az uniós irányelvekből következnek, de értetlenkedett amiatt, hogy miért tolódik ki néhány javaslat, amelyeket a mostani módosítással együtt meg lehetett volna oldani. Javasolta, hogy a kapcsolódó kormányhatározatok határidejét rövidítsék le, legkésőbb 2001. december 31-ig.

A munkáltatói oldal szóvivője kifejtette, hogy oldaluk tiszteletben tartja az uniós követelményeket, de aggasztónak tartják azt a lehetőséget, hogy a cégekre vonatkozóan valamilyen kritériumrendszer ne kerüljön meghatározásra. Ugyanis a cégek befizetőként szerepelnek. A rendbírság mértékét nagyra találják, de nem vitatkoznak. Ugyanakkor a kör bővítése előtt szükségesnek tartják a hatásvizsgálatokat.

Ezután még egy kicsit vitatkoztunk, hogy lehetséges-e felgyorsítani a folyamatot vagy sem. A kormányoldal szóvivője kételkedett a gyorsítás tényleges lehetőségében. Végül is abban maradtunk, hogy elfogadjuk a leírtakat, de oldalunk továbbra is ragaszkodott a folyamat felgyorsításához.

A Munkaügyi Közvetítő és Döntőbírói Szolgálat

A második napirend az MKDSZ igazgatójának korrekciójával kezdődött, ugyanis megemlítette annak a döntőbíróknak a nevét, aki tévedésből kimaradt a felsorolásból. Ezek után megtartotta a beszámolóját, utalva arra, hogy május 21-én az illetékes bizottság már elfogadta az előterjesztést. Beszámolója végén megkérte a szociális partnereket, hogy internetes honlapjaikon helyezték el a szolgálat linkjét (www.gm.hu/mkdsz).

Az oldal nevében elfogadtam a beszámolót – ugyanis, mint soros elnök, én láttam el a szóvivői tisztet –, egyetértve azzal, hogy a szolgálat ismeretességét valóban növelni kell. Oldalunk nevében javasoltam azt is, hogy az MKDSZ első öt évéről készüljön egy értékelő összefoglalás.

A munkáltatók soros elnöke és egyben szóvivője úgyszintén megemlítette, hogy ők is megtárgyalták a beszámolót, amit jó összefoglalásnak tartanak. Kiemelte a szolgálat kezdeményező-készségét. Megemlítette, hogy egy modern, európai szinten működő vállalkozói kultúrához hozzátartozik a mediációs rendszer, ezért ennek népszerűsítését feladatuknak tekintik. Egyetértett az öt éves értékeléssel, megemlítve, hogy a gazdasági bírászkodás nem elég gyors nálunk, s e kérdéssel is lehetne egyúttal foglalkozni. Javasolt a munkáltatók nevében a kormánynak, hogy munkáltatói szerepben éljen e lehetőséggel.

A kormányoldal szóvivője – ott is az oldalelnök – elmondta, hogy a szolgálat a munkaügyi kapcsolatok szerves részévé vált. Ismeretessége az elvár-

hatóhoz képest megfelelő, de a szükségeshez képest kevés. Ezért növelni kell. Az öt éves értékelő beszámolóval egyetértett, majd javaslatot tett a beszámoló fő témáira:

1. Tényszerű összeállítás a szolgálatról.
2. Kritikai-önkritikai rész, és abból levezetve a szolgálat jövőképe.
3. A preventív mediáció jelentősége.

E javaslatokat mind mi, mind a munkáltatók elfogadták, s így más dolgunk nem lévén, be is rekesztettük az ülést. Az óra ekkor 9.57-et mutatott, ami azt jelentette, hogy ez volt az érdekegyeztetés 12 éves történetének leg-rövidebb plenáris ülése, ami még ráadásul érdemi döntéseket is hozott.

Mondtak néhány jó szót

Az ülés befejeztével már éppen készülődtünk a hazamenetelre, amikor is vendégek érkeztek, egy ILO-delegáció, amely meg akarta tekinteni a heves vitát. Szegények csak azt nem értették, bejövételüket miért fogadta némi derűtlenség.

A kormányoldalt vezető miniszteri biztos gyorsan tájékoztatta őket a kialakult helyzetről, megemlítve, hogy nagyon ritkán fordul elő, hogy a tanácskozás ebéd előtt zárul. Ma viszont, hála a jó előkészítésnek, sikerült nem egész egy óra alatt végeznünk. Rövid beszámolója után mi és a munkáltatók is mondtunk valamit. Majd az ILO-delegáció vezetője szólt hozánk. Örömmel hallgatták a megbeszélés tartalmát, hiszen odahaza e kérdésekkel ők is foglalkoznak. Mondott néhány jó szót a munkáltatói és munkavállalói oldalnak is, s végül megjegyezte, hogy örülnek, hogy a tripartitizmus intézménye működik. (Kérdés, mit mondana erről, ha nemcsak így becsöppenve egy jól előkészített tárgyalás végére látná a dolgokat, hanem egész évben benne élne.) Utána még ketten is szóltak a delegációból, majd az udvarias viszontválaszok után tényleg berekesztettük az ülést.

A látogatásnak azért volt egy kézzelfogható eredménye is. Ugyanis közben megérkeztek a szendvicsek, s így nem kellett üres gyomorral hazamenünk.

Szociális párbeszéd Magyarországon: ejnye 2001. június 27.

Június 27-én tartottuk a következő OMT-ülést ugyanott, és mindjárt négy téma megtárgyalása is szerepelt a programunkon:

1. Előterjesztés az integrációs folyamat helyzetéről a munka világát érintő kérdésekkel összefüggésben (előterjesztő: a kormányzati oldal).

2. Előterjesztés a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény módosításáról (előterjesztő: a kormányzati oldal).

3. A minimálbér 2001. évi emelésnek tapasztalatairól, a 2002. évi tervezett emelés előkészítéséről (előterjesztő: a kormányzati oldal).

4. Előterjesztés a keresetnövekedés ez évre ajánlott mértékeinek módosítására (előterjesztő: a munkavállalói oldal).

Most nem volt napirend előtti hozzászólás, s így mindjárt a dolgok lényegébe vághattunk, megkezdve az első napirendi pont tárgyalását. A kormányoldal szóvivői szerepét ellátó külügyi államtitkár azonnal átadta a szót a témával foglalkozó két minisztériumi munkacsoport vezetőjének, hogy tájékoztassanak minket. Ők ezt meg is tették, méghozzá egész kimerítően.

Az első csoport azokkal a szerteágazó témákkal foglalkozott, amelyek szorosan összefüggnek a szociális partnerek tevékenységével. Az előterjesztő a munkajogi kérdéseknél megemlítette, hogy az a kérés: ne csak írott szabályok legyenek, hanem azok a gyakorlatban is érvényesüljenek. A szociális párbeszédnél a magyar gyakorlatot kritika érte (ejnye-ejnye, a szerkesztő megjegyzése). A nők és férfiak esélyegyenlősége területének jogharmonizációjával végeztünk. A rasszizmus elleni küzdelem jelentős és átfogó munkát kíván, különösen az igazságügyi területen. A foglalkoztatáspolitikában közös értékelés kell. Az Európai Szociális Alap létfontosságú kht-je megvan. Sok tennivalónk van a szociális biztonsággal, az idős emberek problémáival, a kirekesztettség kérdéseivel és a fogyatékossgal élő személyek problémáival foglalkozó területeken. A népegészségügy területén inkább gyakorlati feladataink vannak, míg a munkaegészségügy területén az intézmények érvényesülését kell megoldani.

A másik csoport a személyek szabad áramlásával foglalkozott, kiemelve az idegenrendészeti kérdések megoldásnak, a külföldiek részére történő tb adhatásának, a diplomák és szakképesítések elismerésének fontosságát.

A személyek szabad áramlásával kapcsolatban a kormányoldal szóvivője megjegyezte, a személyek szabad áramlása kérdésében belpolitikai, pszichológiai, gazdasági, foglalkoztatási szempontok keverednek. Része a diákok szabad áramlása és a munkaerő áramlása is. Alapfeltétel, hogy a rendszer adjon lehetőséget a differenciálásra, legyen rugalmas, kiszámítható, és feltételezzen érdemi javulást. A korlátozás viszonyossági alapon történjen.

Információ- és időhiány

Oldalunk szóvivője hozzászólásában kiemelte, hogy a kormány előterjesztését nem egy folyamat lezárásának, hanem indításának tekintjük. Ugyanis az abban foglaltakkal még sokat kell foglalkoznunk az OMT keretében mind bizottsági mind plenáris szinten. Megjegyezte, hogy nem kívánunk konkurrálni a EU integrációs bizottsággal, de a munka világával összefüggő kérdésekben itt akarunk tárgyalni.

Elhangzott még az oldalunkról, hogy a szociális dimenziókban problémák vannak, s több kérdésben egyetértésre kell jutnunk. Pl. a bérek harmonizálása, a luxemburgi elvek alkalmazása a foglalkoztatáspolitikában. Megemlégettük, hogy egy dolog a jogalkotás és egy másik a gyakorlat. Ezért indítsuk el a javasolt tárgyalási folyamatot, amelynek során fontos, hogy az elkészült dokumentumokat időben megkapjuk, és itt az OMT-n tárgyaljuk. Megjegyeztük még, hogy problémák vannak a különböző pályázatokkal kapcsolatos információkkal.

A munkáltatók szóvivője egyetértett oldalvéleményünk jelentős részével. Mint mondta, ők is kiinduló alapnak tekintik a mai előterjesztést. Megjegyezte, hogy nagyon komplex kérdéskörrel van szó, amelyben a jellegzetességeket jobban felszínre kell hozni. Pl. nem kap megfelelő hangsúlyt, hogy a magyarországi munkaerő nehezen mobilizálható. Elhangzott a munkáltatói oldalról az is: itt az ideje annak, hogy az Európai Unió, mint mumus lekerüljön a napirendről.

A kormányoldal szóvivője az eltérő értékeléseket természetesnek tartotta. Megjegyezte a pályázatokkal kapcsolatban, hogy az ún. SAPARD-program kevésbé sikeres. Az integrációs bizottság és az OMT kapcsolatában fontosnak tartotta, hogy a lényeges kérdések tárgyalása itt történjen.

A második napirendi pont tárgyalását bizottsági tárgyalás előzte meg, ami annyira sikeres volt, hogy a téma előterjesztője e törvény módosítását könnyebb feladatnak tekintette, mint a Munka Törvénykönyve módosítását. Bevezetőjében három fontos pontot emelt ki: a külföldiek munkavállalását, a munkanélküliek ellátását és a munkaközvetítést.

Az előterjesztés elismerése

A bevezetőre reagálva oldalunk szóvivője kifejtette, hogy szükséges a munkaerőpiac alakítása. Nemcsak a szabályozás fontos, hanem az is, hogy az uniós pénzek megfelelően hasznosuljanak. Javasolta, hogy az ún. státus- (kedvezmény-) törvény magyarországi foglalkoztatáspolitikára, illetve a magyar munkaerőpiacra gyakorolt hatásáról külön OMT-ülésen foglalkozzunk.

A munkáltatók – mint szóvivőjük elmondta – két szempontból értékelték az előterjesztést: mennyire felel meg a jogharmonizációnak, és a módosítók mennyire szolgálják a munkaerőpiac érdekeit. Válaszuk mindkét kérdésre pozitív volt. A szóvivő külön kiemelte, hogy az előterjesztés szövege érthető, nem kellett külön értelmező szótár hozzá. Két gondolatot vetettek föl az anyaggal kapcsolatban. Az alanyi kört érinti az önfoglalkoztatók és az atipikus munkát végzők helyzete. Ugyanis az itt foglalkoztatottak munkanélküli ellátó rendszerét ki kell dolgozni. A finanszírozás kérdését érintette a másik gondolat, mivel új feladatok születnek, a MAT döntési kompetenciája kibővül, de nem látják ennek a finanszírozási háttérét. Ez, szerintük kormányzati áttekintést igényel, de az OMT-ben is át kellene tekinteni.

A kormányoldal szóvivője elmondta, hogy foglalkoznak a feltett kérdésekkel. Így pl. az önfoglalkoztatás kérdéseivel külön kormányzati csoport foglalkozik. A státustörvénnyel kapcsolatban most kezdődik a munka neheze, hangzott a kormányzati válasz, a készülő végrehajtási rendeletek tervezeteit, így azok munkaügyi hatásait is ősszel itt fogjuk megtárgyalni.

A minimálbér hatása

A kormányzati választ elfogadva áttértünk a harmadik témára. A kormányoldal szóvivője elmondta, hogy a minimálbér hatásával kapcsolatban nagy vita volt korábban, és sok pesszimista jóslat is elhangzott, a kormány is kiemelten foglalkozott vele, de úgy tűnik, hogy a munkaerőpiac befogadta. A KSH és a munkaügyi központok adatai szerint a trendeknél nincs törés, így külön kormányzati intézkedésre nincs szükség. A jövő évről elmondta, hogy meg kell kezdeni a tárgyalásokat, és természetesnek nevezte a szociális partnerek azon igényét, hogy időben és érdemben szeretnének tárgyalni. (Nem ártana, ha ezt a miniszterelnök is természetesnek venné, ugyanis azóta már újra kinyilatkoztatott.)

Oldalunk szóvivője a válaszában megjegyezte: részünkről nem pesszimista jóslat, hanem figyelemfelkeltés hangzott el. Az MSZOSZ (a minimálbérrel érintettek egy jelentős köre ide tartozik) két alkalommal is végzett felméréseket, és ezek tapasztalatainak egy része valóban pozitív. Pl. az, hogy a minimálbér és az átlagkereset közeledett egymáshoz. Ugyanakkor az átlag mögött jelentős a szórás, ágazatok, vállalat típusok, térségek és egyes szakmák szerint. Elmondta azt is, hogy a felmérések tapasztalatai szerint kevés helyen nyúltak a létszámcsökkentés eszközéhez. A részmunkaidős foglalkoztatások terén viszont jelentős a növekedés. Meg is jegyezte, hogy a jövőben ezt kívánják vizsgálni. Problémásnak találta a kompenzáció gyakorlati kivitelezését, és javasolta a június 20-i határidő meghosszabbítását. A 2002.

évi minimálbérrel kapcsolatban javasolta, hogy a kormány augusztus közepéig készítsen elemzéseket, ami alapján kezdődjenek meg a bizottsági tárgyalások.

Veszélyes elértéktelenedés

Másik hozzászólónk a közszféra helyzetét taglalva megjegyezte, hogy a bértorlódás a közszférában általános, és nem csak bérkérdés. Ugyanis elértektelenedtek olyan értékrendek, amelyek a szakképesítéshez, illetve a szolgálati időhöz kötődtek. Ezen mindenféleképp változtatni kell. Ezért jövőre a bérrendszert is át kell tekinteni. Elkerülhetetlen a minimálbér bértarifa-szorozókhoz való viszonyának az áttekintése, különben veszélybe kerülhet az uniós csatlakozás.

Jó lett volna, ha az itt elhangzottak a bizottsági ülésre is eljutnak, és előzetesen írásban is megkapjuk – kezdte hozzászólását a munkáltatói oldal szóvivője. Majd megjegyezte, hogy az első három hónap tapasztalataiból nem lehet még messzemenő következtetéseket levonni, mert az igazán érintett területek (pl. mezőgazdaság, kereskedelem, építőipar) szezonális jellegűek, így még csak később fogjuk látni az ottani történéseket. Látni kellett volna a decemberi adatokat, s megjegyezte, hogy a január–február a bázisév kifizetéseit is tartalmazta, ami torzítja a statisztikát. A munkáltatók nem fogadják el azt a megállapítást, hogy a magyar munkaerőpiac görcs nélkül vészelté át a dolgot, ugyanis vannak problémák. Véleményük szerint a kompenzáció nem volt komolyan véve (csak egy napilapban jelent meg május 20-án a felszólítás, június 20-i határidővel). Ő is kérte, hogy időben kapják meg a jövő évi tárgyalás adatait, és fontosnak tartotta, hogy elegendő idő legyen a tárgyalásokra. Nem tartotta jónak, hogy az előterjesztésben egyetlen szó sem szerepelt a fogyasztói árindex alakulásáról, pedig ez hiányzik.

Másik hozzászólójuk kifogásolta, hogy az öt főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztatók eleve kimaradtak a pályázati rendszerből, és az önfoglalkoztatókat egy szociálpolitikai kategóriának nevezte.

Nem olyan lényeges?

A kormány képviselője, reagálva az elhangzottakra, megjegyezte: míg ők a makrohatásokról beszéltek, mi a mikrohatásokról, s ez így nem vethető össze. Nem tagadják, hogy az általunk elmondottakat ők is tapasztalták, de szerintük e jelenségek nem érik el a kritikus tömeget, ezt követően hozzátette azt is, hogy a két megállapítás (a kormányé és a szociális partnereké) együtt igaz.

Ezután még hosszan polemizáltunk a jövő évi tárgyalások megkezdésé-

nek időpontjáról, valamint tartalmáról, végül is abban egyetértettünk, az a legfontosabb, hogy a jövő évi minimálbér-tárgyalások megfelelő keretben és megfelelő időben folyjanak.

Mentsük, ami...

A következő témának mi voltunk az elővezetői, igaz, sem a munkáltatók, sem a kormány nem is nagyon akarta tárgyalni, de az OMT alapszabálya szerint 30 napon belül akkor is tárgyalásra kell tûzni egy témát, ha csak egy oldal kezdeményezi. Most ez történt, s nem kellett különösebb jóstehetség ahhoz, hogy valaki előre meg tudja mondani a végeredményt, bár ekkor már mi is a mentsük, ami menthető taktikát alkalmaztuk.

A leghatározottabban azt gondoljuk, kezdte elővezetését szóvivőnk, történelmi esély van arra, hogy Magyarország a 2001. évben megkezdje a felzárkózást az uniós bérekhez (sajnos a tárgyalás során kiderült, hogy ezt az esélyt még csak mi látjuk). Ez az év különösen jó lehetőséget ad ehhez. Ezért próbáljuk meg a bérajánlásokkal is egy ennek megfelelő lehetőséget adni. Ezért tartjuk szükségesnek a mai tárgyalást. Ezek után hosszasan sorolta szakmai érveit, amelyek szerint az ez évi bérajánlások mértékét meg kell emelni. Döntő érve az volt, hogy a kormány is elismerte, az ez évi inflációs prognózis téves (?) volt, s a korábbi 6–7% helyett már 8–9, sőt 10,8%-os adatok is megjelentek. A bérajánlásról szóló megállapodás pedig mindig az inflációs prognózison alapul. Ezért az oldalunk javasolja, hogy 11–14%-ra módosítsuk az idei bérajánlás mértékét.

Nagy a kockázat: döntsön az élet

A munkáltatók szóvivője először megdöbbenésének adott hangot, miszerint elfogadtuk, hogy a bérajánlásról csak a negyedik napirendi pontként tárgyaljunk. Korábban – fontossága miatt – mindig elől szerepelt. Kifogásolta azt is, hogy eltérve a korábbi tíz év gyakorlatától, most nem került az előterjesztés előzetesen a bizottság elé. Majd áttérve hozzászólása érdemi részére, elmondta: nagy nehézségek árán kötöttünk év elején megállapodást, most azt rövid idő elteltével változtassuk meg? Gond, hogy ennek túl nagy a kockázata. Sok helyen már a minimális bér is gondot okozott, s nem tudnak vagy nem akarnak emelni. Szerinte bízzuk a helyiekre a döntést, s ne várjunk makroszintű kisugárzást. Egyébként is a januári megállapodást 8–9 százalékos fogyasztói árindex alapján kötöttük, ezért érthetetlen számára a 11–14 százalékos javaslatunk.

Utána a kormány szóvivője is meglepődésének adott hangot a napirendre tűzés miatt, hiszen még a szakszervezeti oldal sem döntötte el – szerinte – hogy az első háromhavi adatokat mennyire tekinti véglegesnek. Az első négyhavi adatok szerint a bruttó keresetek 18,7 százalékkal, a nettó keresetek 16 százalékkal emelkedtek (igaz viszont, hogy ezek tartalmazzák az ekkor kifizetett jutalmakat, prémiumokat, a 13. havi bért és az idén a minimálbér-emelés is jelentősen megdobta őket).

Ezek után hosszas vita következett, amelyet kétszer öt perces szünet is megszakított, majd a második szünet végén (ez csak a nevében volt ötperces, mert az ebédidővel is megtoldottuk) szóvivőnk három pontban foglalta össze a véleményünket:

1. Sajnálattal állapítjuk meg, hogy partnereink nem támogatták javaslatunkat, és ez történelmi esély elszalasztását jelenti.

2. Javasoljuk, hogy a bér- és inflációs folyamatok elemzése szeptemberben a bérbizottságban történjen meg, és ennek alapján tekintsék át a bér-ajánlásokat.

3. Felszólítjuk a kormányzatot, hogy abban az állami vállalati körben, ahol a béremelés nem történt meg, kerüljön rá sor.

A munkáltatók oldalelnöke elmondta, hogy ők már korábban deklarálták véleményüket. Az elhangzottakat tudomásul veszik, és az elemzések beindulására vonatkozó javaslatot elfogadják.

A kormányoldal szóvivője szintén három pontban foglalta össze a véleményét.

1. Nem szalasztottunk el semmilyen történelmi esélyt, az adatok ennél jobbak.

2. Egyetért a szakértői konzultációval.

3. Semmilyen korrekciót nem lát indokoltnak.

Ez utóbbiról még egy kicsit vitatkoztunk, majd az elnök lezárta az ülést.

Ezek után a munkáltatók még napirend után felvetették, hogy kaptunk egy előterjesztést, amelyről 27-ig írásos választ kérnek, s nem tisztázott, hogy kinek szól. A munkaügyi bizottságnak vagy az oldalnak. Ők úgy értelmezték, hogy a bizottság tárgyalja akkor, amikor össze lehet hívni.

Most legalább megnyugtató választ kaptunk, hogy e kérdés tisztázva lesz.

Rendhagyó konzultáció

2001. július 19.

Július 19-én, a szokásostól eltérően csütörtökön újabb OMT-ülést tartottunk, amelynek csak egy napirendi pontja volt: A magyar foglalkoztatáspolitikai prioritásainak közös értékelése (előterjesztő a kormányzati oldal).

A tárgyalás kezdetén némi zavar keletkezett, mikor oldalelnökünk bejelentette, hogy a napirendi pontot mi nem értékelésnek, hanem csak tájékoztatónak tekintjük.

A munkáltatók szóvivője erre úgy reagált: a meghívóban közös értékelés szerepel, ha a kormány annak tekinti, és az elhangzott vélemények figyelembe lesznek véve, akkor tényleg közös értékelésről van szó, ha nem, akkor csak tájékoztatóról.

Ekkor a kormányoldal elnöke közölte, hogy nem egy lezárt szöveget terjesztettek az OMT elé, tehát lehet rajta változtatni.

Ezek után még egy-két körön keresztül vitatkoztunk az előterjesztés jellegeről, majd oldalunk szünetet kért, ahol sikerült elvágni a gordiuszi csomót. A szünetről visszatérve ugyanis oldalelnökünk bejelentette: konzultációnak tekintjük a mai tárgyalást, beleértve a megállapodás lehetőségét is. Ezt követően még azt is megkérdezte a kormányzati oldalon ülőtől, hogy az előző napi munkaerő-piaci bizottsági ülésen felmerült kérdésekre tudnak-e válaszolni, vagy tegyük föl újra.

A munkáltatók szóvivője még azt is megkérdezte a kormányzati oldalon ülőktől, hogy a felmerült kérdésekben meg tudnak-e állapodni.

A kormányoldal elnöke megnyugtatót minket, hogy tudnak válaszolni a felmerült kérdésekre, a megállapodás pedig a felvetéstől függ.

EU-csatlakozó kísérleti nyúl

Nem maradt más tennivalónk, minthogy megkezdjük a napirend tárgyalását. A kormányoldal szóvivője elmondta, hogy az EU-bizottság egy kísérleti műfajt talált ki a csatlakozni szándékozó országok számára (most elgondolkodhatunk azon, milyen jó dolog kísérleti nyúlnak lenni). Megjegyezte azt is, hogy egy meglehetősen kötött műfajról van szó, ahol a stílus is egységesen kötött. Elmondta továbbá, hogy ez a hetedik alkalom, amikor a szociális partnerek találkozhattak ezzel az anyaggal, köztük hatszor magyarul. Utalt a megelőző bizottsági ülésre, ahol a társadalmi párbeszéddel kapcsolatos több kérdésben egyetértés született. Egyetértés volt abban, hogy a társadalmi párbeszéd az április 19-e (ekkor datálódott a nyitószöveg) óta eltelt időben nem nagyon követi az anyagot. Egyetértés volt abban is pl., hogy nem elég az ágazatok közötti átcsoportosításról szólni, hanem a foglalkoztatás csökkentését sem szabad figyelmen kívül hagyni.

Szóvivőnk megkérdezte, hogy a szövegben miért bruttó reálbérekben vannak megadva az adatok, miért nem nettó reálbérekben.

A kormányoldalról azonnal megkaptuk a választ: ez az uniós gyakorlatilag, ott ugyanis a kettő között jelentéktelen a különbség. Majd arra a kéré-

süinkre, hogy kerüljön be a nettó reálbéradat is az előterjesztésre, azt a választ kaptuk, hogy ezt előbb az unióval kell egyeztetni.

Szövívőnk és a munkáltatók szövívője elmondta többnyire pozitív véleményét a szövegről, sőt a munkáltatók túl pozitívnak is találták. Szerintük helyenként túlságosan általános, különösen a prioritásoknál.

Legyünk nyugodtabbak

A kormányoldal szövívője megnyugtatót minket, hogy két év alatt már egészen jól megismerték az EU-bizottság gondolkodását, a szöveg ennek az ismeretnek a birtokában készült. Számukra így elfogadható a szöveg, és szándékosan nem konkretizáltak. A szöveg írásakor végig a kihívásokra kellett koncentrálni, és nem a múlton rágódni. Megjegyezte azt is, hogy a bizottság max. 12 oldalas előterjesztést kért, de a végső fogalmazás kissé hosszabbra sikeredet (magyarul 25 oldal plusz az ábrák és táblázatok, s szerintem ez angolul sem lesz rövidebb).

Szövívőnk még elmondta a konkrét szövegpontosító javaslatainkat, amelyet az oldalról még más hozzászólók is kiegészítettek.

Utánunk a munkáltatók szövívője kísérletet tett az összefoglalásra, 10 pontban felsorolva észrevételeiket. Ehhez még többen hozzászóltak a munkáltatói oldalról is, majd meghallgattuk a kormányoldal reagálását az elhangzottakra, s utána csak az volt a dolgunk, hogy megállapodjunk a további menetrendben, ami sikerült is. Tehát a kormány elvégzi a szükséges módosításokat, majd az OMT elé kerül ismét szeptemberben, utána kiküldik Brüsszelbe.

Ezzel az OMT-nek ez az ülése is véget ért.

2002. február

Elnézést kell kérnem önöktől, kedves olvasóim, hogy ily régóta nem tájékoztattam az OMT eseményeiről, pedig lett volna miről írnom, de az év második felében szakmai, szakszervezeti s egyéb elfoglaltságaim oly szerencsétlenül jöttek össze, hogy amikor kellett volna, egyszerűen nem jutott időm a „tollforgatásra”. A késlekedésben természetesen egyéb módon is ludas voltam, ugyanis halogattam az írást: még megvárom az aktuális tárgyalássorozat végét, s majd akkor az egészről tudósítok, mondtam. Aztán decemberre lett vége a folyamatnak.

Kinek a zsebére?

A nyár elteltével kezdődött minden, mikor nemcsak a falevelek kezdtek el sárgulni, hanem megkezdődtek az Országos Munkaügyi Tanácsban a minimálbér-tárgyalások is. Megkezdődtek, annak ellenére, hogy kormányunk feje már egy évvel ezelőtt kijelentette: 2002-ben 50 000 forint lesz a minimálbér. Ez azonban nem vette el sem a munkáltatók, sem a munkavállalók hitét abban, hogy a mindenkori minimálbér mégiscsak kettőjük tárgyalásának és megállapodásának eredménye kell hogy legyen, hiszen az ő zsebükre megy a játék. Továbbá mindkét oldal reménykedett, hogy a tárgyalások során miniszterelnöki kinyilatkoztatás alá, illetve fölé sikerül menni, s az sem mindegy, hogy a tárgyalások során milyen pozíciókat, milyen kedvezményeket sikerül kialakítani.

2001. szeptember 10.

Szeptember 10-én kezdtük a nagy menetelést. Az OMT plenáris ülésének napirendjén ekkor két téma szerepelt:

1. Előterjesztés a 2002. évi munkaszüneti napok körüli munkarendről szóló GM rendelet tervezetéről.

2. Előterjesztés a minimálbér 2001. évi emelésének tapasztalatairól, valamint a 2002. január 1-jét javasolt összegéről.

Az ülésen minden különösebb hezitálás nélkül bele is vágunk a munkába, s a kormány nevében a GM miniszteri megbízottja ismertette az előzetes bizottsági tárgyaláson kialakult álláspontot, amelyhez képest két változtatást is javasolt. A javaslatot, a módosításokkal együtt (mivel ésszerűek voltak) mind mi, mind a munkáltatói oldal azonnal elfogadta, s már léphettünk is tovább.

Pletykák a bevételről

A következő napirendi pontnál a kormány képviselője összefoglalta az eddig történeteket, megemlítve, hogy a megelőző bérbizottsági tárgyaláson már tisztázódott az oldalak indító javaslata. Ezek szerint a munkavállalói oldal nettó 42 000 forintot (ez bruttó 57 600 Ft), a munkáltatói oldal nettó 40 000 forintot javasolt minimális bérnek. A kormány javaslata bruttó 50 000 forint, de ha a szociális partnerek ennél nagyobb összegben állapodnak meg, akkor azt tudomásul veszik. (Ez azért könnyű ígéret volt a részükről.) Ezek után beszélt még a kompenzációról is.

Ezek után a szóvivőnk rákérdezett, hogy a kormány hogyan minősíti az egyes javaslatokat? Majd megemlítette, hogy a 2001. évi költségvetési bevételekről

már lehetett hallani, de kérte a kormányoldalt, hogy pontosítsák ezeket az információkat.

A munkáltatók szóvivője ezt követően csendesen megjegyezte, hogy előbb meghallgatnák a kérdésekre adott választ. No meghallgathatták.

A Pénzügyminisztérium jelen lévő helyettes államtitkára elmondta, hogy nem az a kérdés: szimpatizálnak-e a javaslatokkal vagy sem, hanem a költségvetés bevételi és kiadási oldalára kell figyelemmel lenniük. A 2001. évi költségvetési bevétel viszont nem akkora, amelyekről a „pletykák” beszélnek, s egyébként is kötött a kormány, s így a PM keze is, hiszen a felhasználásról a parlament dönt (Ez azért érdekes kötöttség, különösen manapság).

Szóvivőnk meg is jegyezte, hogy e válasz további kérdéseket szül, s ha a választ elfogadjuk, akkor a minimálbér-emelés célja nem a költségvetési bevételek növelése, ami új helyzetet teremt. Majd arról beszélt, hogy álláspontunk a bizottsághoz képest nem változott, kialakításánál a 2001. évi minimálbér hatásait, és a 2002-es prognózisokat vettük figyelembe. 2001-ben a minimálbér emelése a bérek összenyomódásával járt, s az érintett ágazatokban megnőtt a részmunkaidőben foglalkoztatottak száma. A minimálbérbe több munkáltatónál olyan elemeket is beépítettek, amelyek korábban nem voltak a bér részei. A gazdaság növekedésétől elmarad a bérek növekedése, s mi arra törekszünk, hogy a kettő azonos legyen. A bérek EU-s felzárkóztatása fontos szakszervezet-politikai törekvés, s ennek fontos eleme a minimálbér is. Ezért olyan minimálbért akarunk, amelyik eléri az átlagkeresetek 60%-át, s ugyanakkor fedezze a létminimumot.

Elmondta azt is, hogy immár ötödik alkalommal teszünk javaslatot a bértarifa-megállapodásra, de a kormány eddig még nem reagált rá, bár korábban már kaptunk tőle elvi támogatást. Igaz, tavaly már azt sem. Megkérdezte: mi a kormány álláspontja e téren?

Megemlítette azt is, hogy a nettó összegben a munkáltatói és a munkavállalói oldal javaslata megegyezik, tehát van egyetértés a két oldal között. Majd kijelentette, hogy a béremelés felelősségét a kormány nem háríthatja át kizárólagosan a munkáltatókra.

A SZEF elnöke a közszféra munkavállalói nevében elmondta, hogy nem igazak azok a híresztelések, miszerint a közszféra szakszervezetei nem támogatják a nagyobb minimális bért, de igaz az, hogy annak fedezetét a gazdasági növekedésnek kell biztosítani. Majd kiemelte, hogy a közszférában nincs lehetőség a bértorlódások kompenzálására, ezért itt kezdődjenek külföntárgyalások a kormány és az érintett szakszervezetek között.

Az Autonómok elnöke pedig megjegyezte, hogy nem jött be, amit a 40 000

forintos minimálbér bevezetésekor prognosztizált a kormány, miszerint a nagyobb minimálbér tolja előre a béreket. Eddig még nem tolt.

A munkáltatók szóvivője hozzászólását azzal kezdte, hogy a tisztességes megélhetéshez szükséges bért biztosítani kell, s ezt a nettó 40 000 forint meg is teszi. Majd arról beszélt, hogy az EU-s csatlakozás közeledtével egyre jobban nő a tevékényszere, az ehhez szükséges pénzt viszont a vállalkozói körnek kell megtermelni. Ezután fölvetette a költői kérdést: miről tárgyalunk, ha az egész 2002-es költségvetés az 50 000 forintos minimálbére épült. Különösen, hogy a költségvetést az üzleti szféra tartja el. Több százezer embert érint az 50 000 forintra való ráállás, s a vállalkozók már minden tartalékukat kimerítették. Még nem drámai a helyzet, de lehet, fejezte be hozzászólását.

A kormányoldal szóvivője elvileg egyetértett velünk, nem is utasítják el a javaslatunkat, csak gyakorlatilag nem lehet azokat egy lépésben megvalósítani, ugyanis az adott pénzügyi és jogi feltételek között kell dolgozni. Megjegyezte azt is, hogy két fél (mármint a munkáltatók és mi) egyetértett abban, hogy mit kell tenni a harmadiknak.

A PM képviselője is sok mindent el tudna fogadni az elhangzottakból, de sajnos egy kicsit elbeszélünk egymás mellett. Cáfolta azt, hogy 2001-ben nem volt ellentételezése a minimálbéreknek, s ezek egy része 2002-ben is hat. Megemlítette, hogy nagyon korlátozottak a lehetőségeik.

Ezek után oldalunkról többen hozzászóltak, bírálva a kétéves költségvetés okozta korlátokat, illetve a kormány merev álláspontját, fölhevítve a figyelmet, hogy a „szándékosan” alacsony inflációs prognózis jelentős többletbevételt hozott a költségvetésnek, aminek a hasznát a bérből és fizetésből élők is élvezhetnék. Megemlézték azt is, hogy igazságtalan az olyan minimálbéremelés, amelyből csak a költségvetés húz hasznot.

Javaslat helyett kioktatás

A munkáltatói oldalról még több hozzászólás volt, amelyekben megemlézték, hogy a kedvezményeket nem tudta mindenki igénybe venni. Az egészségügyi hozzájárulás mértéke folyamatosan emelkedik, tehát gyakorlatilag nincs kompenzáció. Jelen esetben az történik, hogy C oszt A-nak és B-nek. Így a munkáltatóknál a költség, a kormánynál a népszerűség jelentkezik. Kérték, hogy a szavazatokat ne velük fizetessék meg. Beszéltek arról is, hogy diktátum esetén nincs versenysemleges szabályozás, hogy nem az kapja az ellentételezést, aki rászorul. Megjegyezték, hogy a kis- és középvállalkozásoknál a 2%-os járuléksökkentés nem kompenzálja a bérkiadásokat.

A kormányoldal elnöke (a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkára) itt közbeavatkozott, miszerint nem szerencsés eltérni a tárgyalás tárgyától (?), és

a bértárgyalásokat a munkáltatók és munkavállalók tárgyalásának tekintik. Egyébként meg a kormánynak nincs semmiféle pluszpénze.

Oldalunk szóvivője ekkor összegezte az elhangzottakat, sajnálkozását kifejezve, hogy a politikai államtitkár úrtól csak kioktatást kaptunk érdemi javaslat helyett, majd szünetet kért.

A szünet előtt a munkáltatói oldal elnöke azért rákérdezett: van-e a kormányoldalnak felhatalmazása eltérő megállapodás aláírására, mert ha nincs, miért ülünk itt?

Azonnal meg is kapta a választ, hogy van felhatalmazásuk fölfelé eltérni.

A szünetben aztán megállapítottuk, hogy ma nincs tovább. Ezt a szünet után el is mondtuk: ma mindhárom oldal ismertette álláspontját, de ennél tovább felhatalmazások hiányában nem juthatunk, ezért függesszük fel a tárgyalást, és pénteken folytassuk (ugyanis hétfő volt). Javaslatunkkal a másik két oldal is egyetértett.

Óvatosság!

2001. szeptember 14.

Szeptember 14-én aztán folytattuk ugyanabban a témában, ugyanazon a helyen, a SzoCsa tárgyalótermében, amely már megszokott tárgyalóteremünké vált, de hamarosan ezt is el kell hagynunk, ugyanis az épületet eladták.

Az értekezlet a kormányoldal napirend előtti hozzászólásával kezdődött, miszerint ma, a gyász napján (szeptember 11-én rombolták le a WTC-tornyokat) 12 órakor 3 percre „álljon meg az élet” és mi is tartsunk három perces gyászszünetet. Ezzel egyetértettünk.

A másik hozzászólásában megemlítette azt a képviselői indítványt, hogy nagypéntek legyen munkaszüneti nap, csak a szociális partnerekkel történt egyeztetés után kívánják jogszabállyá emelni, ezért javasolja, hogy a későbbiekben tárgyaljunk erről is. (Megjegyzem kb. egy évvel ezelőtt, mint a háziasszony a svábbogarat hessegették el a szakszervezetek hasonló ötletét.).

Ezek után az ülés levezető elnöke jelezve, hogy a mai nap a megelőző tárgyalás folytatása, megkérdezte: van-e valakinek kérdése?

Oldalunk szóvivője közölte, hogy érdemi vitára és megállapodásra készülünk, de ehhez a kormány is szükséges, ezért megkérdezi: van-e elmozdulás az álláspontjában, mert mi konstruktív javaslattal jöttünk.

A munkáltatók szóvivője is az érdemi tárgyalások mellett szólt, s kíváncsi volt: a kormány hogyan viszonyult a hétfői álláspontjukhoz? Milyen ellentételezéssel jöttek – bármilyen konstrukcióban – ami megerősíti a lehetséges megállapodást?

A kormány szóvivője szerint viszont nem ez a kulcskérdés, hanem az, hogy a munkáltatók és a munkavállalók meg tudnak-e állapodni. A munkáltatók javaslatát, mely nettó béremelésre vonatkozott azonban – viszonylag nevenséges érvekkel – elutasította. Megjegyezve, hogy a költségvetés helyzete (bár stabil) az Egyesült Államokban bekövetkezett fejlemények miatt megköveteli az újragondolást.

Szóvivőnk szerint ugyan nem kaptunk érdemi választ a kérdéseinkre, de nem foglalkozunk vele, inkább a javaslatunkat mondjuk el, ami inflációcsökkentő. Megemlítette, hogy kormány válasza nehezíti a tárgyalást, s jó lenne, ha közvetítő szerepét dinamikus közreműködéssel javítaná. Mi az 50 000 forint nettó tartalmának javítását tartjuk alapvető célnak, hogy a bérből minél több maradjon a munkavállalók zsebében. Ehhez a következő háromelemes csomagot javasoljuk:

1. Növekedjen 500 forinttal (3200-ról, 3700-ra) az alkalmazotti hozzájárulás mértéke.

2. A legalacsonyabb jövedelmek adóterhét csökkentsék 5%-kal.

(E két esetben a kedvezőbb nettó tartalom reálbér-növekedést hoz.)

3. Az étkezési jegyek adómentes határa emelkedjen 3000–4000 forintra.

Megjegyezte azt is, hogy továbbra is tarjuk magunkat a munkáltatók múltkori javaslatának azon részéhez, amit akkor is támogattunk.

A munkáltatók szóvivője sem volt elégedett a kapott válasszal, hangsúlyozva, hogy javaslatuk jobb, mint a kormányé. Az ugyan többször elhangzott, hogy mindenki az alacsonyabb bruttó bérekben érdekelt, de a kormány ettől teljesen elzárkózik. Szerinte senki sem hiszi el, hogy forráskérdésről van szó, inkább úgy tűnik, hogy a megállapodás szándéka hiányzik, amin el kellene gondolkodni.

A kormányoldal elnöke hivatkozva arra, hogy ne maradjanak félreérthető mondatok a levegőben, megjegyezte: a sajnálatos események nincsenek hatással a gazdaságra, de nem árt óvatosnak lenni. Megerősítette azt is, hogy nem feledkeztek meg az ellentételezésről sem. Nyomatékkal kijelentette azt is, hogy alapvetően a munkáltatói, munkavállalói oldal tárgyalásának tekintik a bértárgyalást, ők nem akarnak beleavatkozni, és tiltakoznak az ellen, hogy a két oldal egybehangzóan a kormányt nyúzza. (Érdekes, szakszervezeti vezető korában nem egészen ez volt a véleménye³.)

³ Dr. Őry Csaba politikai államtitkár korábban a TDDSZ és a Liga alapítójának egyike, meghatározó vezetője, és egy ideig a Liga elnöke is volt

A PM képviselője kísérletet tett egy tévhit eloszlására. A kormány nem abban érdekelt, hogy magas adó legyen, hanem abban, hogy megfelelő bevételei legyenek feladatai végrehajtásához. Ezért óva intett minket a plusz-bevételek túlértékelésétől. Végül kibökte: nem vállalják az adórendszer átrendezését. Véleménye szerint az a bruttókereset-kiáramlás, ami az idén történt, hatással volt a gazdaságra, a fogyasztásra, a növekedésre. Megjegyezte, nemcsak a kormány merev, hanem partnerei is.

Szóvivőnk ezek után hangsúlyozottabban megismételte az eddig javaslatunkat és éveinket.

A munkáltatók szóvivője még mindig értetlenkedett és kérdezett: szándékában áll-e a kormányzati csapatnak beszélgetni a kérdésről? A teljesítményhez nem kötött béreken lehet-e drasztikusan változtatni? Régóta halljuk, hogy a kétéves költségvetés mekkora ajándék, de csak a korlátokat látjuk. A szociálisan érzékeny állam a legszegényebbeket adóztatja? Miért nem akkor beszéltük végig a dolgokat, mikor még érdemben lehetett? Partner-e a kormányoldal néhány kérdés megválaszolásában:

1. Adóterhek csökkentése.
2. Az egészségügyi hozzájárulás kérdésköre.
3. A Munkaerőpiaci Alap kérdése.
4. Az indokolt ÁFA-csökkentés.

Végül kérte a kormányoldalt, hogy e kérdésekben mondjon határozott igent vagy nemet. Sajnos az oldalukról még többen hozzászóltak, amivel sikerült meglehetősen lerontani az eredeti javaslat súlyát.

A hosszan tartó hozzászólás-folyamat megviselhette a kormányoldalon ülőket, mert elnökük kifakadt: az elmúlt 10 évben szinte unalomig csak azt lehetett hallani, hogy az árak nyugatiak, a bérek keletiek. Ennek a fényében a munkáltatói oldal egy kissé csúsztat, ha tiltakozik a bérek emelése, a nagy bérek kialakulása ellen. (Furcsa volt hallgatni, mert szinte úgy beszélt, mintha a szociális partnerek harcolták volna ki a kétéves költségvetést.) Majd határozottan kijelentette, hogy nem visznek a kormány elé olyan javaslatot, amelyik az adórendszeren keresztül kezeli a minimálbért. Megjegyezte, hogy az sem helyes, ha valaki lokális problémákat generális változtatásokkal akar megoldani.

A kormányoldal szóvivője szerint az 50 000 forint nem lehet irreális, hiszen a szakszervezetek 57 500 forintot javasoltak. Megjegyezte azt is, hogy a munkáltatói oldal rendkívül kreatív a kormány zsebére (megjegyzem a munkáltatók ezt pont fordítva gondolják).

Még több hozzászólás hangzott el mindhárom oldal képviselői részéről, közben megtartottuk a háromperces gyászszünetet is, majd megállapodtunk, hogy 24-én, hétfőn folytatjuk a tárgyalást.

*Látszattárgyalás?
2001. szeptember 24.*

Így is tettünk, s a nevezett időpontban csak egyetlen napirendi ponttal ismételten plenáris ülést tartottunk, amelyről nem igazán van mit írnom. Lényegében ekkor is a három süket beszélgetése zajlott le. Mindenki mondta a magáét, meg volt elégedve önmagával, csak az ügy nem haladt előre. Nem is igazán haladhatott, hiszen csak ketten akartak igazán megegyezni. A harmadiknak pedig lehetősége volt e nélkül is megállapítani a minimálbért, csak úgy vélte jobb, ha „kemény vita” eredményeként alakul ki az, amit már egy évvel ezelőtt kinyilatkoztatott. A másik kettő viszont kénytelen volt beszállni a játékba, ugyanis az utolsó percig él a remény, hogy a rendkívül szűkre szabott keretek között is sikerül valami eredményt kicsikarni.

A megállapodás szempontjából egyáltalán nem volt biztató, hogy a kormányoldal szóvivője mindjárt a tárgyalás kezdetén kijelentette, hogy az előző üléshez képest nem változott az álláspontja. A munkavállalói oldal szóvivője viszont leszögezte: célunk, hogy a kormány javaslatához képest több maradjon a munkavállalók zsebében. A munkáltatók szóvivője szerint viszont a siker záloga a megfelelő ellentételezési csomag. A kormány szerint az ellentételezéseket már tavaly eldöntötték.

E cseppet sem biztató kezdett, aztán a várt folytatást hozta. A tárgyaló felek mondták a magukét.

Munkavállalói oldal:

– Látszattárgyalás résztvevői vagyunk, ebben nem igazán szeretnénk partner lenni.

– A kormány döntött, s mi nem látjuk a szándékot, álságos a javaslat.

– A költségvetés többletbevételében nem vagyunk érdekeltek, azt a kormány saját hatáskörben költötte el.

– Politikai és nem szakmai a javaslat: „a miniszterelnök szózata”.

– Döntött ügy.

– Célunk: a munkavállalók nettó értékben többet vigyenek haza.

– A kormány ne az Iparkamara elnökével, ne a főtanácsadó-jával állapodjon meg.

– A gazdaság jelenlegi fejlettsége alapján alapvetően alacsonyak a bérek. Méltánytalanul alacsonyok! Hol tart a felzárkóztatás?

– Ha a költségvetésnek nem lenne ekkora étvágya!?

– A szakszervezeteknek nem lehetnek javaslatai?

– „Háromszor tárgyalni!” népmesei áthallás!

Munkáltatói oldal:

– Nem kompenzálásról, hanem minimálberről jöttünk tárgyalni.

– A vállalkozások ellentételezése hogyan történik?

– Meg kell határozni, hogy a kormány egy jó megállapodás érdekében mit áldoz!

– Meg kell határozni az elveket.

– Eredeti javaslatunk: nettó egyenlő bruttó.

– Érezzük a mozgásteret, milyen elvek mellett mekkora kompenzálás.

– Szükséges a munkáltatói terhek csökkentése! Erre milyen konkrét javaslatok vannak?

– A három jövedelemtulajdonos között a terheket el kell osztani.

– Holnap 25-e! (Ez az a határidő ameddig a módosított Mt. szerint meg kell állapodni, különben a kormány saját hatáskörben, partnerek nélkül dönthet a minimálberről. Mint a 2001-esről.)

– A MAT milyen többletből? Mekkora minimálbérhez mekkora többletet tesz hozzá? (Mármint kompenzációt)

– A kormány is megnézi milyen lehetőségei vannak?

A kormányoldal:

– A kormányoldal tartózkodik attól, hogy minősítse a partnereket.

– A miniszterelnök nem elszólja magát, hanem javaslatot tesz.

– A MAT technikájával ne itt foglakozzunk.

– Lehetőséget látnak arra, hogy a MAT-ban a megállapodás igényével tárgyaljanak.

– Induljon el szakmai elemzésen alapuló tárgyalás.

– Szakágazati mélységgel folytak a számítások.

– Mi is a megállapodás szándékával jöttünk, nem kell ezt a vitát hosszasan folytatni, egy nappal a határidő előtt.

– A gazdaság növekvő teljesítőképességével összhangban a munkavállalók zsebében is több legyen.

– A minimálbér 50 000-nél kevesebb nem lesz.

– A közpénzeket közkiadásra fordítják.

– A közpénzeket bérfinanszírozásra is fordítják! (a közsféra bérfedezete)

– Egyes minisztereknek van véleménye: „A tárca ezt szeretné elérni!!!”

– A szerdai nap után lehet kialakítani a minimálbért. (Szerdán ült össze a MAT a kompenzációhoz szükséges pénzfedezetről tárgyalni.)

– Konzultáció és elemzés után visszakerül a javaslat ide.

– A megállapodási lehetőségünk fennáll. Olyan megállapodási javaslat, ami a szociális partnereknek jó.

E hosszan tartó hármasszófolym után szünetet kértünk, majd szünet után megállapodtunk, hogy megvárjuk a szerdai tárgyalás eredményét, ígéretet téve arra, hogy ott nemcsak törekszünk a megállapodásra, hanem meg is állapodunk. Egyetértettünk azzal is, hogy az OMT-t csak a MAT-ülés után, annak eredményei ismeretében folytatjuk pénteken. A munkáltatók oldalelnöke fölkérte a kormányt, hogy addig ne éljen az Mt. biztosította jogával. A kormány képviselői meg is ígérték, hogy nem adják ki a rendeletet. Ezek után mindhárman egyetértettünk, hogy október 5-én, pénteken folytatjuk a tárgyalásokat.

*Érdemi válaszok nélkül
2001. október 5.*

Pénteken aztán folytattuk, abban a tudatban, hogy ez már a végjáték, hiszen akármi történik meg lesz az 50 000 Ft-os minimálbér. Csak nem tudjuk milyen környezetben. Milyen körülmények között, OMT-megállapodás vagy kormánydöntés eredményeként. Oldalunk tisztába volt azzal, hogy 50 000 alá nem mehet az összeg (mert a miniszterelnök már kimondta), és azzal is, hogy 50 000 fölé nem tudjuk srófolni (mert a munkáltatóknak még ez is sok), azt a taktikát követte, hogy ami kedvezményt még lehet próbáljunk meg kipréselni mellé. A munkáltatóknak viszont elemi érdekük volt a kompenzáció, amelynek lehetőségére a MAT-ból jöttek jó hírek.

Ilyen előzmények után ugrottunk neki a bértárgyalások negyedik fordulójának, ahol szóvivőnk napirend előtti hozzászólásában szünetet és a munkáltatókkal lefolytatandó kétoldalú tárgyalást javasolt. Partnereink ezt elfogadták, és megkezdődött a 30 percesre tervezett szünet, amely alig 1 óra 20 perc alatt véget is ért. Eredménytelenül.

A szünet után szóvivőnk azt javasolta, hogy a mai napi vitát egészítsük ki a keresetnövekedés mértékéről folytatandó tárgyalással is. Ezt a javaslatot azonban a munkáltatók elutasították, mondván, hogy nincsenek abban a helyzetben, hogy érdemi vitát folytathassanak. A kormányoldal elnöke megjegyezte, hogy ezek után az ő álláspontjuk már érdektelen, de azt el tudják fogadni, hogy megnyissuk a vitát. Az érdemi tárgyalás lefolytatására azonban ők sem látnak lehetőséget.

A munkáltatók még megjegyezték: ha mi elmondjuk a javaslatunkat, ők is szívesen meghallgatják.

A napirend tárgyalását a kormányoldal szóvivője kezdte, bejelentve, hogy a MAT-ban megtörtént a megállapodás, amelynek lényege egy 13-15 milliárd forintos kompenzációs keret. Megjegyezte azt is, hogy ők az alsó érték-

hez állnak közelebb, majd ismertette a vita eredményeként kialakult legújabb számukat, amely 50 000 Ft.

Ezek után a mi szóvivőnk elmondta, hogy javaslatunkat a következő három elemből állítottuk össze:

1. Minimálbéremelés.
2. Keresetnövekedés.
3. A bértorlódás elkerülése.

Elmondta azt is, hogy eddig a vita csak az elsőről folyt, viszont nekünk választ kell adni a bérek összenyomódásának problémájára is. Sajnálattal jegyezte meg, hogy az adókulcsok módosítására illetve az alkalmazotti kedvezmény növelésére tett javaslatunkat a kormányoldal nem fogadta el és nem volt hajlandó tovább vinni. Ez viszont számukra elfogadhatatlan, jegyezte meg. Nem kaptunk érdemi választ az étkezési hozzájárulás adómentes határának növelésére tett (3000 illetve 4000 Ft) javaslatunkra sem. Pedig az étkezési hozzájárulás mértéke már az elmúlt években sem növekedett. Célunk, hogy a kormány javaslatához képest több pénz maradjon a munkavállaló zsebében, mondta, ezért javasoltunk a kormány ajánlatával szembe nagyobb összeget (57 500 Ft-ot). Most viszont a realitásokra tekintettel visszalépünk és 52 000 Ft-os minimálbért javasolunk. Ez viszont még mindig erősíti a bértorlódást, emiatt a keresetnövekedés alsó határának 10 %-ot javasolunk (felsőnek pedig 13 %-ot).

Kategorikus elutasítások: Nem! Nem!

A munkáltatói oldal szóvivője kijelentette: részükről nincs szükség vitára, érvekre. Azokat már korábban elmondták. Kéri, hogy a partnerek ehhez a korábban ismertetett álláspontjukhoz igazodjanak. Figyelemmel a szerdai MAT-ülésen lefolytatott vitára, ha ma háromoldalú megállapodás születik, akkor ahhoz mellékelni kell az ottani megállapodást, amelyből ők a felső értéket tudják elfogadni. A mi 52 000 forintos minimálbér-javaslatunkkal viszont nem értenek egyet. Megjegyezte azt is, hogy elfogadják a bértarifákról és az átlagkereset növekedéséről szóló tárgyalásokat, de nem ma.

A kormányoldal szóvivője is egyetértett azzal, hogy ne legyen részletes vita, hiszen már negyedszer találkoztunk e témában. A helyzet döntésre érett, és ma ezt mindenképp meg kell hozni, hogy lezárhassuk a tárgyalásokat. A szakszervezeti javaslatokat fontosnak ítélik és már a következő OMT-ülésen lehetségesnek látják a bérajánlások tárgyalását.

Szóvivőnk ezek után választ kért a kormányoldaltól az eddig gondosan került téma, az étkezési támogatás növelésével kapcsolatos javaslatunkra.

Nem támogatjuk, volt a lakonikus válasz.

Szóvivőnk a további erősködésére részletesebb választ is kapott: a kormány nem kíván újabb módosításokat tenni.

A szóvivőnk ezek után a munkáltatói oldalhoz intézte a következő kérdését: a munkaadók is az 50 000 Ft-ot tekintik a végső számnak?

Igen, hangzott a még rövidebb válasz.

Újabb kérdéseinkre a kormány szóvivője kijelentette: egyetértenek a munkáltatókkal.

Szóvivőnk ezt követően kijelentette: nincs meglepve, de sajnálja, hogy a munkáltatók, akik a kompenzációval nagyon sokat nyertek, nekünk nem hajlandók semmit sem adni. Sajnálja, hogy nem voltak partnerek a vita során, a megállapodáshoz ugyanis kevés, ahol ma tartunk, ezért még teszünk néhány konkrét javaslatot. Kérdés: el tudunk-e indulni abba az irányba, hogy a magyarországi bérek érdemben közeledjenek az uniós bérekhez. Ennek érdekében

– készüljön javaslat a minimumteljesítmény-növekedéssel arányos bérnövekedésre,

– a munkáltatói oldallal együttesen kezdeményezzünk egy javaslat készítését a bérfelzárkóztatás módjáról, határidővel,

– legyenek az oldalak partnerek egy arányos bértarifa-minimumokat tartalmazó megállapodásban, amelyre a bértorlódás enyhítése és a felzárkózás mielőbbi elérése miatt is szükség van.

A munkáltatók szóvivője megerősíti ragaszkodásukat az 50 000 Ft-hoz és a 15 milliárd forinthez. Kijelenti, hogy a szakszervezeti javaslatokról készek tárgyalni, de nem most.

A kormányoldal szóvivője megerősítette, hogy nem akarnak hozzányúlni a kétéves költségvetéshez (újabb érv a létrehozók részéről, hogy soha többé ne legyen ilyen). Kijelentette: az adóbevételeket pedig nem bérkorrekcióra akarják fordítani. Javaslatainkról viszont készek tárgyalni. Szerinte a problémát az okozza, hogy a szakszervezetek nem a valós helyzethez, hanem egy pozícióhoz viszonyulnak (lényegében sztaniolba csomagolta a ....-t). Véleménye szerint mi vagyunk a nyertesei a minimálbér-tárgyalásnak, mert a munkaadókat belekényszerítettük a megállapodásba. Megjegyezte, hogy a 13-15 milliárdot elfogadják.

Végjáték

Szóvivőnk ezek után megjegyezte: lehet, kívülről is látható, hogy érezzük magunkat, de azért elmondja. Mi 2002-re esélyt láttunk abban, hogy a magyarországi minimálbér megközelítse a magyarországi létminimumot, és érje el az átlagkeresetek 60%-át. Ha e kettőt elérjük megszűnik a továbbiakban a

minimálbér-vita. Méltányoljuk azt, amit a kormány tett, de mi többet akarunk elérni. A 15 milliárd forintról viszont addig nem tudunk nyilatkozni, amíg a kérdéseinkre nem kapunk konkrétabb választ.

A munkáltatók szóvivője kifejtett véleménye szerint az 50 000 Ft-os minimálbérhez 15 milliárd forint kompenzáció jár.

A kormányoldal elnöke bizonygatni kezdte, hogy milyen komoly dolgokban mozdultak el korábbi álláspontjuktól, és ez nekik sem volt könnyű. Elmondta, hogy a munkáltatókhoz jutó pénz a munkavállalóknál jelenik meg bér, illetve munkahely formájában. Megjegyezte, hogy a 25 %-os minimálbér-javulás nem kevés. Majd hosszasan gyözködött minket arról, hogy miért jó nekünk, ami rossz. Végül kijelentette, hogy a 15 milliárd forintos kompenzációs keretet is el tudják fogadni.

Arra a kérdésünkre, hogy a kormány lát-e lehetőséget a további tárgyalásra határozott nemmel felelt.

Mást nem tehattünk, mint újabb szünetet kértünk, majd 25 perc elteltével szóvivőnk ismertette a frissen megszületett álláspontunkat. Sajnálatos kell megállapítanunk, hogy törekvéseink ellenére a kormány javaslatához képest nem sikerül előre lépünk. Hatással volt ránk a reggeli kétoldalú tárgyalás is. A korábbi 30 800 Ft-os nettó jövedelemhez képest a 37 500 forintra történő nettó emelkedést jelentősnek tartjuk, és közelíti alapelképzeléseinket. Ezért elfogadjuk az 50 000 forintos minimálbért és a 15 milliárd forintos kompenzációs keretet. Ugyanakkor elvárjuk, hogy a munkáltatók ezt a legérintettebb területeken használják fel. Ezzel az állásponttal jelezzük az OMT-n történő megállapodás fontosságát, de nem zárjuk le a vitát. Javasoljuk, hogy a keresetnövekedésről már a jövő héten induljanak el a tárgyalások, hogy még ez évben megállapodhassunk. Javasoljuk azt is, hogy ahol ez évben nem történt béremelés, haladéktalanul történjen meg. Kérjük a munkáltatói szervezeteket és a kormányt, hogy saját területükön ezt kezdeményezzék. Kezdődjenek meg a bértarifáról az érdemi tárgyalások a 2003. január 1-jei bevezetés reményében. Állapodjunk meg abban, hogy az OMT a kormány előterjesztése alapján hamarosan érdemi vitát folytat a magyarországi bérek uniós felzárkóztatásáról.

A munkáltatók elnöke örömét fejezte az iránt, hogy nem gördítettünk akadályt a megállapodás elé. Kifejtette, hogy nekik is nagyon nehéz volt a helyzetük, és nagyon hosszú utat tettek meg eddig. Egyetértett bérajánlásról szóló tárgyalások haladéktalan megkezdésével. Megígérte, hogy az érdekkörükbe tartozó vállalkozások felé megfogalmazzák ajánlásukat az ez évi bércorrekciókról, és azt, hogy nem zárkoznak el a bértarifa-tárgyalásoktól.

A kormány oldal elnöke köszönetet mondott a két oldalnak a megállapodás megszületéséért. Megjegyezte, hogy legtöbbit a munkavállalók nyertek vele és a magyar gazdaság. Kijelentette, hogy készek a további tárgyalásokra, majd miután a parlamentbe kellett rohannia, elnézést kért, elköszönt és átadta a szó oldaluk szóvivőjének, aki folytatta. Egyetértének a megállapodással. Elfogadják a 15 milliárd forintos kompenzációs keretet, és elfogadják a szakszervezeti javaslatokat. A bérfelzárkóztatásról lefolytatandó tárgyalás időpontjául a decembert javasolta.

Ezek után legördült a függöny (és kilépett elé Canio bejelentve: „finita la comedia”).

2002. március

2001. november 28.

Nem sokkal azután, hogy legördült a minimálbér-tárgyalásokat lezáró függöny, 2001. november 28-án, szerdán ismét tárgyalóasztalhoz ültünk az Országos Munkaügyi Tanácsban (OMT). Részint azért, hogy meghallgassuk a Munkaügyi Közvetítő és Döntőbírói Szolgálat (MKDSZ) ötéves munkájáról készült beszámolót, aminek elkészítését mi javasoltuk egy tavaszi ülés során. Részint azért, hogy elkezdjük a tárgyalásokat a versenyszféra 2002. évi keresetnövekedésének ajánlott mértékeiről. Ez utóbbi – mint bizonyára emlékeznek rá kedves olvasóim – hosszas, többfordulós tárgyalás szokott lenni, s előfordult már az is, hogy a három tárgyalópartner nem tudott meg egyezni.

Félreértés...?

Mielőtt azonban hozzáfoghattunk volna a kitűzött témák tárgyalásához, a munkáltatók oldalelnöke jelezte, hogy van napirend előtti hozzászólásuk. Ebben kifogásolták, hogy két fontos törvény, a társadalmi szervezetek és alapítványok nyilvántartásba vételével, valamint a jogi személyekre vonatkozó büntető rendelkezésekkel foglalkozó törvények nem kerültek előzetesen az OMT elé tárgyalásra.

A kormányoldal tagjai értetlenkedve fogadták a felvetést, hiszen a javaslatot az oldalak megkapták, s az október 1-jei soros elnöki megbeszélésen az oldalak vállalták, hogy még októberben jelezzük, hogy élni kívánunk a véleményezési jogunkkal.

Ezek után a mi oldalunk soros elnöke jelezte, hogy a munkaügyi bizottságban elhangzó tiltakozásunk ellenére sem került a téma az OMT-ülés elé.

Ezért az észrevételeinket most mondjuk el. Ezt meg is tette, fölolvassa a korábban megfogalmazott javaslatunkat.

Erre már többen is reagáltak a kormányoldalról:

- Idézzük pontosan az elhangzottakat.
- Sem a kormány, sem a munkáltatói oldal nem javasolta az ülésre tûzést.
- A kérdés nem tartozik az OMT hatáskörébe.
- Alapvetően félreértésről van szó.
- A törvényjavaslat alkotmánybírósaági döntésen alapul.

Gyakorlatilag magyarázták nekünk a megmagyarázhatatlant, helyenként már odáig menve, hogy azt is magyarázták, miért jó nekünk e törvény.

Oldalelnökünk visszautasítva egyes kormányzati kijelentéseket, a nevünkben követelte a törvény visszavonását. Majd megjegyezte: nem ártana eldönteni, hogy mely törvények érintik a munka világát. Ez például igen. Megjegyezte azt is, hogy ma nem kívánunk e témáról vitát nyitni.

Ezek után az első napirendi pont tárgyalásának kezdeteként a MKDSZ elnöke tartott szóbeli kiegészítést – már csak azért is, mert az illetékes munkajogi bizottság kötelezte erre – a szolgálat létszámhelyzetéről, az oktatás és képzés kérdéséről és a szolgálat működésének törvényi problémáiról:

1. A szolgálat 1996-ban 98 fős közvetítói és döntőbírói csapattal indult (ez nem főállású létszám, a hivatal továbbra is két főből: elnök és elnökhelyettes áll), ezt a létszámot 99-ben megújították, és jelenleg 63 főre csökkent a létszám. Továbbra is kérdés, hogy hány fős az optimális lista.

2. Már az első lista résztvevői is részesültek oktatásban, többek közt angol és amerikai oktatók képezték őket. A második listáról egy fő kivételével mindenki részesült képzésbe.

3. A törvény a jogvitákba teszi lehetővé a közvetítők bevonását.

Szóvivőnk hozzászólásában kifejtette, hogy oldalunk megtárgyalta az előterjesztést, s a szolgálat létét és munkáját nagyon fontosnak tartja. Ez indokolja annak a fontosságát is, hogy az itteni rögtönzés helyett szakértők tárgyalják meg a javaslatokat. Ez azért is fontos, mert jelenleg még az oldalunkon belül sincs egyetértés az egyes kérdésekben. Kijelentette, hogy elfogadjuk a munkajogi bizottság azon álláspontját, mely szerint álljon föl egy szerkesztőbizottság szakmailag előkészíteni és konkretizálni a javaslatokat. Megjegyezte azt is, hogy e témában részletes vitát nem javasolunk.

A munkáltatók szóvivője egyetértett velünk. Tapasztalataik szerint – amelyeket később részletesen is ismertetett – az MKDSZ munkája jobb, mint a beszámoló. Megjegyezte, hogy a közvetítéseket nem lehet leszűkíteni azon munkahelyek körére, ahol van kollektív szerződés. Kijelentette azt is, hogy támogatják a szakértői bizottság létrehozását.

A kormányoldal szóvivője is nagyra értékelte az MKDSZ munkáját, mint olyan intézményét, melynek jövője van. Ők is egyetértettek a szakértői bizottság fölállításával.

Az előterjesztő, az MKDSZ elnöke elfogadta az OMT javaslatát.

Végül is megállapodtunk abban, hogy a munkajogi bizottság jegyzőkönyve alapján meg lehet a feladatot fogalmazni, s mindhárom oldal hamarosan megnevezi azt a három-három főt, akik részt vesznek a további munkában.

Bizonytalanság

A vita végére megérkezett a Miniszterelnöki Hivatal munkaügyekért felelős államtitkára is, akit az eddigi munka során hiányolni kényszerültünk, hogy bekapcsolódhasson a munkába. Szó szerint kiegészült vele a kormányzati oldal, mert az első napirendi pont tárgyalói a téma lezárását követően – szokás szerint – elmentek.

Mivel a téma előterjesztője most a munkavállalói oldal volt, ezért elsőnek a mi szóvivőnk kapott szót. Elmondta, hogy a meglehetősen rövid előterjesztésünkhöz szóban kíván hosszabb kiegészítést tenni, amelyben megindokolja javaslatunkat. E kiegészítésben adunk egy helyzetértékelést, hogy lássuk, honnan indultunk. Megjegyezte, hogy ebben szeretnénk egyetértést. Elmondjuk, hogy milyen feltételrendszerrel számolunk, és rávilágítunk javaslatunk egyéb hátterére.

Így is tett. Hosszasan fejtette ki oldalunk véleményét. Elmondta, hogy a reálkeresetek növekedése elmaradt a gazdasági növekedéstől. Ez az uniós csatlakozáskor is problémát okozhat, mert túl távol leszünk az uniós bérektől. Problémát okoz, hogy az új minimálbér miatt (amivel egyébként egyetértettünk) összetorlódnak a bérek. Ezért el kell kezdeni ennek a feloldását. Szerintünk azoknak is jelentős reálbér-növekedésbe kell részesülniük, akik nem minimálbéren vannak.

Megjegyezte azt is, hogy az adótábla bizonyos kereseti kategóriákban kissé javult. Majd arról beszélt, hogy a gazdasági növekedés és az infláció kapcsán sok a bizonytalanság. Még nem látszanak teljes biztonsággal a 2002. évi adatok, de az előrejelzések szerint esély van egy 4,5%-os növekedésre. Az inflációval kapcsolatban viszont abszolút egyetértés van az oldalunkon belül abban, hogy nem tudjuk elfogadni a kormány inflációs előrejelzéseit. Mi is örülnénk a maximum 4-5%-os inflációnak, de ezt a prognózist szakértőink véleménye alapján megalapozatlannak tartjuk. Ezért kérjük is a kormányzati oldalt: fejtse ki, milyen garanciák támasztják alá az előrejelzésüket. Megjegyezte, hogy még egyszer nem mehetünk be egy olyan csapdába, mint tavaly.

A munkáltatók szóvivője megígérte, hogy rövidebb lesz, és úgy is tett. Kifejtette:

1. Szeretnének minél hamarabb megállapodni, s ezért ne fussunk túl sok kört.

2. Oldaluk a háromoldalú megállapodásban érdekelt.

3. Speciális helyzetben vannak az új minimálbér miatt.

4. Az alacsony inflációban szeretnének hinni, ezért alacsony maximális összegben érdekeltek.

5. Szerintük nem szerencsés, ha az előző évek bérfolyamatait elemezzük.

Elmondta azt is, hogy nem partnerek a gazdasági növekedést jelentősen meghaladó reálbér-növekedésben. Megemlítette, hogy tudnak mozogni, de látniuk kell a partnerek hozzáállását is.

A kormányoldal szóvivője szerint nekik is fontos, hogy háromoldalú megállapodás szülessen, ezért végig aktívan részt vesznek a tárgyalásokban. Elmondta, hogy a kormány abban érdekelt, hogy a reálkeresetek növekedjenek, ezért elfogadják, hogy a gazdasági növekedéssel arányos legyen a bér-növekedés. Ezért továbbra is az a véleményük, hogy a GDP növekedésének 50%-a legyen a minimum a reálkeresetek növekedésénél. A minimálbér radikális emelésének hatásaival tisztában voltak, de a mérték nem lehet általános. Véleményük szerint is vitathatatlan, hogy pontos inflációs előrejelzésekre van szükség.

A szóvivő hozzászólását az oldalról többen is megtámogatták, így a Pénzügyminisztérium és a Magyar Nemzeti Bank képviselője is.

A munkavállalók zsebe

Ezek után oldalunk szóvivője, megjegyezte: miért ne lehetne egyszer egy olyan év, amikor a pénz a munkavállalók zsebébe, és nem a munkáltatókéba, illetve a kormányéba megy. Majd ismertette konkrét javaslatainkat:

1. Az idén szeretnénk bérajánlást, de jót.

2. 10–13%-ot javasolunk (de készek vagyunk tárgyalni).

3. Számunkra elfogadhatatlan a GDP növekedés 50%-ához kötés. Ez tartóssá teszi a lemaradásunkat.

Ezekhez már többen is hozzászóltak a munkáltatói oldalról, többek között amellet érvelve, hogy miért nem lehet túlemelni a béreket, majd szünetet kértek.

A szünet előtt azonban még meg kellett hallgatnunk a MeH államtitkárának hosszas, semmitmondó hozzászólását, amelynek végén kifejtette: a kormány nem tervezi alul az inflációt, és nem igaz, hogy ellenőrzés nélkül költi a pénzt.

A mintegy negyedórás szünet után a munkáltatók szóvivője megkérdezte tőlünk, hogy érdemi módon lefelé el tudunk-e mozdulni a számainkkal.

Szóvivőnk erre úgy reagált, hogy számunkra az derült ki: a munkáltatóknak kell fölfelé elmozdulniuk. Majd rövid szünetet kért, amely után ismertette újabb javaslatunkat. Mi sávós megállapodást szeretnénk kötni 3 százalékos különbségű sávval. Javaslatunk: 9,75–12,5%.

Erre a munkáltatók kértek rövid szünetet, majd kifejtették: méltányolják az elmozdulásunkat, de kevésnek tartják. Az ő újabb ajánlatuk, 7–9% szerintük jobb (nekik).

A kormányoldal szóvivője ekkor üdvözölte a kölcsönös elmozdulást, majd megjegyezte: a 2%-os sáv jobb, mint a 3%-os (nekik).

Szóvivőnk üdvözölte az újabb javaslatot, majd bementa a következő számunkat: 9–12%. Legalább már van egy közös szám a javaslatokban, jegyezte meg.

Ekkor a kormányoldal szóvivője azt ajánlotta, hogy függesszük föl a tárgyalást és december 7-én, pénteken folytassuk.

Így is tettünk, s ugyanabban a föllállásban folytattuk az alkudozást.

Az alkufolyamat vége
2001. december 7.

A sorrend szerint ismét mi következünk, s ezt kihasználva szóvivőnk újabb érveket hozott fel a számaink mellett. Bevezetője végén kijelentette: mi készek vagyunk megállapodni, ha a munkáltatók elmozdulnak. Ugyanakkor megjegyezte, hogy a megállapodáshoz mellékelni kívánunk egy szöveges javaslatot, amelyben közösen kijelentjük, hogy

– az OMT kezdeményezi, hogy a 2002. évi bértárgyalások az ágazatokban, munkahelyeken haladéktalanul kezdődjenek meg, és a béremelések január elsejétől valamennyi kereseti kategóriában történjenek meg. A béremelések során, az 50 ezer Ft-os minimálbér bevezetése mellett részesüljenek kiemelt figyelemben a bértorlódásokban leginkább érintett és a vállalati teljesítmények alakulásában meghatározó állománycsoportok.

– az OMT oldalai sürgetik, hogy a minimálbér-emelésben különösen érintett munkahelyek támogatására kialakított kompenzáció felhasználására már az I. negyedévben legyen lehetőség.

– az OMT fontosnak tartja a többéves, már érvényben lévő bérmegállapodások értékállóságának megőrzését. Álláspontja szerint azok béremelési paramétereinek lefelé történő korrekcióját nem indokolhatja, ha a felek a jelen megállapodásnál magasabb mértékben állapodtak meg.

– az állami többségű tulajdonú vállalatoknál tulajdonosi döntés alapján kerüljön sor legalább az OMT által elfogadott bérajánlásnak megfelelő keresetnövekedésre.

– az OMT kezdeményezi, és az oldalak saját szervezeteiknél képviselik, hogy a bértárgyalásokon figyelembe vett paraméterekben bekövetkező változások esetén kerüljön sor évközi korrekcióra. Ennek érdekében javasolják a munkahelyi, ágazati, illetve a több munkáltatóra kiterjedő kollektív szerződésekben annak rögzítését, hogy a féléves adatok ismeretében 2002 szeptemberétől szükség szerint kerüljön sor az inflációs adatoknak, teljesítménymutatóknak megfelelő pontosításokra.

– az OMT oldalai 2002-re vonatkozó bérajánlásukat a hazai keresetek európai uniós felzárkóztatásnak szükségességét elismerve alakították ki. Szorgalmazzák, hogy az uniós teljesítményekhez közeledő munkát az uniós bérekhez közeledő jövedelmekkel szükséges ösztönözni és elismerni.

A munkáltatók szóvivője szerint már a legutóbbi tárgyaláson is tettek pozitív elmozdulást. Az alkufolyamat végén vagyunk, ahol megállapodhatunk, s a kormány csatlakozhat. Megjegyezte, hogy nehezen tud oldalunk fölvetésére válaszolni, és azt, hogy ostobaság lenne elzárkózni egy szöveges kiegészítéstől. Javaslatunk témaköreit általában elfogadja, de vannak kiegészítései.

A kormányoldal is a háromoldalú megállapodásban érdekelt, mondta a szóvivőjük, kijelentve, hogy kölcsönös kompromisszumokkal akár ma is megállapodhatunk. Bejelentette azt is, hogy elvben nem zárkoznak el a szöveges kiegészítéstől. Ugyanakkor megemlítette, hogy nehéz helyzetben vannak, mert nem tudtak a különböző tárcákkal egyeztetni (arról a kiegészítésről, amit még nem kaptak meg).

Ezek után szóvivőnk is megerősítette, hogy mi is a háromoldalú megállapodásban vagyunk érdekeltek. Majd bejelentette, hogy szeretnénk a munkáltatókkal egyeztetni, s ehhez szünetet kérünk. Miután a kétoldalú tárgyalásokat a munkáltatók is elfogadták, megkaptuk. A kormányoldal szóvivője ekkor bejelentette, hogy ők a tárgyalóteremből drukkolnak.

A szünet több mint másfél órára sikeredett, amikor a munkáltatókkal tárgyaltunk ugyan, de az igazi vita az oldalunkon belül volt, ugyanis az Autonómok elnöke – ragaszkodva eredeti elképzeléseihez – semmibe sem akart megállapodni.

Bérfeszültségek

A tárgyalás folytatásakor szóvivőnk elmondta, hogy a szünetben komoly vitákat folytattunk a munkáltatói oldallal és saját magunkkal is. Azt szeret-

nénk, ha ma megszületne a megállapodás, de ehhez először még szeretne a körülményekről beszélni.

A munkáltatók szóvivőjének úgy tűnt, hogy a melléklet fontosabb, mint a megállapodás. Ezért azt javasolta: előbb állapodjunk meg, s utána beszéljünk a szöveges javaslatról.

A kormányoldal szóvivője megerősítette, hogy ahhoz a papírhoz, amit nem ismernek, nem tudnak hozzászólni.

A mi szóvivőnk kifejtette, hogy bármilyen számról beszélünk, a bértorlódást nem tudjuk elkerülni.

Az oldalunkról ezek után hozzászóló ASZSZ képviselője rákérdezett, hogy hogyan áll az európai bérekhez való felzárkózás folyamata. Mikor láthatjuk az elképzeléseket, és mikor tárgyalunk róla? A bértárgyalással kapcsolatban az az elképzelés, amit a Fidesz meghirdetett? A minimálbér drasztikus emelése mellett a bérfeszültségekre nem tudnak mondani semmit. Megjegyezte, hogy kilátástalan helyzetben vannak azok, akiknek bére alig van a minimálbér fölött. A kormánynak erre nem volt javaslata. Megemlítette azt is, hogy a bérfeszültségek megrontják a munkahelyi légkört.

A munkáltatói oldal szóvivője ekkor már értetlenkedett: nem tudom, hogy miről tárgyalunk. Mi megállapodni jöttünk ide, azért, hogy megállapodjunk a számokban.

A kormányoldal szóvivője megjegyezte, hogy a felzárkóztatási stratégia szövege elkészült, de még nincs jóváhagyva.

A szóvivőnk ezek után átadta partnereinknek a kiegészítés szövegtervezetét, és kérte, hogy viszonyuljanak hozzá. A munkáltatók szóvivője viszont kijelentette, hogy először a számokról akar megállapodni. Ekkor a mi szóvivőnk elkezdte gyözködni, meglehetősen sikerrel. A kormányoldalnak viszont eljárási problémái támadtak, ugyanis a javaslatot egyeztetniük kell. Szerintük vannak benne technikailag megvalósíthatatlan dolgok, de elvileg nem zárkoznak el tőle.

Ismét öt perc szünetet kértünk, amit meg is kaptunk. A szünet után – amely tényleg öt perc volt – a szóvivőnk bejelentette, hogy egy tartózkodással elfogadott újabb javaslatunk, hogy a keresetnövekedés ajánlott mértéke 8–10,5% legyen. Ezt követően a kiegészítés szövegét kezdte el ismételgetni, a végén kijelentve: ha nem is fogadjuk ma el a végleges szöveget, az elvekben jussunk egyetértésre.

Az Autonómok képviselője, magyarázva a tartózkodását, elmondta: hibának tartja, hogy nem egy menetben állapodtunk meg a minimálbérről és a bérajánlásokról (ez azért máskor is előfordult). Ismét beszélt a felzárkóztatásról (illetve annak késlekedéséről). Úgy vélte, hogy a mostani

megállapodás nem kezeli a bérfeszültséget, ezért nem tudott rá igent mondani, viszont a tartózkodásával elősegítette az oldálvélemény kialakulását.

A munkáltatói oldal is elfogadta a 8,5–10 százalékot, majd szóvivőjük a mellékletéről szólt, megemlítve, hogy mivel értenek, illetve mivel nem értenek egyet, mit javasolnak átfogalmazni, illetve puhítani.

A kormányoldal is nagyra értékelte a kialakult közös álláspontot, és elfogadta azt. A szóvivőjük szerint a melléklethez most nem kívánnak hozzászólni, föl kell készülniük rá.

Ezt követően oldalunk szóvivője megköszönte a munkáltatói oldal pozitív reagálását, kiemelve, hogy ez a megállapodás az ágazati, munkahelyi tárgyalásokat segíti. Javasolja, hogy a melléklet szövegét később tárgyaljuk meg, s a megállapodás és a melléklet együtt legyen érvényes. Tárgyalási fórumnak a bérbizottságot javasolta.

A munkáltatók viszont a soros elnöki, szóvivői fórumot javasolták ugyanerre. A kormányoldal is ez utóbbival, illetve egy soros elnökök által javasolt ad hoc bizottságban látta a megoldást.

Szerintünk soros elnökön kell megállapodni a politikai kritériumokról, és ha kell szakértői egyeztetésen kell kidolgozni a részleteket.

Ezen még egy darabig szöszmötöltünk, majd megállapodtunk, abban viszont egyetértettünk, hogy a politikai államtitkár úrnak nem kell személyesen részt venni e tárgyalásokon.

Még áttekintettük, mely témákat kellene ez évben még megtárgyalni, de egyetértettünk abban, hogy mindhárom kibírja január elejéig, s elég lesz csak akkor tárgyalni, azt gondolván, hogy akkor úgysem lesz semmi komoly témánk.

Ebben azonban tévedtünk.

2003. március

Nem gondoltam volna, kedves olvasóim, hogy ilyen hosszú idő telik el, hogy tudósíthassak az év eleji OMT- (Országos Munkaügyi Tanács) ülésekről, de sajnos szakmai munkám meglehetősen leterhelt, s ez némiképp hátráltatott abban, hogy e beszámolót megírhassam.

2002. január 4.

Alig kezdődött el az új esztendő, amikor január 4-én már össze is ült az OMT 2002. évi első plenáris ülése. A napirenden csak egyetlenegy téma szerepelt, az ún. státustörvény, illetve hivatalosan: „A külföldiek magyaror-

szági foglalkoztatásával kapcsolatos jogszabályok változtatásával összefüggő kérdések megvitatása”.

Példátlan kormányzati felvonulással kezdődött a plenáris ülés. Ugyanis, míg ez idáig az OMT-n még nem találkozhattunk élő miniszterrel (kivéve egy alkalommal, amikor a miniszterelnök jelent meg személyesen), most kettő is ott volt, a gazdasági és a külügyi. Sőt az előbbi a kormányzati oldal szóvivői tisztét is ellátta.

Tiltakozás

A szokatlan helyzetre a szociális partnerek is szokatlanul készültek. Oldalunk két szóvivőt nevezett meg (a Munkástanácsok elnökét, mint soros elnököt és az Autonómok elnökét), míg a munkáltatók egyet sem, a koordinátori tisztelet a soros elnökük látta el, és mint jelezték, mindnyájan szólni kívántak az ügyben.

Rendkívüli helyzet ide, rendkívüli helyzet oda, a szokásainktól nem térünk el, és ezt az ülést is napirend előtti hozzászólással kezdtük. Gaskó István, a Liga elnöke konföderációja nevében tiltakozott a légiirányítók sztrájkjával kapcsolatos törvénytelenések miatt. Elmondása szerint fegyveres örökkel fenyegették az alkalmazottakat. Igaz, ami igaz, ez még egy repülőtéren is megengedhetetlen.

Hozzászólására a kormányzati oldal elnöke nem reagált, és a munkáltatói oldal sem. Gaskó még megjegyezte: „érdekes, hogy egy költségvetési intézménynél a kormánynak nincs lehetősége a törvénytelenég megszüntetésére”, majd tovább léptünk.

A hivatalos témát a kormányoldal részéről a külügyminiszter vezette föl, aki első alkalommal vett részt a tanács munkájában (ha jól emlékszem, 1990 óta ő volt az első külügyminiszter ebben a körben), és megtiszteltetésnek nevezte ezt a lehetőséget. Csak azt nem tudom, miért nem tehetett ezt korábban, hiszen integrációs témákat korábban is tárgyaltunk, és akkor jót tett volna a jelenléte.

Bevezetésként ismertette az adott helyzetet, miszerint 2001. december 23-án aláírták a román–magyar egyetértési nyilatkozatot (Orbán–Nastase-paktum), ami, mint említette, egy szándéknyilatkozat, majd részletesen ismertette a törvényt. A továbbiakban elmondta, hogy rendelkezünk azokkal az eszközökkel, amelyekkel a befogadóképességet keretek között tudjuk tartani. Azért megjegyezte, hogy vannak kétségei a feketemunka fehéritésével kapcsolatban.

Ezek után a gazdasági miniszter ragadta magához a szót, kijelentve, hogy sikeres és jó évet zártunk, „döntően azért, mert jó működtünk együtt” (sza-

vait a munkavállalói oldalról enyhe kacaj kísérte). A külügyminiszter úr mindent elmondott, a tájékoztatójában minden benne van, folytatta, majd elmagyarázta: hogyan tud egy külföldi munkát vállalni Magyarországon. Igazát statisztikai adatokkal is megkísérelte alátámasztani. Végül javasolta, hogy január végéig közösen készítsük el azt a GM rendeletet, ami szabályozná a kérdést. Közölte, hogy a tervezetet átadják, majd kijelentette: véleménye szerint a szabályok karban fogják tartani a három hónapos időnyellegű munkát.

Ezek után, nálunk lévén a szó, először az egyik szóvivőnk szólt. Hasznosnak és jónak ítélte az ülést, amellyel csak két probléma van. Az egyik, hogy mi kezdeményeztük az összehívását, a másik pedig, hogy jóval az események után vagyunk. Nem kérték ki előzetesen a véleményünket a törvénytervezetről. A fordulópontot mégis a december 23-i egyezmény jelentette. Az egységes szakszervezeti álláspontot ismertette, miszerint számunkra elemi érdek a munkaerőpiac biztonságának fenntartása, különösen, hogy a csatlakozási tárgyalások során a szabad munkaerő-vándorlás lehetősége megghiúsult. Ugyanakkor gond, hogy megnyílt a keleti munkaerőpiac. Megismételte: továbbra is nehezményezzük, hogy csak kérésünkre került tárgyalásra e téma. A jövőben igényeljük, hangsúlyozta, hogy időben kapjuk meg a tárgyalási anyagokat. Megelőlegezve az ülés végkimenetelét, megjegyezte: ma nem lesz megállapodás, de üdvözöljük a későbbi részletes vita lehetőségét.

Partnerként kezelni

Másik szóvivőnk úgyszintén az oldal nevében megjegyezte: örömmel látja – miután megesett a baj – a kormány elég jelentős szinten képviselteti magát. Tiltakozás az oldal első szava, folytatta, véleményünk szerint ugyanis a magyar munkaerő-piaci helyzetet érinti a megállapodás, és azzal nem lehet kísérletezni. A külügyminiszter úrhoz hasonlóan mi sem értjük a mai napirendet. Kérdés, hogy a kormánynak az e a szándéka, hogy végre partnerként kezeli a munkavállalókat. Oldalunk tiltakozik minden olyan lépés ellen, amely lerontja a magyar munkavállalók hazai vagy külföldi munkavállalási esélyeit és rontja az uniós bérekhez való felzárkózást, mondta. Mondandóját a kapott tárgyalási anyagokból vett idézetekkel támasztotta alá. Ezek után megemlítette, hogy nem tudunk egyetérteni a hétéves moratóriummal (ami az uniós csatlakozás során nehezítené a magyar munkavállalók szabad mozgását), és azzal, hogy egyik oldalról (Nyugat felé) korlátozzuk a magyar munkavállalókat, a másik oldal (Románia) felé pedig nyitunk.

A mai összejövétel nem pótolja az eddigi elmaradt tárgyalásokat, mondta. Hangsúlyozva, hogy a magyar munkavállalók képviselőit eddig nem kér-

dezték meg e témában. Majd megismételte a kérdést: hajlandó-e a kormány minket a jövőben partnerként kezelni.

Ezek után a munkáltatók szóltak:

– Az OMT nem politikai döntéseket hoz, nem politikai indíttatású, ezért politikamentesek lesznek.

– Ha az egyetértési nyilatkozat szándéknyilatkozat, minden rendben van. (De a tények nem ezt igazolják.)

– A megállapodás tartalmára akkor már nincs ráhatásunk, amikor a végrehajtási kérdésekről is készültek anyagok. Pedig ez az OMT hatáskörébe tartozik.

– Mi lesz a többi szomszédos országgal? Van-e rá (az egyetértési nyilatkozatra) igény? Ha igen, ezt tárgyaljuk-e?

– A belső jogharmonizáció hogy fog alakulni?

– Ha nincs december 23-a, mikor ülünk össze e kérdésekről tárgyalni?

A külügyminiszter megköszönte a felvetéseket, majd kijelentette: jogos igénynek tartja, hogy a végrehajtási jogszabályokat itt egyeztessük. Véleménye szerint a megállapodást is lehet e körben egyeztetni, de külön a jogszabályoktól. Megjegyezte, hogy különbség van a munkaerő szabad vándorlása és a háromhavi időnyomunka között, hogy Nyugat felé a kapcsolat kölcsönös, és hogy Magyarország befogadóképessége változatlan. Arról is szólt, hogy Szlovákiával még tárgyalnak.

Vele ellentétben a gazdasági miniszter csak egy dologról kívánt szólni. Közölte, hogy elfogadják azt a javaslatot, miszerint a három dokumentumot egyeztessük, és az végül közös vélemény alapján álljon össze. A statisztikára is egyeztetést javasolt, és ezért kérte a szociális partnereket, hogy fogalmazzák meg: milyen méréseket igényelnek a statisztikai rendszerben.

Oldalelnökünk szerint az ígéreték biztatóak, a megoldás keresése során fogunk olyan javaslatokat tenni, amelyek látszólag nem lesznek összefüggésbe a státustörvénnyel, de a valóságban mégiscsak összefüggnek vele. Majd visszakérdezett, hogy milyen menetrendet képzel el a kormány a dokumentumok egyeztetésére.

Nem értem, hogyan járulhat hozzá a jogszabály a feketepiac kifejlesztéséhez, hangzott el ezek után oldalunkról a kétely, hiszen éppen a feketepiac kibővítéséhez vezethet. Gond, hogy a kedvezmény nem viszonzossági alapon került kialakításra.

Másik szóvivőnk megköszönte a vitában képviselt és megütött hangnemet. Örömét fejezte ki, hogy a tárgyalás konkrét és nem a téma körüli politikai vita. Szerinte a gond Magyarországgal, mint befogadóországgal van. A szezonális munka befejeztével nem biztos, hogy hazamennek a „külföldi-

ek”, és mi lesz az itt lévő „nem mérhető” résszel, folytatta, hosszasan kifejtve véleményét.

Utána a munkáltatók szóvivője köszönte meg az eddig kapott válaszokat, és kijelentette: ezzel az értekezlettel a politika szintjéről leléptünk a szakma szintjére. Ugyanakkor megjegyezte, hogy fölített kérdéseikre még nem kaptak választ, amit azért még kérnek.

Őt követően még két rövid hozzászólás hangzott el az oldalról, majd a MeH érdekegyeztetésért felelős politikai államtitkára, a kormányzati oldal elnöke egy perc szünetet két, hogy „ütemezve” tudjanak válaszolni.

A lélegzetnyi szünet elteltével a külügyminiszter válaszolt a kérdésekre. A megállapodást kölcsönösnek képzelik el, mondta, és megígérte, hogy másnap elküldik a szöveget, amelyre – az idő rövidsége miatt – gyors választ kért.

A politikai államtitkár úr még közbeszúrta: a kiküldött anyagot január 14-ig megkapjuk.

Az egyik szóvivőnk még javasolta, hogy a bizottsági lépcsőt se hagyjuk ki, de ezt a partnerek nem fogadták el.

Külföldiek hazánkban 2002. január 23.

Január 23-án folytattuk a tárgyalást egyetlen napirendi ponttal: A külföldiek magyarországi foglalkoztatásának engedélyezéséről szóló rendelettervezet megvitatásával.

Miután napirend előtti hozzászólás nem volt, azonnal meghallgathattuk a gazdasági miniszter bevezetőjét, amelyben megtudhattuk: konkrétan és ellenőrzötten vállalhatnak a külföldiek Magyarországon munkát. Ennek semmilyen ellenkező jele nincs. Ezért kéri, hogy ne az érzelmeink, hanem az eszünk irányítson minket. A viszonyítási alapnak a kormány a korábbi évek betöltetlen álláshelyeit veszi, így annál kevesebb külföldi munkaerőt lehet alkalmazni, de többet nem.

Válaszként szóvivőink hosszan sorolták ellenérveiket, mert szerintük a kormány mindkét megállapodása (az uniós és a magyar–román) is rossz. Példaként hozták a feketemunkára: amennyiben egy magyar két német legális munkáját váltja ki, akkor hasonlókra számíthatunk mi is. Javasolták, hogy duplázzák meg a munkaügyi felügyelők számát, és emeljék fel a fizetésüket. Kössünk megállapodást, hogy hogyan kezeljük e dolgot.

Oldalunk ekkor már nem volt egységes állásponton e kérdésben, ugyanis a Munkástanácsok véleménye eltért a többiekétől, s ki is jelentették, hogy nem kívánnak további korlátokat szabni a kormánynak.

A munkáltatók soros elnöke megjegyezte, hogy az előterjesztést két bizottság is tárgyalta. Kísérleti évnék nevezte a 2002-öt, ezért egy alternatíva mellett kössünk ki, de a döntés gyors legyen, folytatta mondandóját. Szerintük a rendeltetvényben megfogalmazott elv elfogadható, de a kvótában nagyobb rugalmasságot tartanak a munkáltatók szükségesnek. Véleményük szerint a jogszabály adminisztratív béklyókkal akadályozza a munkaerőpiac spontán működését. Szerintük a feketepiac kérdéseit nem itt kell szabályozni.

A gazdasági miniszter (Matolcsy György) visszakérdezett az Autonómok képviselőjére: Mi a javaslata? Hány engedélyt adjanak ki egyidejűleg Magyarországon?

Meg kell erősíteni az ellenőrzést, hangzott a válasz, majd kitért az együttdöntés felelősségére és fontosságára, valamint arra, hogy százalékos arányt kell megállapítani.

„Tapasztaltabb lettem, de bölcsebb nem” mondta a miniszter, és javasolta, hogy válasszuk szét az egymáshoz nem illő kérdéseket. Feketemunka a státustörvény előtt is volt, s nem itt várható a kifehéredése. Az intézményrendszerbeli javaslatokkal sem kell itt foglalkozni, ugyanis arra külön törvény van. Ezek után tételelesen végigment a javaslatokon:

1. Magyarországon ma jelentős igény van a külföldiek foglalkoztatására. Legalább is ezt mutatják az üres helyek. Ezért mérnek ehhez. De ne akarnak minden álláshelyet külföldiekkel betölteni. A lényeg, hogy egy számnál maradjanak. A 2001. évi számot nem vihetjük tovább.

2. Egyetértett ugyanakkor velünk abban, hogy a külföldiek bérezésénél a megyei kereseteket vegyék alapul.

3. Az idénymunkával kapcsolatos kérdéseket a szezon lejártával érdemes megvizsgálni.

4. A megyei munkaügyi tanácsokat vonjuk be a munkába, de ne kössük meg jobban a kezüket, mint amennyire érdemes. Ugyanakkor az a véleménye, hogy a számokat ne bontsuk le megyékre. Megjegyezte azt is, hogy a határ menti megyékben nincs probléma.

5. Egyértelmű, hogy a státustörvény nem veszélyezteti a magyar munkahelyeket.

Ezt követően oldalunk szóvivője javaslatot tett a keretszámra: 60 000 fő. Érdekünk, jelentette ki, hogy minél alacsonyabb legyen a felső plafon. Megjegyezte azt is, hogy a munkavállalókat zavarja, ha a külföldi munkaerő rontja az alkupozíciót.

A munkáltatóknak nem volt különösebb hozzáfűzni valójuk az elhangzottakhoz, de azt megjegyezték, hogy a mesterségesen alacsonyan tartott plafon nem konform a gazdaság fejlődésével. Szerintük az eddig bejelentett munkaerő-igényeknek nem volt tétje. Ha lesz, nőni fog a számuk, és folya-

matos korrekcióra lesz szükség. Számukra a területi és a szakmai bontás is elfogadhatatlan. Egyébként is, a munkáltatók inkább magyarokat foglalkoztatnak, mert nem bíznak a külföldiekben. Megjegyezték azt is, hogy a német tapasztaltok egy az egyben nem alkalmazhatók Magyarországra. Végül az is elhangzott részükről, hogy a magyar munkaerőpiac legnagyobb gátja a mobilitás hiánya.

A miniszter egyetértett a közös rendszer kialakításával. Ma van egy rendszer, de lehet másik, sőt egy harmadik is. Ismertette a tárgyalás időpontjáig lekötött munkahelyek számát.

Ezek után lezártuk az általános kört, és paragrafusonként átmentünk a rendeleteken. (Az oldalelnökünk ekkor bejelentette, hogy már csak ötünk nevében beszél, mert az Autonómok külön álláspontot képviselnek.)

Ne kerüljünk hátrányos helyzetbe

Miután végigmentünk a jogszabályon, oldalunk szünetet kért, összeszedni a gondolatainkat (ez már nagyon ránk is fért). Megtárgyaltuk, hogy mi elfogadható és mi nem. Ezek után szétesett az oldal, ugyanis az Autonómok bejelentették: semmit sem hajlandók elfogadni (de akkor minek tárgyaltunk? – kérdelem). Gyakorlatilag a szünet végén is meglehetősen tanácstalanok voltunk, mert nem igazán találtuk meg a megfelelő formulát. Valahogy azért megoldottuk a helyzetet, s mivel mi kértük a szünetet, nekünk kellett először szólni, amit a szóvivőnk, meglehetősen óvatosan fogalmazva meg is tett.

A folytatásban a munkáltatók képviselője kijelentette: az nem lehet, hogy a magyar munkáltató hátrányosabb helyzetbe kerüljön a külföldinél, ezért az erre vonatkozó pont törlését javasolják. A MeH-et képviselő politikai államtitkár szerint az eredeti megfogalmazás a kompromisszum. Egyetértnek a sztrájk törés lehetőségének kizárásával, de nem tudják elfogadni, mert további nemzetközi egyezményeket is át kell nézniük. Mindenesetre az biztató, hogy kijelentette: értik az igényt.

Ezután még egy darabig elhúzódott az ülés, de érdemi párbeszéd helyett csak az adott téma körül jártunk és jártunk körbe.

2002. február 15.

Néhány hét múlva, február 15-én ismét összeültünk a Spenót-házban, hogy számunkra is fontos két témában tartsunk újabb érdekegyeztető tárgyalást. Az ülés napirendjei:

1. Országjelentés az Európai Szociális Chartában vállalt kötelezettségek teljesüléséről.

2. a) Tájékoztató a 2001. március 31-ig nyilvántartásba vett kollektív szerződésekről.

b) A kollektív szerződések regisztrálási rendjéről és az ezzel kapcsolatos adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 17/1997. (XII. 18) MüM rendelet módosítása.

Az ülés hosszas várakozással kezdődött, ugyanis a MeH érdekegyeztetésért felelős politikai államtitkára, Öry Csaba késett. Végül is kormányoldali javaslatra elkezdtük nélküle a tárgyalást, még hozzá azonnal az első napirendi ponttal, ugyanis egyik oldalnak sem volt napirend előtti hozzászólása.

A kormányzati oldal szóvivője éppen „örömét” fejezte ki az államtitkár úr távolléte miatt, mikor hirtelen leállt a bevezetőjével, mert kiderült, hogy nem működik a hangosítás. Ez önmagában még nem lett volna baj, mert a teremben elég jól hallhattuk egymás szavát, de az elhangzottakról szokás szerint magnófelvétel készült, amihez viszont kellett a működő technika. A baj szerencsére nem volt nagy és hamarosan el is hárult a hiba, sőt közben az államtitkár úr is megérkezett, s így a kormányzati oldal is teljes létszámban nézhetett szembe a szociális partnerekkel.

A kormányoldal szóvivőjétől megtudtuk, hogy a nem ratifikált cikkelyekkel kapcsolatos beszámolót nem csatolták az anyaghoz, mert nem kötelező. Egyébként is azokon még folyik a munka. Majd 2003-ban megkapjuk (kérdés, hogy kitől). Megtudtuk azt is, hogy a ratifikálás során a 4-es és a 12-es cikkely különös hangsúlyt kap. Igyekeztek a szociális partnerek észrevételeit is beépíteni, de csak a tényeket, mert a véleményeket nem építhetik be.

Országjelentés

Ezek után oldalunk szóvivője következett, aki először a Chartához való szak szervezeti viszony elemeit részletezte, csak utána beszélt az országjelentésről. Fontos intézménynek tartjuk, mondta, és kezdeményezői voltunk a mielőbbi aláírásnak, szorgalmaztuk a ratifikálás mielőbbi megtörténtét.

A leghatározottabban kezdeményezzük, hogy sor kerüljön a 4-es és 12-es cikkely ratifikálására, folytatta. Majd megemlítette, hogy részletes véleményben foglaltuk össze az álláspontunkat. Mennyire felel meg a valóságnak, hogy véleményünket a kormány figyelembe veszi, kérdezte, mert a korábbi véleményünkre sem reagáltak, és csak később derült ki, hogy véleményünk többsége elutasításra került.

A kormány felfogása: csak az intézményi rendszer bemutatásáról kell szólni a jelentésnek. Szerintünk meg nem derül ki a jelentésből, hogy mi a gyakorlat Magyarországon, milyen a jogintézmények érvényesülése.

A kormány szerint a szakszervezeti véleményben túl sok a minősítés. Szerintünk a kormányéban is.

Álláspontunk: megköszönjük a kormányzati ajánlatot, hogy lehetséges különvéleményt tenni, s ha nem hidalható át a megközelítésbeli különbség, akkor csatolt véleményt kívánunk mellékelni. Szerintünk a ratifikált cikkekkel is van probléma, az intézményrendszerben is történt visszalépés (FLT-módosítás, Mt-változtatás).

A munkáltatók szóvivője jelezte, hogy a mi felvetésünkre is reagálni kívánnak, mert szerintük szemléletbeli különbség van a partnerek között. Valamennyi véleményüket értékelték, elfogadták és beépítették.

A ratifikált cikkelyekkel kapcsolatban komoly értékelést kell végezni, a nem ratifikáltakkal kapcsolatban pedig további vizsgálatok szükségesek. Csak olyan cikkelyek ratifikálását tudják támogatni, amelyek többletterhet nem rónak a gazdaságra. Támogatják az országjelentést, de szerintük a nem ratifikált cikkelyekről is kellett volna egy rövid jelentést készíteni.

A kormányzati oldal szóvivője szerint az együttműködés és a közös gondolkodás az alapja a közös munkának, ezért a szakszervezetek véleményét is fontosnak tartja, és tudomásul veszik a kiegészítéseket. A három oldal egyetértő véleménye megalapozza a munka folytatását, tette hozzá.

Öry államtitkár úr – bekapcsolódva a vitába – csak annyit kért, hogy ma ne kezdjünk Mt.- (Munka Törvénykönyve) vitát.

Részletes vitát akkor kell lefolytatni, mondta a következő kör elején a szóvivőnk, ha tételesen végigmegyünk a véleményeken. Egyébként nincs értelme. Mi összeállítjuk a csatolt véleményt, aminél arra törekszünk, hogy tényszerű legyen. Fontos, hogy legyen az is kifejtve, hol voltak kedvező változások. Végül megkérdezte: hogyan gondolja a kormány az újabb cikkelyek ratifikálását? Mi kezdeményezzük a 4-es és 12-es cikkelyek ratifikálását, fejezte be a mondandóját. További részletes vitába nem kívánunk belemenni kezdte hozzászólását a munkáltatók szóvivője. Majd azzal folytatta, hogy a minimálbérrel kapcsolatos többletterhek a munkáltatóknál jelentkeznek. Kijelentette azt is, hogy nem kívánnak belemenni a 4-es cikkely tárgyalásába, sőt egyetlen cikkelyről sem óhajtnak részletes vitát, fejezte be hozzászólását.

A kormányzati oldal szóvivője szerint a kormány nem vállalta föl a többletterheket, csak vállalt belőlük.

Elhangzott az is, hogy a 4-es cikkely további értelmezésre szorul. Az egyik, talán legnagyobb tapasztalatokkal rendelkező kormányzati tisztviselő szerint: lényeges, hogy olyan bérek legyenek, amelyek a munkavállalónak és családjának tisztas megélhetést biztosítanak. Ha olyan helyzetbe kerülünk, hogy a feltételek teljesíthetők, és az OMT-ben meg tudunk állapodni, nincs akadálya a ratifikálásnak.

Ha az intézkedések a probléma megoldásának szándékát tükrözik nem fog kritikát kapni az ország, vette át a szót a szóvivőnk. Majd kijelentette, hogy

véleményünk összeállítására a jövő hét végéig szűk az idő, ugyanis nagyon alapos véleményt kívánunk készíteni.

Minket is szorítanak a határidők, vágta rá a kormányzati szóvivő. Mához két hétre kész az anyag, folytattuk. Elfogadjuk, volt a válasz.

Gond nélkül

A rendeletmódosítás külön indoklást nem igényel, hiszen csak egy technikai módosítás, kezdte a második napirendi pont bevezetőjében a kormányoldal szóvivője. Majd folytatta: a tájékoztató a 2001. május 31-i állapotot tükrözi, ugyanis a későbbi időre nem ismerjük a szükséges KSH-adatokat. Az illetékes bizottság, a bér- és kollektív szerződések bizottsága már megtárgyalta és elfogadta az előterjesztést. Azt is kijelentette, hogy az elmaradást folyamatosan pótolják.

Oldalunk szóvivője örömmel konstatálta, hogy az elmaradások felszámolására már van törekvés, és bizodalját fejezte ki, hogy a hiányzó tartalmi elemek pótlása a második fél év során be fog következni. Összességében a beszámoló nem tartalmaz különösebb gondokat, fejezte be a hozzászólását.

A munkáltatók szóvivője egyetértett a rendeletmódosítással, majd kijelentette, hogy a tájékoztatót tudomásul veszik.

A kormányoldal szóvivője még megnyugtatót minket, hogy hamarosan további információkat fogunk kapni, majd felhívta figyelmünket, hogy ha kíváncsiak vagyunk a részletes statisztikai eredményekre, azokat a minisztérium új helyén tekinthetjük meg.

Oldalunk szóvivője még megköszönte a válaszokat, majd gyorsan bejelentette, hogy mi is egyetértünk a rendeletmódosítással.

Ezzel szokatlanul korán, 10 óra 25 perckor (ilyen gyorsaságra még nem volt példa) véget is ért az OMT plenáris ülése. Szerencsére az ebédre szánt szendvicsek már megérkeztek, s így hasznosan tudtunk eltölteni még egy fél órát.

Közben elgondolkozhattunk azon, hogy hogyan tovább. Azt már tudtuk, hogy a Spenót-háztól örökre búcsút vehetünk, mert eladták. Azt is sejtettük, hogy a választásokig már nemigen lesz újabb ülés, mert korábban is így volt. De azt nem tudhattuk, hogy hogyan fog folytatódni az érdekegyeztetés a választások után.

Azért megnyugtathatom önöket, kedves olvasóim, hogy a következő tudósításomban nagy valószínűséggel már ez is ki fog derülni.

*****

Ki is derült. Nem sokkal a Medgyessy-kormány hivatalba lépése után, 2002. július 26-án összeült az Országos Érdekegyeztető Tanács alakuló ülése. De erről már ismét a Haditudósítások szólnak.

Tartalom

1999. július	5
1999. június 18.	5
„Büntetésből” nem az egyeztetett változat került az Országgyűlés elé... ..	6
A kormány a társadalmi kapcsolatait szűkíteni akarja?	6
A minimálbérekről alkotott fogalmakat egyértelműsíteni kellene	7
A gazdasági folyamatok alapján most „nem indokolt” a minimálbér emelése	8
Beszámolt a Munkaiügyi Közvetítő és Döntőbírói Szolgálat (MKDSZ)	9
Azonosságok és különbségek	9
1999. szeptember	10
1999. július 16.	10
A magyar bérek és az EU-csatlakozás	10
1999. augusztus 6.	13
Mi lesz a szakszervezetek vagyonával?	14
1999. augusztus 12.	15
1999. augusztus 27. „Segély helyett munkát”	16
L’art pour l’art vita	17
1999. november	18
1999. november 5.	18
2000. január	20
1999. december 8.	20
1999. december 17.	23
2000. február	24
2000. május	27
2000. március 31.	27
2000. augusztus	30
Döntés – egyeztetés nélkül!? 2000. május 25.	30
Hosszú vita a minimálberről	31
Egyetértés a munkavédelmi témában 2000. július 6.	32
Eltérő vélemények – új javaslat	33
Izgalmas téma – általános ellentétek 2000. augusztus 8.	34
Halogató kormányoldal 2000. augusztus 11.	35

2000. december	37
<i>Plenáris ülés – a miniszterelnökkel</i>	38
<i>2000. október 11.</i>	38
<i>Ötvenezer lehetett volna</i>	38
<i>Egyedül a kormány dönt?</i>	39
<i>Nőhet az infláció</i>	40
<i>Hiába várnak támogatásra</i>	40
<i>2000. november 24.</i>	41
<i>Az érdemi vita lehetetlensége</i>	42
2001. február-március	43
<i>Kompromisszum elnapolva</i>	44
<i>A megoldás</i>	45
<i>Rövid OMT-ülés</i>	
<i>2001. január 24.</i>	46
2001. május.	47
<i>Mi a szerepünk?</i>	47
<i>A Spenót-házban felvetett kérdések</i>	
<i>2001. február 23.</i>	48
<i>A minimálbér problémái</i>	49
<i>A regionalizációs változtatások</i>	50
<i>Az új projekt</i>	50
<i>Egyetértettünk</i>	51
<i>A tárgyalások folytatása</i>	
<i>2001. március 2.</i>	51
<i>Megalakulhatott a bizottság</i>	52
<i>Tárgyaljunk vagy sem?</i>	52
2001. július	53
<i>Költözés?</i>	
<i>2001. június 1.</i>	53
<i>Kis vita: lehet gyorsítani?</i>	54
<i>A Munkaiügyi Közvetítő és Döntőbírói Szolgálat</i>	55
<i>Mondtak néhány jó szót</i>	56
<i>Szociális párbeszéd Magyarországon: ejnye</i>	
<i>2001. június 27.</i>	56
<i>Információ- és időhiány</i>	58
<i>Az előterjesztés elismerése</i>	58
<i>A minimálbér hatása</i>	59
<i>Veszélyes elértéktelenedés</i>	60
<i>Nem olyan lényeges?</i>	60
<i>Mentsük, ami...</i>	61

<i>Nagy a kockázat: döntsön az élet</i>	61
<i>Rendhagyó konzultáció</i>	
2001. július 19.	62
<i>EU-csatlakozó kísérleti nyúl</i>	63
<i>Legyünk nyugodtabbak</i>	64
2002. február	64
<i>Kinek a zsebére?</i>	65
2001. szeptember 10.	65
<i>Pletykák a bevételről</i>	65
<i>Javaslat helyett kioktatás</i>	67
<i>Óvatosság!</i>	
2001. szeptember 14.	68
<i>Merev kormány – merev partnerek</i>	70
<i>Látszattárgyalás?</i>	
2001. szeptember 24.	71
<i>Érdemi válaszok nélkül</i>	
2001. október 5.	73
<i>Kategorikus elutasítások: Nem! Nem!</i>	74
<i>Végjáték</i>	75
2002. március	77
2001. november 28.	77
<i>Félreértés...?</i>	77
<i>Bizonytalanság</i>	79
<i>A munkavállalók zsebe</i>	80
<i>Az alkufolyamat vége</i>	
2001. december 7.	81
<i>Bérfeszültségek</i>	82
2003. március	84
2002. január 4.	84
<i>Tiltakozás</i>	85
<i>Partnerként kezelni</i>	86
<i>Külföldiek hazánkban</i>	
2002. január 23.	88
<i>Ne kerüljünk hátrányos helyzetbe</i>	90
2002. február 15.	90
<i>Országjelentés</i>	91
<i>Gond nélkül</i>	93